

2020

ÅRSRAPPORT
187. forretningsår

Visjon, verdier og mål

Visjon

SpareBank 1 Ringerike Hadeland – den anbefalte banken

Verdier

Nær – Dyktig – Engasjert – Fremtidsrettet

Strategi

- Bidra til vekst og utvikling
- Nær og dyktig – med kortreiste beslutninger
- Digitale løsninger med personlig signatur
- Være samfunnsengasjert og skape stolthet for regionen
- Bedriftskultur med arbeidsglede, åpenhet og kontinuerlig forbedring
- Selvstendig og offensiv eier i SpareBank 1-alliansen

nær

dyktig

engasjert

fremtidsrettet

04	HOVEDTALL
06	ADM. BANKSJEFS KOMMENTARER
08	UTVIKLINGSTREKK 2020
12	HISTORIKK
14	VIRKSOMHETEN I KONSERNET
17	SPAREBANK 1 ALLIANSEN
19	STRATEGI OG MÅL
23	ORGANISASJONSKART
24	PRESENTASJON AV STYRET
26	PRESENTASJON AV KONSERNLEDELSEN
29	STYRETS ÅRSBERETNING 2020
ÅRSREGNSKAP	
40	RESULTATREGNSKAP
41	UTVIDET RESULTATREGNSKAP
42	BALANSE
44	ENDRING I EGENKAPITAL
46	KONTANTSTRØMOPPSTILLING
47	NOTER TIL REGNSKAPET
118	ERKLÆRING I HENHOLD TIL VERDIPAPIRHANDELLOVENS § 5-5
119	REVISJONSBERETNING 2020
125	BÆREKRAFTSRAPPORTERING
156	EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE
162	EGENKAPITALBEVIS
164	BANKENS TILLITSVALGTE 2020
VEDLEGG: PROTOKOLL FRA REPRESENTANTSKAPSMØTE	

HOVEDTALL

RESULTATSAMMENDRAG (Beløp i mnok)	31.12.2020		31.12.2019	
		%		%
Netto renteinntekter	437	1,67	442	1,81
Netto provisjons- og andre inntekter	317	1,21	291	1,19
Netto avkastning på finansielle investeringer	78	0,30	157	0,64
Sum inntekter	832	3,18	889	3,64
Sum driftskostnader	349	1,33	363	1,49
Driftsresultat før tap	483	1,85	526	2,15
Tap på utlån og garantier	28	0,11	9	0,04
Resultat før skatt	455	1,74	517	2,12
Skattekostnad	88	0,34	92	0,38
Periodens resultat	367	1,40	426	1,74
Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen	-3	-0,03	3	0,00
Totalresultat	363	1,37	429	1,74

NØKKELTALL	31.12.2020	31.12.2019
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	9,5 %	11,6 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	9,4 %	11,7 %
Kostnadsprosent (morbank)	37,6 %	30,4 %
Kostnadsprosent (konsern)	41,9 %	40,9 %
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	22.009	21.244
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	32.001	30.097
Innskudd fra kunder	17.069	15.392
Innskuddsdekning	77,6 %	72,5 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	3,6 %	7,4 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overført til kredittforetak	6,3 %	6,8 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	10,9 %	6,9 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	26.148	24.423
Forvaltningskapital	27.239	25.056
Forvaltningskapital inkl. overført kredittforetak	37.231	33.909
Tap og mislighold i % av brutto utlån		
Tapsprosent utlån	0,1 %	0,0 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,1 %	0,2 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,2 %	0,2 %
Soliditet (forholdsmessig konsolidert)		
Kapitaldekningsprosent	20,7 %	20,7 %
Kjernekapitaldekningsprosent	19,1 %	19,0 %
Ren kjernekapitalprosent	18,9 %	18,7 %
Ren kjernekapitalprosent Morbank	19,2 %	18,9 %
Netto ansvarlig kapital	4.011	3.699
Kjernekapital	3.694	3.385
Ren kjernekapital	3.652	3.331
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,2 %
Kontor og bemanning		
Antall kontor	4	5
Antall årsverk	218	226
Egenkapitalbevis		
31.12.2020		
Egenkapitalbevisbrøk	97,34 %	97,34 %
Børskurs (NOK)	238,00	230,00
Børsverdi (mnok)	3.725	3.600
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis (NOK)	244,70	235,39
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (morbank)	19,42	32,25
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (konsern)	22,77	26,45
Utbytte pr egenkapitalbevis (NOK)	2,20	13,30 ¹⁾
Pris / Resultat per egenkapitalbevis annualisert	10,45	8,70
Pris / Bokført egenkapital	0,97	0,98

Alle alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til finansiell rapportering tilgjengelig på bankens hjemmesider, www.rhbank.no.

1) Utbytte på 13,30 per egenkapitalbevis er endelig, redusert vedtatt utbytte av Representantskapet 19. mars 2020.

Tallene under soliditet for 31.12.2019 er ikke omarbeidet i forhold til Representantskapets vedtak om redusert utbytte.

SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

– Muligheter fremover

2020 ble et aktivt, men annerledes år - med gode resultater for SpareBank 1 Ringerike Hadeland. I mars 2020 brøt det ut en Covid19-pandemi i Norge. Samfunnet stengte i første omgang ned for å begrense spredningen av viruset med en gradvis gjenåpning utover i året. For oss har det vært viktig å utøve rollen som en lokal hjørnesteinsbedrift som følger sine kunder i gode og dårlige tider. Vi er stolte over at vi også i år har høy kundevest både innenfor person- og bedriftsmarkedet og med dette befestet posisjonen som markedsleder. Samlet utlånsvekst ble nesten 1,9 milliarder kroner eller 6,2%. Utlånene er på 32 milliarder kroner, noe som er over en dobling siden fusjonen i 2010. Dette sier både noe om veksten og effektiviteten, da dette har skjedd med tilnærmet samme antall årsverk. Konsernet leverer et meget godt resultat på 455 mill. kroner før skatt. I tillegg har vi utviklet oss til å bli et finanshus med robust inntektsplattform. Denne fornyelsen har vært avgjørende for utvikling av banken. Rundt 40% av inntektene kommer i dag fra andre områder enn rentemargin. Banken er solid, noe som betyr at vi er rigget for fremtidig vekst.

Verdigrunnlaget

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som en av Norges eldste banker, en lang historie på nesten 190 år. Vi er i skjebnefellesskap med samfunnet som vi er en del av. Vår ambisjon er at vi ønsker å skape verdier for kunder, eiere, ansatte og samfunnet vi er en del av. Vi ønsker å være en selvstendig bank og en aktiv deltaker i SpareBank 1-alliansen. Vi mener dette er en fornuftig og bærekraftig strategi som vil gi både banken og våre eiere tilfredsstillende lønnsomhet og samtidig ivareta samfunnsrollen på en god måte. Ambisjonen er å kunne befestet posisjonen som en samfunnsengasjert bank. Vi vil bety noe for bedrifter og folk flest i vårt område. Vi vil ta vare på tradisjonene, - samtidig som vi vil være et moderne og fremtidsrettet finanshus. Organisasjonen er preget av en sunn balanse mellom kontinuitet og fornyelse. Bankmarkedet endres raskt, og krever nye måter å jobbe på.

Høyt samfunnsengasjement skal være noe av vår identitet, slik at vi kan være en aktiv pådriver. Et godt omdømme og tillit fra markedet er viktig. Det er viktig å tenke langsiktig og være «hel ved». Vi er her «i dag og i morgen» og står last og brast med regionen. Vi ønsker å strekke oss litt lenger når viktige bedrifter har utfordringer vi tror vi kan bidra til å løse eller når viktige samfunnsprosjekter skal gjennomføres. Det er hyggelig å konstatere de gode tilbakemeldingene som vi har fått,

både direkte og gjennom årets kundeundersøkelser, på vår opptreden under Covid-19 pandemien. Budskapet: «ta kontakt med oss hvis du har utfordringer» har blitt tatt godt imot. Vi er opptatt av å gjøre vårt for at bedriftene og menneskene som holder til her, får tilgang på nødvendig kompetanse og kapital uavhengig av periodiske svingninger. Vi tar del i samfunnsutviklingen fordi det angår oss og fordi det er en god forretningside. Vi kjenner både næringslivet og samfunnsstrukturen godt. Dette er en viktig forutsetning for å kunne drive lønnsomt, til beste for kundene, de ansatte og våre eiere.

Finansbransjen er en viktig aktør for å bringe verden i den retningen vi ønsker, og bærekraft er et viktig satsningsområde for oss. Vi må endre oss i takt med samfunnsutviklingen og globale endringer for å imøtekomme morgendagens behov. I 2020 har vi tatt et krafttak for å komme dit vi ønsker og vi har klart definerte ambisjoner for det videre arbeidet fremover. I tillegg har vi jobbet målbevisst med antihvitvaskingsarbeid slik at vi kan ivareta vår samfunnsrolle og de forventninger som stilles til oss.

Regionen

Markedsområdet er attraktivt område med positiv tilflytting, lav arbeidsledighet og optimisme i næringslivet. Det er store planer for infrastrukturprosjekter som vil understøtte attraktiviteten ytterligere. Det er også viktig

å ha et omstillingsdyktig næringsliv for videre vekst i verdiskapningen. Derfor er det hyggelig å konstatere at veksten i nye arbeidsplasser skjer gjennom nyetableringer av kunnskapsbasert næringsliv kombinert med at eksisterende næringsliv har endret arbeidsprosesser med mer digitalisering/robotisering og utvikling av ny teknologi.

Regionen står foran store utviklingsmuligheter, blant annet gjennom større infrastrukturprosjekter. Anleggsmaskinene er i full drift med byggingen av ny E16 Olum – Eggemoen med antatt ferdigstillelse sommeren 2022. Videreføring av E16 under Sollihøgda med oppstart januar 2021 og antatt ferdigstillelse sommeren 2025. Bygging av Ringeriksbanen og fullføring av E16 inn til Hønefoss rykker stadig nærmere. Planlegging og kvalitetssikring er gjennomført og endelig investeringsbeslutning i Stortinget til våren 2021. Det er estimert at byggstart for Ringeriksbanen kan skje snarlig etter investeringsbeslutningen og med anslått ferdigstillelse i 2029. I tillegg vil riksveg 4-prosjektet gjennom Hadeland bli fullført med oppstart våren 2021 og anslått ferdigstillelse i 2024. Det jobbes med bevilgninger til ytterligere utbygging av RV4 Oslo – Nittedal – Hadeland. På denne måten vil hele regionen bli knyttet nærmere til Oslo.

Jeg er stolt over at banken oppfattes som en aktiv pådriver og tilrettelegger for optimisme og vekst i regionen. Dette skjer gjennom samarbeid med andre utviklingsaktører og kommunene. Vi bidrar også til utviklingen av Vekstbarometeret. Dette skjer gjennom samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge som utarbeider et faktabasert vekstbarometer som følger utviklingen fremover. Målsettingen er å informere både innbyggere og sentrale aktører, slik at nødvendige tiltak kan iverksettes. De berørte kommunene har også utarbeidet en næringspolitisk strategi - «Fremover

sammen» - hvor de ser utviklingen i et regionalt perspektiv og i god samhandling mellom de ulike aktørene.

Avslutning

Vi er godt rustet til å møte kundenes behov i årene som kommer - i en bankhverdag i stadig endring. Samhandling med markedet rundt oss er viktig. Vi skal sammen videreutvikle en sterk regional og fremtidsrettet virksomhet. Med langsiktige og gode kunderelasjoner, motiverte og dyktige medarbeidere, solid økonomi og engasjerte eiere, har vi et godt utgangspunkt. I tillegg leverer vi gode resultater, er solid med høy egenkapital og viser både utbytteevne og -vilje overfor bankens eiere. Vi har også stor tro på vårt markedsområde som vil stå foran utviklingsmuligheter.

Banksektoren vil ventelig gjennomgå store strukturelle endringer de nærmeste årene. Dette skal skje med utgangspunkt i vårt verdigrunnlag som en nær og samfunnsengasjert bank.

Jeg er meget godt fornøyd med samarbeidet med de ansatte i konsernet og vil takke for den innsatsen de legger ned.

Det er spennende å være med på den utviklingen regionen og bankkonsernet står foran.

Steinar Haugli

Steinar Haugli
Adm. banksjef

Utviklingstrekk 2020

Økonomiske resultater

Bankkonsernet leverer meget gode økonomiske resultater med et overskudd på 455 mill. kroner før skatt i 2020. God lønnsomhet både fra bankdrift, eiendomsmeglervirksomhet og fra økonomihuset med regnskaps- og IT-tjenester.

Annerledesåret 2020 - Pandemi og nedstengninger

I mars 2020 brøt det ut en Covid19-pandemi i Norge. Samfunnet stengte ned for å begrense spredningen av viruset. Effektene for norsk økonomi er betydelige, med vesentlig redusert produktivitet og produksjon samt økning i arbeidsledighet. Bransjene som ble hardest rammet er olje- og gassektoren, offshore og reiseliv.

I vårt markedsområde er det reiseliv med hotell- og restaurantbransjen og kulturbransjen som er hardest rammet. Handel og tjenesteytende næringer ble hardt rammet i forbindelse med nedstengningen. Men mange av virksomhetene i disse bransjene kan vise til omsetningsøkning etter en delvis gjenåpning i 2. halvår.

Bankkonsernet satte i verk krise- beredskapsplan og innførte smitteverntiltak som bruk av hjemmekontor og begrensninger i fysiske kundemøter. Viktig premisse for oss er å ivareta vårt samfunnsoppdrag gjennom at vi er en lokal hjørnestensbedrift. Vi har hatt en proaktiv tilnærming til kommunikasjon både eksternt og internt for å synliggjøre dette. Budskapet har vært at vi følger våre kunder i gode og dårlige tider. Dette ser vi at kundene setter pris på både gjennom direkte tilbakemeldinger og ikke minst ved resultater av årets kundetilfredshetsmålinger.

Banken og regionen rigget for lønnsom vekst

Banken har målsetting om å være den anbefalte og ledende banken i markedsområdet. En virksomhet som skaper og legger igjen verdiene i regionen.

Regionen står foran store utviklingsmuligheter blant annet gjennom større infrastrukturprosjekter som ny vei og bane til Oslo. Den 27. mars 2020 ble den statlige reguleringsplanen for bygging av Ringeriksbanen og ny E16 til Hønefoss vedtatt. Ringeriksbanen vil korte inn reisetiden med tog mellom Hønefoss og Oslo med nærmere en time. Byggestart er anslått til 2021/2022, og åpning er planlagt i 2028/2029. I tillegg er man i full gang med bygging av ny E16 gjennom Jevnaker. Forventet ferdigstillelse våren 2022. Riksvei 4 gjennom Hadeland med fullføring av traseen Roa – Gran vil også bli startet opp våren 2021. Infrastrukturinvesteringen forventes å ha positiv påvirkning på næringslivsinvesteringer og boligpriser i regionen.

Banken ser gode muligheter for lønnsom vekst i tiden som kommer. Vi er en solid bank med en offensiv vekststrategi som skal sikre mulighetene for fortsatt vekst til glede for både banken og regionen.

God tilvekst av nye kunder og høy kundetilfredshet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har over 65.000 kunder som viser tillit, gir positive tilbakemeldinger og har valgt å være kunde gjennom en årrekke. I 2020 har over 2.500 nye kunder opprettet kundeforhold i banken. Kunderelasjonsmålingene i 2020 viser at kundene er godt fornøyd med å være kunde i vår bank og vektlegger i økende grad rask responstid, serviceinnstilling, initiativ-evne, konkurransedyktige betingelser, digitale løsninger og fagkompetanse.

Kundebetjening gjennom to-sporsmodellen

SpareBank1 Ringerike Hadeland har valgt et kundebetjeningskonsept hvor vi bruker begrepet to-sporsmodellen. Dette betyr at banken skal være nærbanken med et fysisk kontornett og ansatte med god kundekunnskap og relasjon som gir tilpasset rådgivning. Samtidig har banken gode digitale løsninger med sømløs betjening hvor kunder kan benytte ulike betjeningsløsninger. Slik oppnås kundelojalitet i en digital verden. Banken har, ved utgangen av året, fire kontorer spredt i regionen.

På bakgrunn av endringer i kundeadferden valgte vi å utvikle Holekontoret med virkning fra 1.12.20.

Betalingsområdet i endring

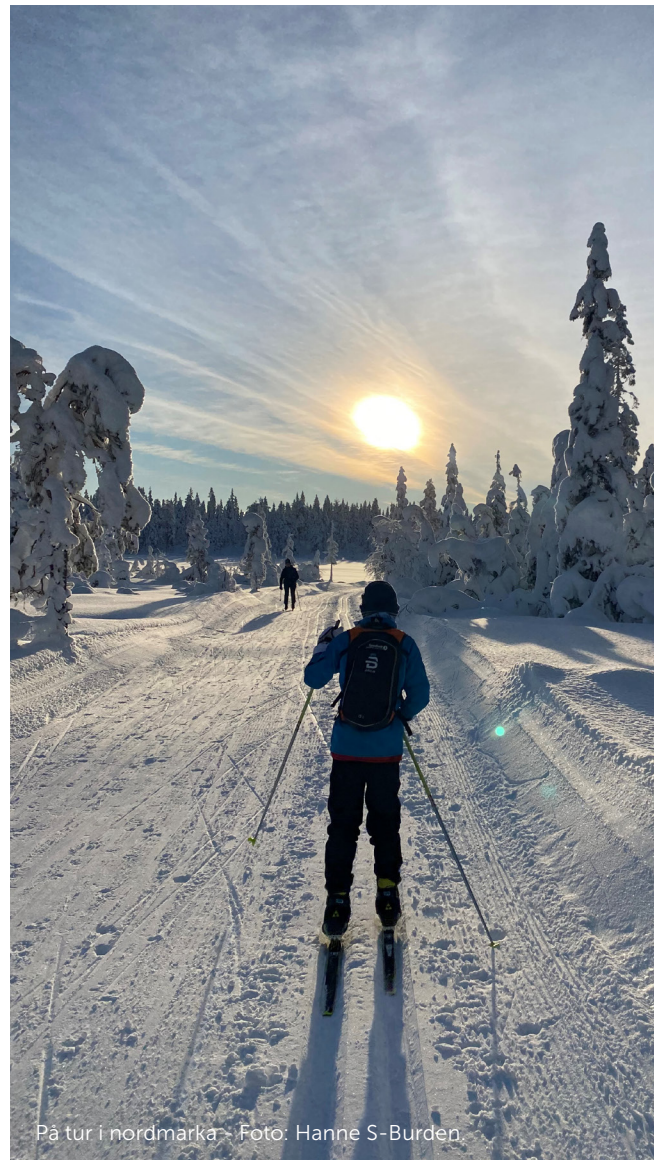
2020 var året hvor digitaliseringen av banktjenestene virkelig skjøyt fart og noe av årsaken er trolig pandemien. Stadig flere kunder velger å bruke selvbetjente løsninger – både innenfor betalingstjenester og andre produktområder.

Bruk av kontanter i Norge er vesentlig redusert over de siste tiårene. I bankens minibanker var det en nedgang på 27% i omsetning fra 2019 til 2020. 97% av de med tilgang til internett har tatt i bruk nettbank og/eller mobilbank. Bruken av Vipps øker og seiler opp som folks dagligbank nummer to. Totalt er det nå kun 10 prosent som sier de bruker bankkontor/bankfilial hyppigere enn halvårlig. Det viser undersøkelsen Forbruker- og finanstrender som Kantar TNS og Finans Norge gjennomførte i 2020. PSD2 eller betalingstjenestedirektivet ble innført i Norge i 2019. Intensjonen er å legge til rette for økt konkurranse i markedet for betalingstjenester, fremme innovasjon, styrke sikkerheten for nettbetalinger og tilgang til konto samt bedre integrasjonen mellom aktører. SpareBank1 bankene tilbyr kundene kontovisninger på tvers av mobil- og nettbank. Ved utgangen av 2020 var det 220 000 kunder som hadde åpnet tilgang til andre kontoer i SpareBank 1 sine digitale flater.

Boligmarkedet og boliglånsrenten

Etter utbruddet av en pandemi i mars var det stor usikkerhet knyttet til hvordan dette ville påvirke boligmarkedet. Forventningen fra mange markedsaktører og samfunnsvitere var det største boligprisfallet siden bankkrisen på 90-tallet. I realiteten har 2020 vært et år med formidabel boligprisvekst. Nasjonalt har boligprisveksten vært på 7,1%, mens det lokalt i bankens markedsområde har vært en boligprisvekst på 5,7%. Prisveksten har vært særlig høy i Nittedal og Ringerike hvor 12 mnd-veksten ved utgangen av året var på hhv. 10,6% og 6,8%.

Norges Bank satte ned styringsrenten med 1,5 prosentpoeng, ned til historiske 0%, i løpet av våren 2020. Dette førte til rekordlave boliglånsrenter og tiltakende konkurranse etter boliglånskundene. Forventningene til boliglånsrenten fremover er at den vil forbli på lave nivåer. Dette har bidratt til å stimulere til økte boliginvesteringer hos kundene, og har holdt boligprisene oppe.

På tur i nordmarka - Foto: Hanne S-Burden

227 engasjerte medarbeidere

Konsernet har 146 medarbeidere i banken, 23 i eiendomsmeglervirksomheten og 58 i Økonomihuset. De ansatte viser sterk lojalitet til virksomheten, dens verdigrunnlag og bidrar til god bedriftskultur. Siste medarbeiderundersøkelse viser at vi scorer meget bra på engasjement, endringsvillighet og gjennomføringsevne. Samspillet mellom medarbeidere i den enkelte enhet er høyt og vi arbeider for at dette skal bli enda bedre på tvers av avdelinger og virksomheter i konsernet.

De ansatte har høy kompetanse og evne til å skape gode relasjoner med kundene. Bankens medarbeidere er engasjerte og tilpasser seg endret kundeferd og arbeidsprosesser. Lean-prosesser med kontinuerlig forbedring er eksempel på slik arbeidsmetodikk. Kompetanseutvikling er en kontinuerlig prosess i konsernet, både innen bank-, eiendomsmegler- og økonomifaget. Lederutvikling, talentutvikling, relasjons- og salgskompetanse er også områder som vi i konsernet jobber bevisst med gjennom egne utviklingsprogram.

Banken er inne i et generasjonsskifte kombinert med økt digitalisering samt behov for ny kompetanse. Vi har rekruttert 3 medarbeidere det siste året, for blant annet å møte dette. Ved utgangen av året er 25 medarbeidere (17%) 60 år eller eldre.

Bærekraft og samfunnsengasjement

2020 er året hvor banken for fullt har satt bærekraft på agendaen. Det er utarbeidet en bærekraftstrategi for banken som omfatter bankens organisasjon i tillegg til bankens kjernevirksomhet, som utlånsforretninger og investeringer. Det vil gjøres kompetansehevinger og tiltak i organisasjonen utover i 2021 for å sikre etterlevelsen.

Høyt samfunnsengasjement er en del av vår identitet og historie. Banken skaper verdier i distriktet som investeres videre og bidrar til kultur, idrett, utdanning og næringsliv. Banken har samspill med sparebankstiftelsene, og har samlet bidratt med 115 mill. kroner i 2020. Dette er viktige bidrag til lokalsamfunnene og verdifull omdømmebygging for konsernet.

Som et ledd i samfunnsengasjementet har vi vært en pådriver for lansering av et vekstbarometer for Ringeriksregionen i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge.

Banken er også en aktiv pådriver i samarbeid med andre næringslivaktører og kommunene for utvikling i regionen. Dette er viktig i forbindelse med den forventede veksten regionen står foran.

Foto: B.T. Stokke AS

EiendomsMegler 1

Datterselskapet befester sin sterke markedsposisjon som den ledende aktøren med en omsetning i 2020 på 1.087 eiendommer til en verdi av 3,3 mrd. kroner. Meglerselskapet omsatte 21% flere eiendommer i et marked med totalt sett høyere aktivitet sammenlignet med 2019. Samhandling mellom meglerselskap og bank er en viktig faktor som bidrar til økt verdiskapning for begge parter.

Pandemien preget også virksomheten i eiendoms-meglerforetaket i 2020, men tidlig implementering av gode smittevernstiltak gjorde at driften var relativt normal. Selskapet økte sine markedsandeler i løpet av våren 2020 og har samlet for året hatt en markedsandel på 41,3%.

SpareBank 1 Økonomihuset

Økonomihuset er en ledende virksomhet innenfor sin bransje, med 57 dyktige ansatte. Selskapet har ca. 1.400 kunder og en samlet omsetning på 63,5 mill. kroner i 2020. Selskapet har hatt en stabil, god inntjening i en årrekke, og samspillet med banken bidrar til verdiskapning for begge parter.

Produksjonen i selskapet var i liten grad påvirket av nedstengningene som følge av pandemien. Gode digitale verktøy muliggjør høy effektivitet og god dialog med kundene selv på hjemmekontor.

Til tross for høy digitaliserings- og automatiseringstakt i regnskapsbransjen opplever selskapet god tilgang på nye kunder. I løpet av 2020 er det inngått avtaler med 60 nye kunder av samlet et estimert omfang på 4.000 timer. Selskapet har i økende grad tiltrukket seg kunder utenfor det geografiske markedsområdet.

SpareBank 1 Finans Østlandet

Banken eier en aksjepost på 5% i selskapet fra januar 2016 og hovedeier er Sparebank 1 Østlandet. SpareBank 1 Finans Østlandet tilbyr leasing- og lånefinansiering til næringslivet, samt salgspantlån på bil, motorsykel og campingvogner og forbrukslån overfor privatmarkedet. Selskapet har en samlet forvaltningskapital på 9,1 mrd. kroner, med en årsvekst på 2,7%. Gjennom formidling av leasingavtaler og lån til selskapet mottar banken formidlingsprovisjoner. I tillegg har god inntjening og samspill mellom finansieringsselskap og bank bidratt til verdiskapning for begge parter.

SpareBank 1 - alliansen

Bankens deltakelse i alliansen er en viktig del av konsernets strategi. Deltakelsen har betydd mye for SpareBank1 Ringerike Hadelands positive utvikling og har vært en viktig bidragsyter til at banken er en solid, fremtidsrettet og sterk bank. SpareBank 1 gjør oss i stand til å tilby våre kunder gode produkter og digitale løsninger av høy kvalitet. Alliansen har gode økonomiske resultater noe som også er et vesentlig bidrag til bankens verdiskapning. Fusjon av skadeforsikringsvirksomheten til SpareBank 1 og DnB til Fremtind i 2019 er et spennende fremtidsrettet prosjekt som vil utvikle virksomheten ytterligere. Fra 1. januar 2020 ble også personforsikringsvirksomheten overført til Fremtind. Bank + Regnskap er også et fremtidsrettet prosjekt innen SMB-markedet, hvor SpareBank 1 og DnB har gått sammen inn på eiersiden i UniMicro.

Historikk

Historien til dagens bank går tilbake til 4. august 1833, da Ringerikes Sparebank ble etablert som Norges første landssparebank og bank nummer syv i landet. Banken skulle stimulere til sparing, orden og edruelighet blant tjeneste- og arbeidsfolk. I dag er SpareBank 1 Ringerike Hadeland et moderne bankkonsern som tilbyr et bredt spekter av banktjenester, eiendomsmeglervirksomhet samt økonomisk rådgivning og regnskapstjenester overfor kunder.

Før formannskap og kommunestyre kom på plass i 1837, var de såkalte sogneselskapene viktige fellesinstitusjoner i mange bygder. Norderhoug Sogneselskab stod bak opprettelsen av landets første bygdebank, Ringerikes Sparebank, som mottok sine første innskudd i 1833.

1833

Jevnaker Sparebank ble stiftet i 1862. Omsorg for bygdesamfunnets velferd og trivsel var viktige momenter. Pengeforbruket var økende og det var, da som nå, viktig med kommunikasjon som veibygging, Randsfjordbanen og båttrafikk på fjorden.

1862

Gran Sparebank ble stiftet i 1857. Kunngjøring på kirkebakken på Granavollen hvor også banken tok imot innskudd. Formålet var å medvirke til verdiskapning for bygden. Jordbruket stod sterkt og bøndene trengte meieri og moderne redskaper for å øke matproduksjonen.

1857

Dette året var alle de tre tidligere bankene med å etablere SpareBank 1-alliansen, som er et bank- og produksamarbeid. Gjennom deltakelsen i Alliansen er konsernet knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige, lokalt forankrede banker. På denne måten blir hensynet til effektivitet og stordriftsfordeler forenet med fordelene det er å være nær kunder og markedet.

En annen viktig begivenhet i 1996 var at Ringerikes Sparebank ble børsnotert. Banken ønsket å knytte kundene enda tettere til seg gjennom å skape et godt investeringsalternativ. I tillegg ville man oppnå økt oppmerksomhet fra finansmiljøene ved å være børsnotert.

1996

Som en av Norges eldste sparebanker, feiret Ringerikes Sparebank 175 årsjubileum. Steinar Haugli ble tilsatt som adm. banksjef.

2008

En annen historisk milepæl i de tre bankenes historie er 17. desember 2009, da henholdsvis representantskapet og forstanderskapene i Ringerikes Sparebank, Gran Sparebank og Sparebanken Jevnaker Lunner enstemmig vedtok en sammenslutningsavtale mellom bankene. Dette var et offensivt tiltak for å etablere en selvstendig, fremtidsrettet og konkurransedyktig bank i regionen. Ønsket er det samme som grunnleggerne hadde:

En sterk og solid bank med god kjennskap til markedet og sine kunder, samfunnsengasjert og med godt omdømme.

Bankene ble juridisk fusjonert fra 1. juli 2010 med tidligere Ringerikes Sparebank som overtakende bank. Samme dato ble navnet på banken endret til SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Samtidig med fusjonen ble det etablert tre lokale sparebankstiftelser; Sparebankstiftelsen Ringerike, Sparebankstiftelsen Gran og Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal. Den opptjente egenkapitalen ble overført til stiftelsene som igjen investerte denne i egenkapitalbevis i banken.

2010

Banken foretok en egenkapitalbevis-emisjon på 313 millioner kroner slik at virksomheten ble rigget for ytterligere vekst.

2017

Året brakte med seg bankens første digitale roboter, såkalt digitale assistenter. Disse utfører oppgaver som tidligere har vært utført manuelt, og reduserer tidsbruken samtidig som de opprettholder kvaliteten.

2020

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er et moderne, børsnotert bankkonsern som tilbyr alle typer finanstjenester.

Virksomheten i konsernet

Konsernet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er regionens ledende finanskonsern og deltaker i SpareBank 1-alliansen. Hovedkontoret ligger i Hønefoss og konsernet med sine datterselskap har i alt 227 ansatte. SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en regional, selvstendig sparebank med lokal forankring. Nærhet og dyktighet kjennetegner forholdet til markedet.

Regionens ledende finanskonsern

- Lokalisert med 4 bankkontorer, 3 meglerkontorer og 1 økonomi-/regnskapshus i markedsområdet
- Totalleverandør innen finansiering, sparing og plassering, forsikring og betalingstjenester til privatkunder og bedrifter
- 59.000 personkunder
- 5.000 bedriftskunder
- 1.300 lag/foreninger
- Regionens ledende eiendomsmegler
- Regionens ledende økonomi- og regnskapshus
- Regionens største private bidragsyter til næringsutvikling og allmenntilretteleggende formål i samspill med sparebankstiftelsene

Banken

SpareBank 1 Ringerike Hadeland sitt markedsområde er Ringerike-, Hadelands- og Nittedalsregionen med tilstøtende områder. Banken har som betjeningsstrategi valgt en

tosporsmodell som vi definerer slik: å være nær kunden gjennom kundekjennskap, kontorløsninger og kundesenter i bankens nedslagsfelt, kombinert med selvbetjening og tilgjengelighet hele døgnet gjennom nettbank og mobile løsninger. Etter vår vurdering gir dette banken et unikt konkurransefortrinn. Ved utgangen av 2020 har vi 4 fullverdige kontorer i regionen. Forvaltningskapital inkl. lån overført til Boligkreditt var 37,2 mrd. kroner ved utgangen av 2020. Banken har 146 ansatte tilsvarende 140 årsverk.

Den kunderettede virksomheten er organisert i to seksjoner innenfor henholdsvis person- og

bedriftsmarkedet. Kundesenteret er organisert under begge seksjonene. Banken leverer produkter og tjenester innen finansiering, sparing/investering, betalingsformidling, pensjon, samt skade- og livsforsikring.

Personmarkedet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er den ledende personkundebanken i regionen med en samlet markedsandel på 43%. Markedsandelen i kjerneområdet Ringerike- og Hadelandsregionen er på over 50%. Nittedal er definert som satsningsområde og banken har hatt en økende markedsandel de senere årene.

Banken har 59.000 personkunder. I tillegg betjener seksjonen en del mindre, selvstendige næringsdrivende og mange landbrukskunder samt lokale lag og foreninger.

Seksjonen er organisert gjennom 4 kontorer. Det er lagt vekt på at lokalbankene i størst mulig grad skal være selvstendige, og at beslutningene skal tas nær kunden i det enkelte området. Bankens kundesenter betjener kunder fra både person- og bedriftsmarkedet. Kundesenteret er et servicesenter for hele markedsområdet, og fagansvaret innenfor betalingsformidling og forsikring er lagt hit.

NOEN NØKKELTALL	2020	2019
Utlån	21.578 mill.	20.466 mill.
Innskudd	10.930 mill.	9.988 mill.
Forsikring – Premiebestand	243 mill.	227 mill.
Antall personkunder	59.228*	59.933
Nye kunder	2.109	2.241
Kundetilfredshetsmåling **	69	66
Antall årsverk inkl. kundesenter	69	68

* Avvikling av kundeforhold med lav aktivitet i forbindelse med antihvitvaskingsarbeidet er årsaken til nedgang i antall personkunder.

**Kundetilfredshetsmålingen gjøres hvert partallsår. For 2019 er det oppgitt resultatene fra undersøkelsen i 2018.

Hovedtrekk i 2020:

- God aktivitet med god tilvekst av 2.109 nye kunder.
- Inntektsvekst som følge av kundetilgang, mange kundemøter og økt produktbredde.
- Utlånsvekst på 1,1 mrd. kroner (5,4%), og innskuddsvekst på 942 mill. kroner (9,4%). Aktiv kundeakkvisisjon og betjeningsmodellen med tosporsmodellen gir resultater.
- Sparing og plasseringsrådgivning blir stadig viktigere for konsernets kunder. Høy aktivitet med salg og kundemøter innenfor plasserings- og spareprodukter, spesielt langsiktig sparing til pensjon.
- Det er satt inn tiltak for å øke markedsandel innenfor skade- og personforsikring. Dette skjer både gjennom kundeakkvisisjon og tilrettelegging for selvbetjening av enkle produkter. Salget innenfor skadeforsikring økte med 7,9% siste året.
- God samhandling mellom bank og eiendoms-megler gir merforretninger for begge parter og flere fornøyde kunder.
- Sterk vekst i kunder som bruker mobile, digitale og selvbetjente løsninger.
- Kontinuerlig kompetanseutvikling av ansatte.

Bedriftsmarkedet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en sterk posisjon og ønsker å være det fortrukne bankkonsernet for regionens næringsliv. 5.000 bedriftskunder har i dag kundeforhold til banken hvor hovedtyngden består av små og mellomstore bedrifter. Markedsandelen i kjerneområdet Ringeriks- og Hadelandsregionen er 48%, mens den ligger lavere i Nittedal som anses som et vekst- og utviklingsområde for banken.

Bedriftsmarkedsseksjonen er organisert med bedrifts-rådgivere, investeringsrådgivere og forsikringsrådgivere ved tre bankkontorer i Hønefoss, Gran og Nittedal. I tillegg betjenes bedriftskundene ved bankens kundesenter.

Banken legger vekt på å ha sterke relasjoner til sine bedriftskunder gjennom lokalt engasjement, tilstedeværelse og god kompetanse i sin rådgivning. Faste kunderådgivere med høy servicegrad og rask respons kjennetegner virksomheten, derfor er også beslutningsfullmaktene lagt nær kunden. I tillegg legges det vekt på å tilby gode, selvbetjente løsninger som forenkler hverdagen til bedriftskundene. Kundemålinger viser at kundene er meget godt fornøyde med en relasjonsindeks på 73 poeng.

NOEN NØKKELTALL	2020	2019
Utlån	10.382 mill.	9.615 mill.
Innskudd	6.157 mill.	5.417 mill.
Forsikring og Pensjon - Premiebestand	104 mill.	96 mill.
Antall næringskunder	4.977*	4.914
Antall nye kunder	445	430
Kundetilfredshetsmåling **	73	75
Antall årsverk	23	23

*Avvikling av kundeforhold med lav aktivitet i forbindelse med antihvitvaskingsarbeidet påvirker tallene i 2020.

**Kundetilfredshetsmålingen gjøres hvert partallsår. For 2019 er det oppgitt resultatene fra undersøkelsen i 2018.

Hovedtrekk i 2020:

- God aktivitet med 445 nye bedriftskunder i banken
- Høy vekst med en utlånsvekst på 767 mill. kroner tilsvarende 8,0%, og innskuddsvekst på 741 mill. kroner tilsvarende 13,7%. Kombinasjonen av aktiv kundeakkvisisjon med bankens omdømme og tilstedeværelse gir resultater.
- Det er fortsatt tilfredsstillende salgsvolum av forsikrings- og pensjonsprodukter til bankens bedriftskunder.
- Lavt mislighold og tap i kredittporteføljen mot bankens bedriftskunder.
- Kontinuerlig forbedring – Lean – har vært prioritert prosjekt for å finne nye og forbedrede måter å optimalisere arbeidsprosesser på slik at kundene kan betjenes på best mulig måte.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS**Historikk**

I 1992 kjøpte Ringerikes Sparebank K-eiendom AS sammen med eiendomsmegler Borgar Flaskerud. I 1998 ble det etablert eiendomsmeglerkontor på Hadeland og samtidig kom Gran Sparebank og Sparebanken Jevnaker Lunner inn på eiersiden. Navnet på selskapet ble endret til EiendomsMegleren Ringerike Hadeland AS. Året etter ble det foretatt ytterligere utvidelser gjennom kontorer på Vikersund og i Hallingdal med SpareBank1 Modum og SpareBank1 Hallingdals inntreden på eiersiden. I 2001 ble det etablert kontor i Nittedal.

I 2010 fusjonerte selskapet inn EiendomsMegler 1 Gjøvik og overtok eiendomsmegler- virksomheten til Ringbo BBL i Hønefoss. Virksomheten i Hallingdal ble solgt til SpareBank1 Hallingdal Valdres i 2011. Virksomheten på Gjøvik ble solgt til EiendomsMegler 1 Hedmark med virkning fra 4. januar 2016. Thomas Rustad tiltrådte som daglig leder av selskapet fra 01.10.17. Virksomheten på Vikersund, Hokksund og Mjøndalen ble solgt til SpareBank 1 Modum i 2019. Selskapet skiftet samtidig navn til EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS.

Virksomheten

Selskapet er eid 94,1 % av SpareBank1 Ringerike Hadeland og 5,9 % av SpareBank1 Hallingdal Valdres. Selskapet er tilsluttet EiendomsMegler1-kjeden. Virksomheten omfatter brukte og nye boliger, næringsbygg og fritidsboliger. Selskapet har 3 meglerkontorer i bankenes virkeområder med til sammen 23 ansatte, tilsvarende 22,7 årsverk.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS er markedsleder i konsernets kjerneområder i Ringeriksregionen, Hadelandskommunene og Nittedal med markedsandel på 41,3% av omsetningene i 2020. Samhandling mellom bank og eiendomsmegler bidrar til økt inntjening

og kundetilfredshet for begge parter, og er et viktig fokusområde i konsernet.

NOEN NØKKELTALL	2020	2019
Omsetning	68,2 mill.	62,8 mill.
Verdi omsatte eiendommer	3,3 mrd.	2,7 mrd.
Antall omsatte eiendommer	1.087	973
Resultat før skattekostnad	10,4 mill.	19,8 mill.*
Antall årsverk	22,7	23,7

*Inkludert fisjongsgevinst på 13,3 mill. kroner.

SpareBank 1 Økonomihuset AS
Historikk

Selskapet ble stiftet i 1973 som Ringerike Regnskapsentral AS av Bjørn Hartz og Johan Tuft. Siden kom Terje Hval inn på eiersiden. Selskapet omfatter i dag virksomhetene SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-Nett AS. Selskapene er lokalisert i Hvervenmoveien i Hønefoss.

SpareBank 1 Økonomihuset er 100% eid datterselskap av banken, mens Sparebank 1 Økonomihuset IT-Nett AS er et 100% eid datterselskap av Sparebank 1 Økonomihuset AS.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland kjøpte selskapet den 20. mars 2015. Selskapet har en sterk markedsposisjon og er en viktig driver for videre vekst i konsernet. Karl Asbjørn Kjennerud er daglig leder av selskapet.

Virksomheten

- Selskapet leverer regnskapsføring, økonomisk rådgivning og IT-tjenester av høy kvalitet. 1.400 kunder med langsiktige kunderelasjoner
- Sterk markedsposisjon med 35-40% markedsandel i Ringeriksregionen
- Lønnsomt og solid selskap med høy kvalitet og offensiv strategi
- 24 autoriserte regnskapsførere

Selskapet har høy kundetilfredshet og leverer gode resultater. Vi arbeider aktivt med økt samhandling mellom bank, megler og økonomihus, gjennom både kundeakkvisisjon og interne arrangementer og kompetanseutvikling/-deling. Dette vil bidra til ytterligere verdiskapning for konsernet.

NOEN NØKKELTALL	2020	2019
Sum inntekter	60,3 mill.	65,3 mill.
Resultat før skattekostnad	7,1 mill.	7,7 mill.
Antall årsverk	55	57

SpareBank 1 Alliansen

SpareBank 1 Alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1 bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA. Alliansen ble etablert i 1996 i kjølvannet av bankkrisen tidlig på 90-tallet. SpareBank 1 Alliansen er Norges nest største finansgruppering – målt i forvaltningskapital. Alliansen består i dag av 14 selvstendige sparebanker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner. 15. mars 2021 vil Alliansen bestå av 15 banker da Helgeland Sparebank blir SpareBank 1 bank fra dette tidspunktet.

Målet med alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet, regionale forankring, lønnsomhet og soliditet gjennom å dele utviklingskostnader, oppnå stordriftsfordeler og bygge kritisk kompetanse. Alliansen har totalt ca. 8.400 ansatte, hvorav ca. 1.900 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper.

SpareBank 1

SpareBank 1 BV

SpareBank 1 Gudbrandsdal

SpareBank 1 Hallingdal Valdres

SpareBank 1 Lom og Skjåk

SpareBank 1 Modum

SpareBank 1 Nord-Norge

SpareBank 1 Nordvest

Sparebank 1 Østlandet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland

SpareBank 1 SMN

SpareBank 1 SR-Bank

SpareBank 1 Søre Sunnmøre

SpareBank 1 Telemark

SpareBank 1 Østfold Akershus

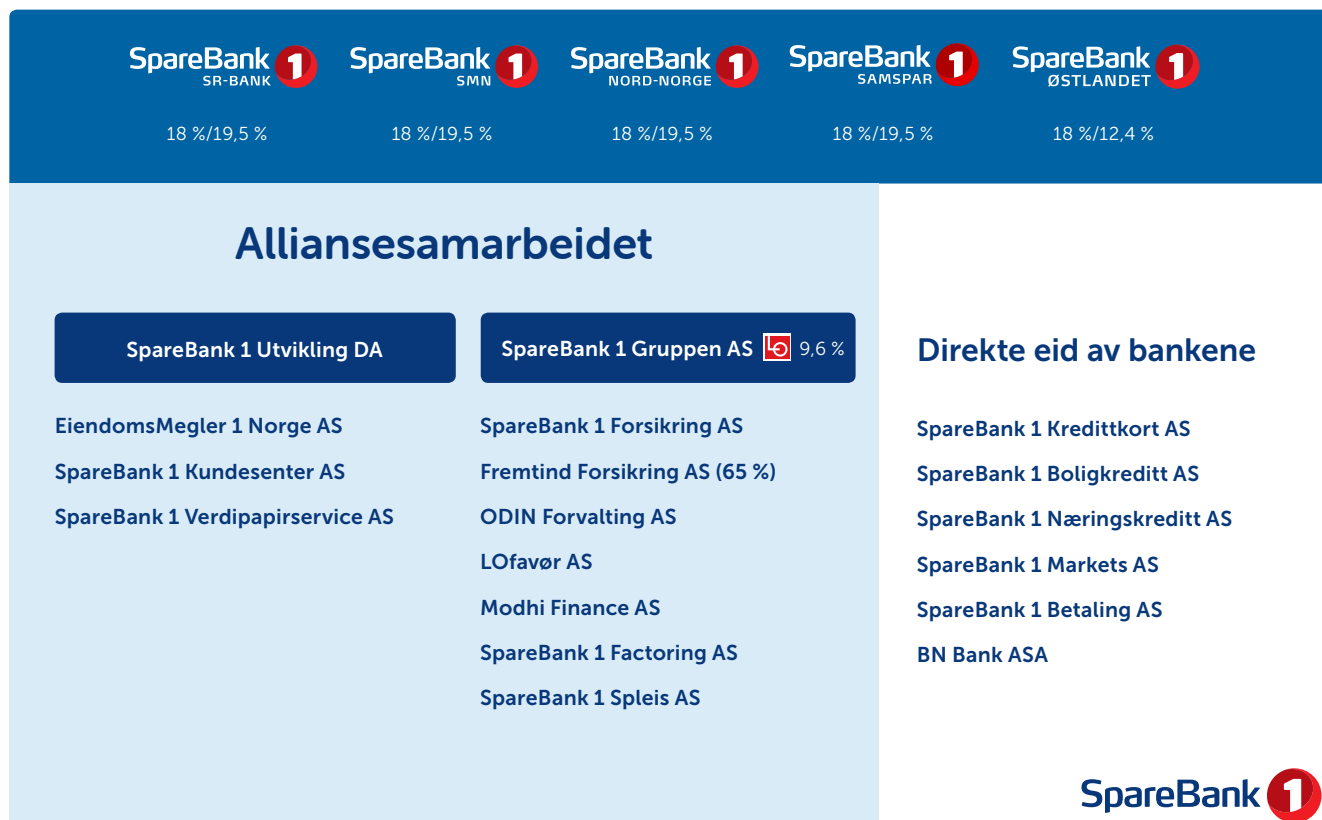
SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskap til 9 datterselskaper, som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til kunder i sine kunder.

SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1 Utvikling DA leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet «SpareBank 1». SpareBank 1 Utvikling DA er 100 % eid av SpareBank 1-bankene og SpareBank 1 Gruppen AS.

Eier- og selskapsstruktur i SpareBank 1-alliansen

Strategi og mål

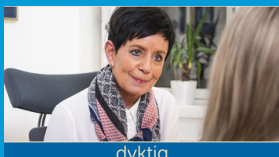
Visjon

SpareBank 1 Ringerike Hadeland – den anbefalte banken

Kjerneverdier

nær

dyktig

engasjert

fremtidsrettet

Forretningside

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er et finanskonsern som leverer et bredt spekter av finansielle tjenester, eiendomsmegling, økonomisk rådgivning og regnskapstjenester.

Vi skal ha en ledende posisjon i både person- og bedriftsmarkedet i regionen Ringerike, Hadeland og Nittedal.

Strategi

- Bidra til vekst og utvikling
- Nær og dyktig – med kortreiste beslutninger
- Digitale løsninger med personlig signatur
- Være samfunnsengasjert og skape stolthet for regionen
- Bedriftskultur med arbeidsglede, åpenhet og kontinuerlig forbedring
- Selvstendig og offensiv eier i SpareBank 1-alliansen

Fokus på bærekraft gjennom å merkbart forsterke bankens positive, og redusere bankens negative, påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.

Finansielle mål

Lønnsomhet

Egenkapitalavkastning > 10 %

Lønnsomhet

Kostnadsprosent < 43 %

Utdeling

Minst 50 % av konsernets resultat

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning på minimum 15,5 %

Markedsmål

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal:

- være regionens ledende bank innen person- og bedriftsmarkedet (målt ved høyest markedsandel)
- levere gode kundeopplevelser (målt ved TRiM>70) og gjennom lokalt engasjement og tilstedeværelse være den anbefalte banken (målt ved høyest preferanseandel)
- bidra til vekst og aktivitet i regionen

Organisasjonsmål

Humankapital

1. Kompetente og engasjerte medarbeidere bidrar til verdiskapning i banken. KPI: ATI Engasjement >80% og over snitt i SamSpar
2. Gode kundeopplevelser gjennom høy kompetanse, rask respons og relevante initiativ. KPI: KTI Respons/Behandlingstid >80
3. Handlekraftige og effektive ledere som tilrettelegger for utvikling og god kommunikasjon. KPI: ATI Ledelse >75%

Organisasjonskapital

1. Kontinuerlig forbedringskultur hvor ansatte aktivt søker etter og innfører nye og bedre løsninger til det beste for våre kunder og banken. KPI: ATI Gjennomføring >80%, Endringsvillighet >80%. Blant de 3 beste i SamSpar på implementering av nye produkter og løsninger.
2. Godt samspill mellom alle ledd og en læringskultur med fokus på mestring og digital nysgjerrighet. KPI: ATI Samspill >80%, Kompetanseutvikling >80%

Samfunnskapital

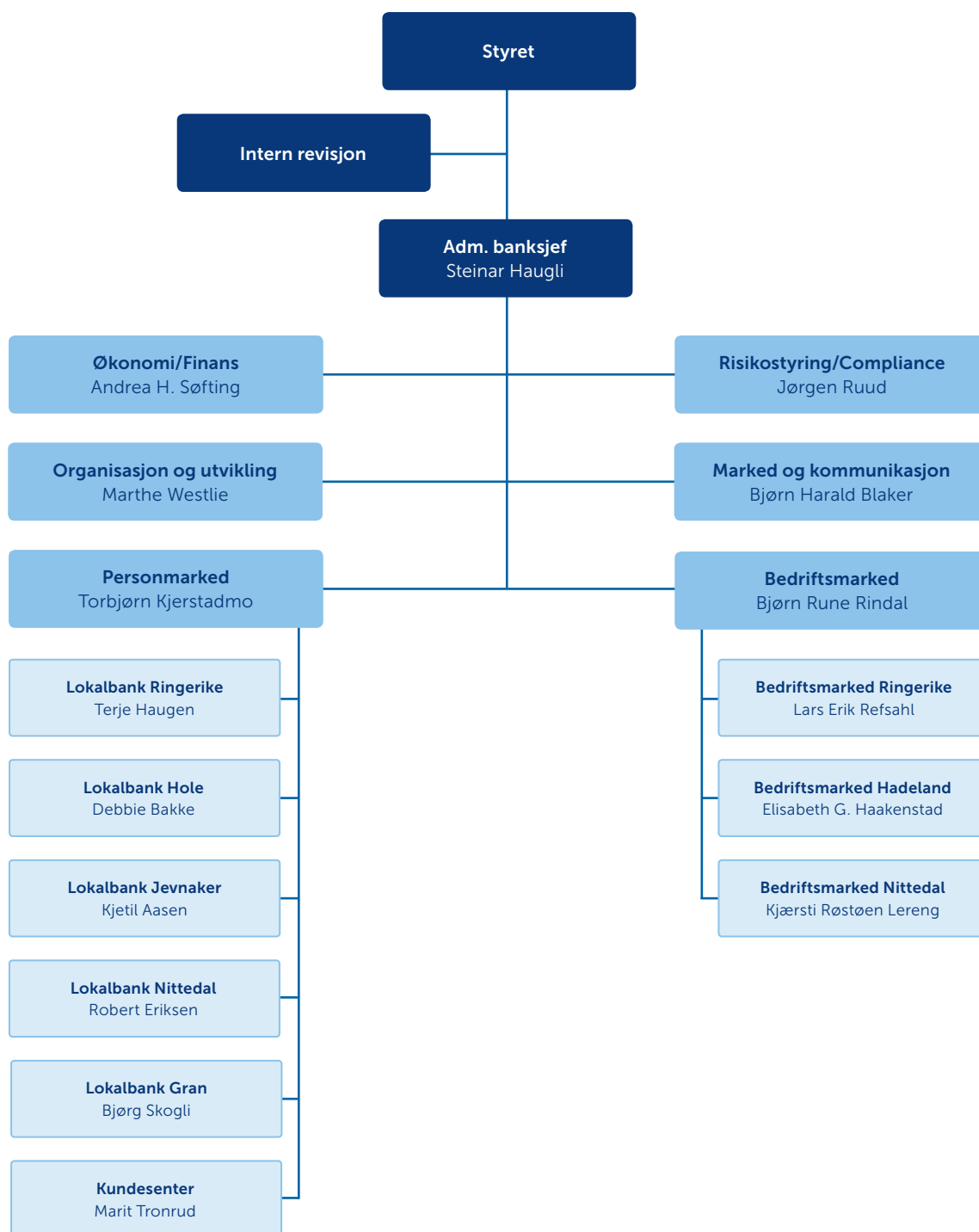
1. Samfunnsengasjement og ledende omdømmeposisjon i regionen. KPI: Høyest preferanseandel i bankens markedsområde.
2. Sentral og aktiv bidragsyter i SpareBank 1-alliansen for å sikre distribusjonskraft og synergier

Mot lysere tider
Foto: Hanne S Burden

Organisasjonskart 2020

Presentasjon av styret

Olav Fjell, styreleder (1951)

Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH). Olav Fjell har omfattende ledererfaring i norske og utenlandske selskaper, som tidligere konsernsjef i Statoil (Equinor), adm. direktør i Postbanken og konsernsjef i Lindorff Group. Valgt inn i styret i mars 2019.

Wenche Ravlo, nestleder (1965)

Utdannet sivilingeniør ved NTNU Trondheim. Har tidligere vært adm. direktør ved Norske Skog Føllum og Store Norske Spitsbergen, Kulkompani AS. Er i dag adm. direktør ved Smurfit Kappa Norpapp AS i Hønefoss. Valgt inn i styret i mars 2018.

Svein Oftedal, styremedlem (1964)

Utdannet Diplom Eksportøkonom NMH. Jobber i dag som Executive Vice President of the Würth Group. Ble valgt inn i styret i 2013.

Hans Anton Stubberud, styremedlem (1962)

Utdannet Ph.d. i strategi og ledelse fra NHH. Har vært tilknyttet og ansatt som rektor og dekan ved Høgskolen i Buskerud de senere årene, og er i dag dekan ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Valgt inn i styret i mars 2018.

Jane K. Gravbråten, styremedlem (1975)

Utdannet siviløkonom med høyere revisorstudier (statsautorisert revisor). Har arbeidserfaring fra blant annet PwC og som banksjef økonomi/finans i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Innvalgt i 2018. Er i dag adm. direktør i AKA AS.

Liv Bente Kildal, styremedlem (1963)

Bakgrunn som Finansrådgiver fra Postbanken og kunderådgiver i Sparebanken Jevnaker Lunner: Hovedtillitsvalgt og varamedlem i styret siden juli 2010. Innvalgt som styremedlem i mars 2012.

Gunnar Bergan, styremedlem (1961)

Tidligere rådgiver fra Sparebanken NOR. Jobber i dag som autorisert finansiell rådgiver for privatkunder i lokalbank Ringerike. Varamedlem i styret siden 2010, og innvalgt som styremedlem i 2016.

Presentasjon av ledelsen

Steinar Haugli, Adm banksjef (1957)

Bankøkonom fra 1982 med tilleggsutdannelse innenfor ledelse med 2 deler av masterprogram fra BI 2000 og 2004. Tidligere erfaring fra adm. banksjef og lederstillinger i Ringerikes Sparebank. Styreleder i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS, SpareBank 1 Økonomihuset og styremedlem i Samarbeidende Sparebanker AS og SpareBank 1 Markets AS. Adm. banksjef fra 2008.

Bjørn Rune Rindal, Banksjef Bedriftsmarked (1975)

Høgskolekandidat (1997-1999) innen økonomi og administrasjon fra Høgskolen i Buskerud. Grunn- og mellomfagsstudier i matematikk (1999-2000) fra Universitetet i Oslo. Delutdanning hovedfagsstudier (2002-2007) innen bedriftsøkonomisk analyse fra Høgskolen i Buskerud. Tidligere erfaring fra lederstillinger i Ringerikes Sparebank fra 2007 til 2010. Banksjef Bedriftsmarked fra 2010 og adm. banksjefs stedfortreder.

Torbjørn Kjerstadmo, Banksjef Personmarked (1977)

Master of Management fra BI i 2017. Arbeidserfaring fra bank siden 2003, som rådgiver for personmarked og bedriftsmarked i Sparebanken Jevnaker Lunner, og som leder personmarked i Hønefoss Sparebank fra 2011 til 2019. Banksjef Personmarked fra august 2019.

Marthe Westlie, Banksjef HR/Forretningsstøtte (1979)

Bachelor i Økonomi og administrasjon ved BI i 2001. Arbeidserfaring fra Sykehuspartner HR som blant annet prosjektleder, og avdelingsleder for Rådgivningstjenester og for regionale HR-tjenester. Banksjef HR/Forretningsstøtte fra august 2019.

**Andrea Hatlinghus Søfting,
Banksjef Økonomi/Finans (1983)**

Statsautorisert revisor og siviløkonom fra NHH 2008. Executive MBA i Økonomisk Styring og Ledelse fra NHH i 2019. Arbeidserfaring fra revisjon og rådgivning i Deloitte AS. Ansatt som økonomisjef i SpareBank 1 Ringerike Hadeland i 2013. Banksjef Økonomi/Finans fra 2015.

Jørgen Ruud, Banksjef Risikostyring/Compliance (1977)

Profesjonsstudiet i Samfunnsøkonomi fra Universitetet i Oslo (2005), fordypningsstudiet i Porteføljeforvaltning, NFF/NHH 2012. Arbeidserfaring fra Finanstilsynet og kredittsjef i SpareBank 1 Ringerike Hadeland siden 2014. Banksjef Risikostyring/Compliance siden 2017.

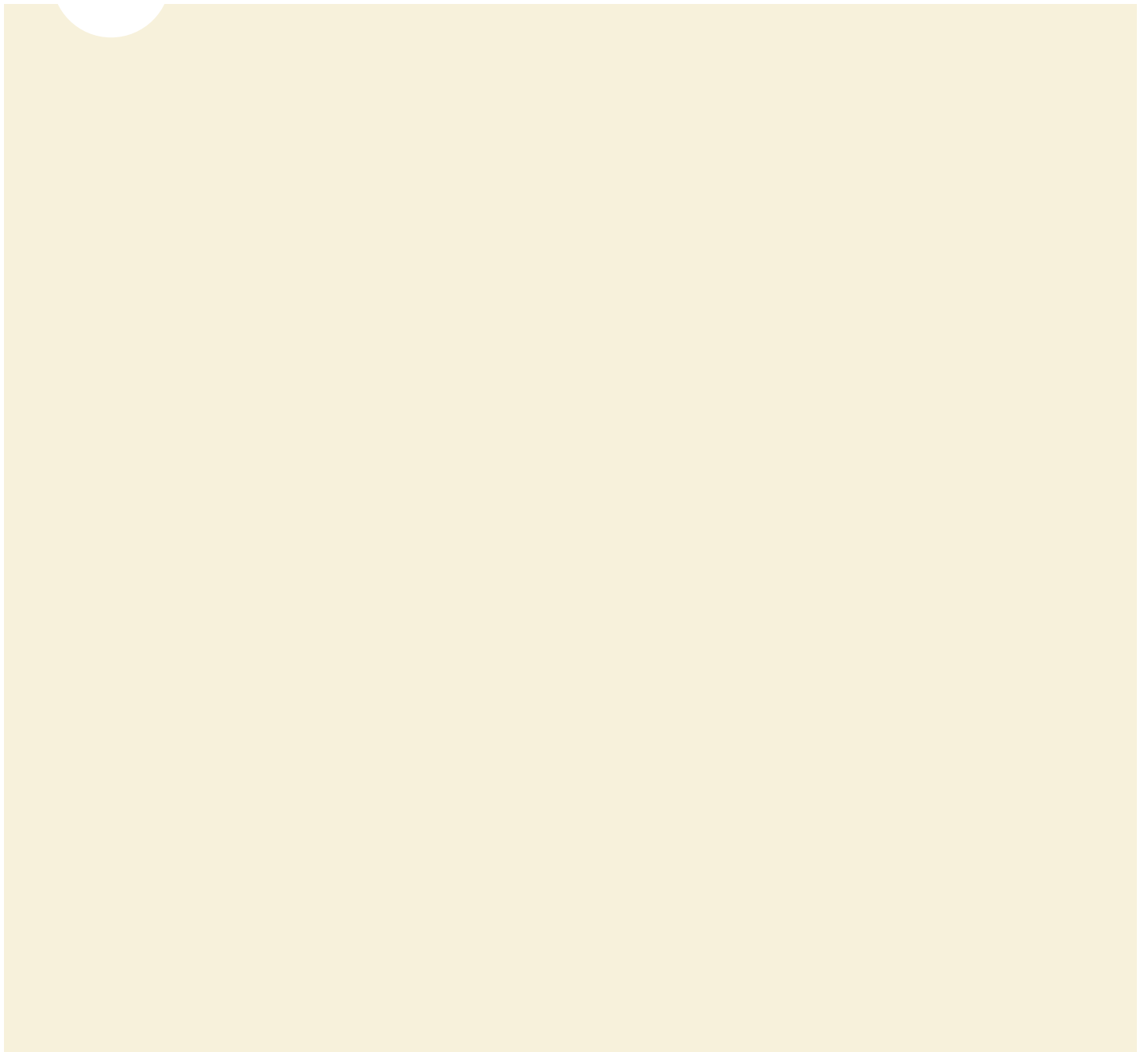

Bjørn Harald Blaker, Kommunikasjonssjef (1976)

Høgskolekandidat fra Høgskolen i Hedmark i 1999. Arbeidserfaring fra avisbransjen, ansvarlig redaktør i Hadeland fra 2008-2011, og ansvarlig redaktør og daglig leder i Ringerikes Blad fra 2012 til 2019. Kommunikasjonssjef siden august 2019.

Styrets årsberetning

Styrets årsberetning 2020

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har hovedkontor i Hønefoss og til sammen 4 kontorer i Ringerike- og Hadelandsregionen, samt Nittedal. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og tjenester, samt eiendomsmevling og regnskapstjenester/økonomisk rådgivning.

Bankkonsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter per 31. desember 2020 morbanken, to datterselskaper og en felleskontrollert virksomhet.

Nøkkeltall

- Resultat før skatt: 455 mill. kroner (517 mill. kroner)
- Egenkapitalavkastning: 9,5 % (11,6 %)
- Utbytte per egenkapitalbevis: 2,20 kroner (13,30 kroner)
- Ren kjernekapitaldekning, forholdsmessig konsolidert: 18,9 % (18,9 %)
- 12 måneders utlånsvekst inkl. kredittforetak: 6,3 % (6,8 %)
- Forvaltningskapital inkl. kredittforetak: 37,2 mrd. kroner (33,9 mrd. kroner)
- Pris/Bokført egenkapital: 0,97 (0,98).

Utbytte for 2020

Etter styrets oppfatning gjør bankens inntjening i 2020 og bankens status pr 31.12.2020 det forsvarlig å betale normalt utbytte for 2020.

Styret er imidlertid enig med myndighetene i at pandemien skaper ekstra usikkerhet, og vil følge anmodningen fra Finanstilsynet og Finansdepartementet om å begrense utbyttebetalingen nå. Styret anbefaler derfor et kontantutbytte på 2,20 kroner pr egenkapitalbevis, til sammen 34 mill. kroner. Dersom situasjonen i 4.kvartal 2021 tillater det, er styrets intensjon å ytterligere betale ut 9,20 kroner i kontantutbytte før utgangen av 2021. Samlet utbytte for 2020 blir da 11,40 kroner pr egenkapitalbevis.

Styret anser at banken er tilstrekkelig kapitalisert til å være en god, lokal støttespiller for næringsliv og privatpersoner fremover. Bankens utlånsevne er god.

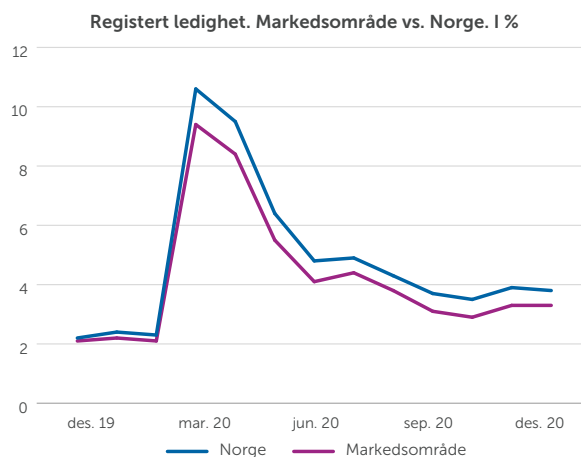
SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en viktig samfunnsinstitusjon og hjørnesteinsbedrift i regionen Ringerike, Hadeland og Nittedal. Banken er hovedsakelig lokalt eid. Over 80 % av bankens egenkapitalinvestorer er personer og foretak hjemmehørende i bankens region. Utdeling av utbytte vil bidra til å sikre likviditeten og inntektene til disse personene og foretakene. Sparebankstiftelsen Ringerike, Sparebankstiftelsen Gran og Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal eier til sammen 64,3 % av bankens egenkapitalbevis. Disse tre stiftelsene gir gaver til allmenntilgjengelige forhold, og har en nøkkelrolle for å ivareta vårt lokalsamfunn gjennom krisen.

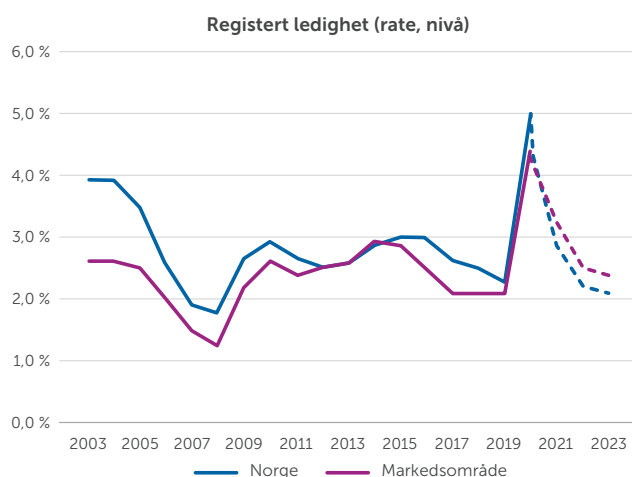
Utvikling i konsernets markedsområde

I mars 2020 brøt det ut en Covid-19 pandemi som har skapt stor usikkerhet gjennom det meste av året. Norge har opplevd en av de største nedgangskonjunkturer siden andre verdenskrig, med høy arbeidsledighet og et brått fall i verdiskapingen. Nedstengning av samfunnet har vært nødvendig for å bekjempe viruset, men smittevernstiltakene har bidratt til et kraftig aktivitetsfall selv om myndighetene har iverksatt en rekke kraftfulle tiltak for å stimulere økonomien. For første gang i historien satte Norges Bank styringsrenten ned til 0 % i mai 2020. Myndighetenes tiltak har bidratt til å redusere risikoen for enda flere konkurser, tap av arbeidsplasser og finansiell uro. Norsk Fastlands-BNP falt med om lag 3,4 prosent i 2020. Bransjene olje, offshore og reiseliv er hardest rammet av pandemien. Vår region er ikke så mye eksponert mot disse bransjene.

Flere vaksinasjonsprogrammer har blitt godkjent i USA og i EU, og det rettes stor innsats mot en rask utrulling. Det er imidlertid usikkerhet forbundet med tempoet for utrulling, vaksinens varighet og potensielle nye mutasjoner av viruset. Det medfører at det kan ta tid før den globale økonomien bedres betydelig og kommer tilbake til BNP-nivåer vi så før krisen.

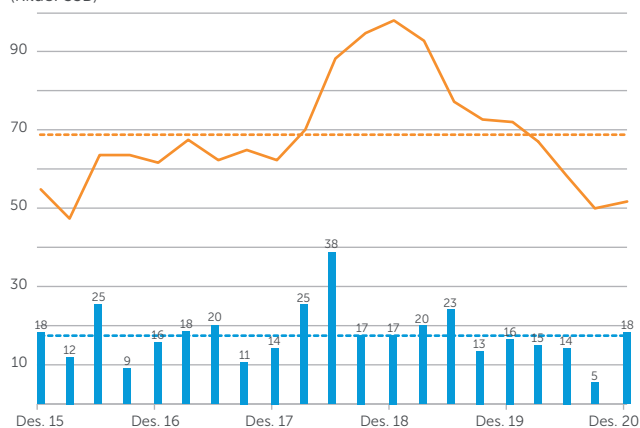
Utviklingen i konsernets markedsområde har i stor grad fulgt den nasjonale utviklingen, med fall i produktivitet og økt arbeidsledighet. Arbeidsledigheten i konsernets markedsområde har historisk utviklet seg i tråd med nasjonal utvikling, men har i hovedsak ligget på et noe lavere nivå. Dette har også vært tilfelle i 2020.

Antall konkurser i bankens markedsområde har vært på historisk lave nivåer i 2020. Konkursene kan knyttes til mindre foretak med lav omsetning og få ansatte. Nasjonale tiltak samt stans i konkursbegjæringer fra offentlige etater, anses å være forklarende faktorer for dette. Det ventes en økning i konkurssraten utover i 2021.

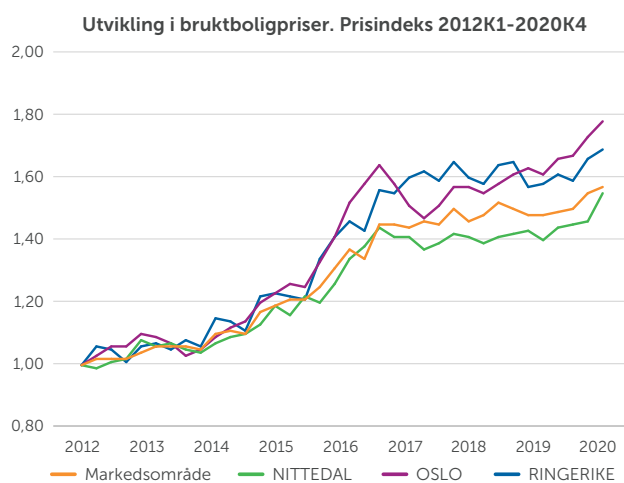
Antall konkurser i bankens markedsområder siste 5 årene
(Kilde: SSB)

Boligmarkedet opplevde gjennom 2020 en sterk prisvekst, godt hjulpet av det lave rentenivået. Boligprisveksten nasjonalt endte på 7,1 % for året. Omsetningen av bruktboliger har vært høy sammenlignet med tidligere år, mens tilbudet av bruktboliger ikke har økt like mye. Dette har ført til at beholdningen av usolgte boliger har avtatt markert. Høy aktivitet og færre tilgjengelige boliger tyder på et betydelig press i boligmarkedet.

Boligprisene i bankens markedsområde har vært høyere enn ventet og aktiviteten i boligmarkedet har vært høy.

Boligprisene steg totalt med 5,7 %. Prisveksten har vært særlig høy i Nittedal og Ringerike hvor 12mnd-veksten ved utgangen av kvartalet var på hhv. 10,6 % og 6,8%. Til sammenligning var 12mnd-veksten ved utgangen av 4. kvartal 2019 på hhv 0,8 og 0,0 %. Vi forventer at boligprisene i vårt markedsområde vil vise en veksttakt noe under den nasjonale boligprisveksten i tiden fremover, som følge av fortsatt høy byggeaktivitet og lav nettoinnflytting.

Utvikling i bruktboligpriser (Kilde: Eiendomsverdi)

Resultatutvikling

Alle regnskapshenvisninger er til konsernet, hvis ikke annet er angitt. Kommentarer som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

(Hele tusen kroner)	2020	2019	Endring
Netto renteinntekter	437	442	-5
Netto provisjons- og andre inntekter	317	291	26
Netto resultat fra finansielle eiendeler	78	157	-79
Sum inntekter	832	889	-58
Sum driftskostnader	349	363	-15
Resultat før tap	483	526	-43
Tap på utlån og garantier	28	9	20
Resultat før skatt	455	517	-62
Skattekostnad	88	92	-3
Årets resultat	367	426	-59

Bankkonsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland oppnådde i 2020 et årsresultat på 367 mill. kroner (426 mill. kroner i 2019). Det er en nedgang på 59 mill. kroner fra 2019, men i det må det hensyntas at det ble bokført vel 101 mill. kroner i ekstraordinære gevinster i 2019, mot 53 mill. kroner i 2020.

Banken har i løpet av året besluttet rentereduksjon på inntil 1,25 prosentpoeng for å tilpasse seg konkurranse-situasjonen. Netto renteinntekter er redusert fra 2019 til 2020 som følge av de gjennomførte renteendringene. Inntektsutviklingen fra ikke-balanseprodukter er positiv samtidig som aktiviteten i datterselskaper og felleskontrollert virksomhet har vært høy. 38 % av konsernets inntekter eks. finansinntekter kommer fra ikke-balanseprodukter. Dette gjør banken godt rustet for et eventuelt press på rentemarginer fremover.

Konsernet innførte kostnadsreducerende tiltak i forbindelse med virusutbruddet i mars, og har hatt god effekt av disse tiltakene gjennom store deler av 2020. Dette har medført en kostnadsreduksjon fra 2019 til 2020 på totalt 15 mill. kroner.

Opprettelse av Fremtind Livsforsikring AS

Fremtind Forsikring AS fikk 02.09.2019 tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring AS. Personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring, samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring, ble overført til Fremtind Livsforsikring 1. januar 2020. Fisjonen medførte en økning av egenkapitalen for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av denne økningen er ca. 1,7 mrd. kroner. SpareBank 1 Ringerike Hadelands andel (3,03 prosent) utgjør 53 mill. kroner og ble bokført i 1. kvartal 2020.

Netto renteinntekter, provisjonsinntekter og andre inntekter

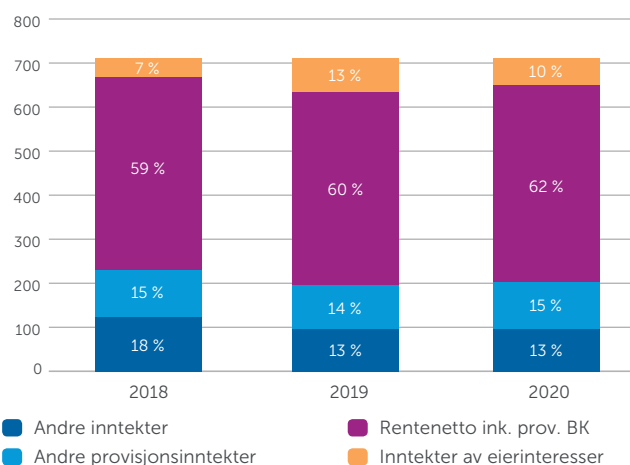
Konsernet legger vekt på å bygge opp andelen av inntekter fra andre virksomhetsområder enn tradisjonelle balanseprodukter. Ved utgangen av 2020 utgjorde rentenetto inkludert provisjonsinntekter fra kredittforetakene 62 % av totale inntekter eks. utbytte og verdireguleringer.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjorde 437 mill. kroner (442 mill. kroner). Inntektene er redusert fra 2019 til 2020 som følge av gjennomførte renteendringer i 2020. Utlånsvolumet inkl. utlån overført til kredittforetakene økte med 1.904 mill. kroner, tilsvarende 6,3 % siste 12 måneder. Innskuddsvolumet økte i samme periode med 1.677 mill. kroner, tilsvarende 10,9 %.

Netto provisjonsinntekter utgjorde 205 mill. kroner (180 mill. kroner), hvorav inntekter fra utlån overført til

SpareBank 1 Boligkreditt AS utgjorde 82 mill. kroner (61 mill. kroner). Inntekter fra forsikringsprodukter og plasseringsprodukter økte med henholdsvis 3 % og 18 % fra fjoråret. Inntektene fra betalingsformidlingsprodukter økte også med 3 % fra fjoråret, til tross for reduserte inntekter som følge av bortfall av utenlands-transaksjoner.

Netto andre driftsinntekter utgjorde 112 mill. kroner (110 mill. kroner). Økte inntekter i eiendomsmeglingsforetaket er årsaken til inntektsøkningen.

Netto inntekter fra finansielle investeringer

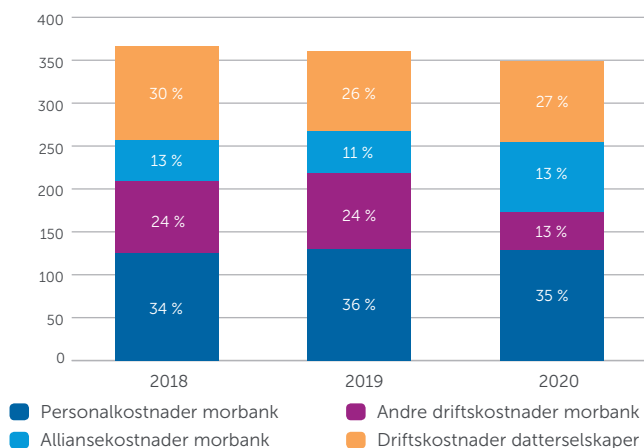
Netto inntekter fra finansielle investeringer utgjorde 78 mill. kroner (157 mill. kroner), herav utgjør utbytteinntekter 16 mill. kroner (14 mill. kroner), inntekter av eierinteresser 83 mill. kroner (111 mill. kroner) og øvrige inntekter utgjør -21 mill. kroner (32 mill. kroner). Verdiendring på fastrenteutlånsporteføljen som følge av betydelige endringer i markedsrenter, er hovedårsaken til netto tapsføringen på øvrige inntekter.

Driftskostnader

Sum driftskostnader utgjorde 349 mill. kroner (363 mill. kroner). Kostnadsreduksjonen skyldes i hovedsak gjennomførte tiltak i konsernet som følge av virusutbruddet. Morbankens driftskostnader er redusert med 14 mill. kroner. Antall årsverk i morbank er redusert med 5,7 i 2020, men forventes å gå noe opp igjen i 2021. Reduksjonen tilskrives i stor grad utsatte ansettelsesprosesser.

Målt i forhold til totale inntekter, utgjorde driftskostnadene 41,9 % (40,9 %). Konsernets målsetting er kostnadsprosent på maksimum 43 %.

Utvikling driftskostnader

Tap og mislighold

Ved utgangen av året utgjorde avsetninger for tap på utlån og garantier 98 mill. kroner. Ved utgangen av 2019 utgjorde avsetning for tap 71 mill. kroner.

Usikkerheten knyttet til vurdering av både kortsiktige og langsiktige makroøkonomiske konsekvenser av virusutbruddet, har medført økt usikkerhet rundt bankens tapsvurderinger for 2020. Bankens IFRS modell er ikke bygget for å kunne estimere et brått negativt skift i rammebetingelser, da modellen i stor grad bygger på historiske data. Banken har derfor gjennomført engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av endret markedssituasjon. Engasjementer med avdragsfrihet, likviditetslån eller innen utsatte bransjer, er spesielt vurdert. Det er i den forbindelse foretatt en modelloverstyring fra trinn 1 til 2 i tapsmodellen på de engasjementer som anses å ha en forhøyet kredittrisiko som følge av virusutbruddet. I tillegg er misligholdssannsynlighet (PD) for engasjementer innen særlig utsatt bransje (hotell) blitt overstyrt til 10 %.

Effekten av myndighetenes støttetiltak er inkludert i vurderingene om forventet tap. Det foreligger fremdeles usikkerhet knyttet til endelige effekter av covid-19 på både bedrifts- og personmarkedet. Det er derfor større usikkerhet i estimatene enn normalt.

Brutto misligholdte utlån per 31. desember 2020 utgjorde 17 mill. kroner (52 mill. kroner), tilsvarende 0,1 % (0,2 %) av brutto utlån.

Finansiering og likviditet

Bankens primære finansieringskilde er innskudd fra

kunder. Ved utgangen av året utgjorde andel innskudd av bankens balanseførte utlån 77,6 % (72,5 %).

Bankens øvrige finansiering består hovedsakelig av verdipapirgjeld og ansvarlig kapital. Konsernets samlede verdipapirgjeld utgjorde 5,1 mrd. kroner ved utgangen av året (5,3 mrd. kroner). Som følge av pandemien ble tilgangen på markedsfinansiering betydelig redusert i løpet av mars. Norges Bank innførte derfor økte rammer på F-lån, og med utvidede løpetider. Banken tok i mars 2020 opp 500 mill. kroner i F-lån med 12 måneders løpetid.

Banken har meget god likviditet ved utgangen av 2020. Innskudd i Norges Bank og andre kredittinstitusjoner utgjør til sammen 1,5 mrd. kroner (1,0 mrd. kroner) og bankens portefølje av sertifikater og obligasjoner utgjør 2,3 mrd. kroner (1,6 mrd. kroner). LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31.12.2020 utgjør 199,5 %, godt over lovkravet på 100 %.

Kapitaldekning

Banken tilfredsstiller myndighetenes kapitalkrav med god margin ved utgangen av 2020.

Alle banker gjennomfører hvert år vurdering av egen risiko, kapitalbehov (ICAAP) og likviditetsbehov (ILAAP). Finanstilsynet evaluerer ICAAP/ILAAP-prosessen og resultatene av prosessen i den enkelte bank (SREP). Finanstilsynets observasjoner ved stedlig tilsyn og løpende risikovurderinger inngår i grunnlaget for Finanstilsynets SREP-vurdering, som gjennomføres hvert tredje år for en bank av vår størrelse.

Finanstilsynet ferdigstilte 2. februar 2018 sin første SREP-vurdering av SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Pilar 2-kravet er satt til 1,7 % av risikovektet volum. Dette kravet er knyttet til risikofaktorer som ikke er dekket av Pilar 1 og må dekkes av ren kjernekapital. Pilar 2-kravet kommer i tillegg til minimumskravene og bufferkravene i Pilar 1. Kravet trådte i kraft 31. mars 2018.

Som følge av markedseffektene av pandemien besluttet Finansdepartementet å nedjustere motsyklisk buffer med 1,5 % til 1,0 % fra 13.mars 2020. Bankens regulatoriske minimumskrav til ren kjernekapital ble tilsvarende redusert til 12,7 %. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på minimum 15,5 %. Målsettingen er ikke endret som følge av endringen i motsyklisk buffer.

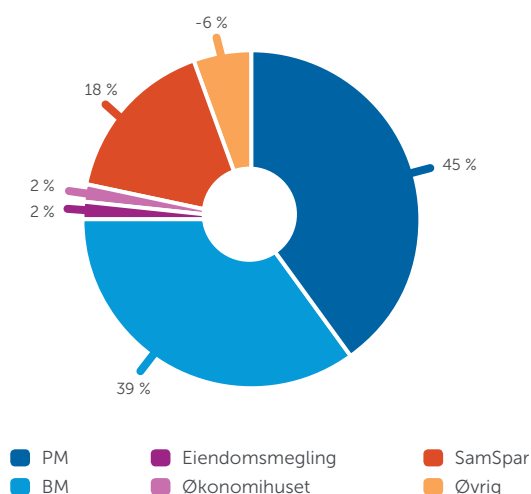
Finansdepartementet vedtok i 2019 at kravet til systemrisikobuffer skal øke med 1,5 % til 4,5 % fra 31. desember 2022. Bankens regulatoriske minimumskrav vil øke tilsvarende fra 31. desember 2022.

Banken har foretatt en fornyet vurdering av risikoen i bankens eiendomsutviklingsprosjekter, sett i lys av rundskriv 5/2020. Dette har medført flytting av enkelte engasjementer til 150 % risikovekt. Bankens rene kjernekapitaldekning er redusert med 0,1 %-poeng som følge av endret risikovekt på disse engasjementene. Ved en eventuell lov- eller forskriftsendring i Norge, og dermed en endret risikovekt for alle bankens eiendomsutviklingsprosjekter til 150 %, er det estimert at dette vil påvirke bankens rene kjernekapitaldekning med 0,4 %-poeng.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Banken foretar forholdsmessig konsolidering av eierandeler i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Finans Østlandet AS. Ved utgangen av året er bankens rene kjernekapitaldekning, forholdsmessig konsolidert, 18,9 % (18,9 %). Uvektet kjernekapitalandel per 31. desember 2020, forholdsmessig konsolidert, utgjør 9,1 % (9,4 %). Det vises forøvrig til redegjørelse om kapitaldekning i note 5.

Forretningsområdene

Resultat før skatt

Konsernet er markedsleder både for bank- og eiendoms-meglingstjenester i kjerneområdene i Ringerike- og Hadelandsregionen. Økonomihuset har en ledende posisjon innenfor sitt virksomhetsområde i Ringeriks-regionen. Markedsposisjonen til konsernet er befestet

gjennom 2020 både innen person- og bedriftskunde-markedet.

Personkunder (PM)

(Hele tusen kroner)	2020	2019	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	293	278	15
Netto andre provisjonsinntekter	84	88	-4
Netto andre inntekter	-	-	-
Driftskostnader	172	188	-15
Resultat før tap	204	178	26
Tap på utlån og garantier	-1	-	-
Resultat før skatt	205	179	26

Vekst i brutto utlån til personkunder har vært på 5,4 % siste 12 måneder (6,0 %). Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye kunder blant annet ved samarbeid mellom banken og eiendomsmegleren. Innskudd fra personkunder har økt med 9,4 % i samme periode (6,0 %).

Bedriftskunder (BM)

(Hele mill kroner)	2020	2019	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	253	236	17
Netto andre provisjonsinntekter	36	35	1
Netto andre inntekter	1	1	-
Driftskostnader	83	84	-1
Resultat før tap	207	187	20
Tap på utlån og garantier	29	9	20
Resultat før skatt	178	178	-

Brutto utlån til bedriftskunder økte med 8,0 % siste 12 måneder (8,6 %), mens innskudd fra bedriftskunder i samme periode økte med 13,7 % (8,4 %). Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye kunder og prosjekter, og har hatt god effekt av dette arbeidet i 2020.

Datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS oppnådde et resultat før skattekostnad på 10 mill. kroner (20 mill. kroner i 2019). Resultatregnskap for EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS i 2019 er hensyntatt effekter fra fisjon på 13,3 mill. kroner.

Selskapet har i en årrekke vært en av Norges mest lønnsomme meglerforetak. Meglerforetaket er samlokalisert med banken på Hønefoss, Gran og Nittedal. Foretakets markedsandel for 2020 er på 41,3 % mot 40,9 % i tilsvarende periode i fjor.

Det jobbes systematisk med samhandling mellom bank og eiendomsmegler. Dette gjør at konsernet kan gi et bredere tilbud til kundene, samtidig som det gir et bedre inntjeningsgrunnlag for konsernets samlede virksomhet.

SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS

SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS (videre omtalt samlet som Økonomihuset) er direkte og indirekte 100 % eide datterselskap av banken. Selskapene har en sterk markedsposisjon og er en viktig driver for videre vekst i konsernet. Til sammen oppnådde selskapene et resultat før skattekostnad på 7 mill. kroner i 2020 (8 mill. kroner i 2019).

Felleskontrollerte virksomheter

Bankkonsernet eier andeler i SpareBank 1 Gruppen AS indirekte gjennom Samarbeidende Sparebanker AS. Bankens indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS utgjør 3,03 %. Innregnet resultat fra felleskontrollert virksomheter utgjorde totalt 83 mill. kroner i 2020 (111 mill. kroner i 2019). Begge regnskapsårene har positive regnskapseffekter fra Fremtind-transaksjonene.

Redegjørelse om foretaksstyring

Foretaksstyring i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviser, kundenes, medarbeidernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 17. oktober 2018, og retter seg etter de anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og implementeringen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

En nærmere beskrivelse av konsernets foretaksstyring, herunder informasjon om styring og kontroll knyttet til finansiell rapportering i henhold til regnskapslovens §§3-3b, finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Risiko- og kapitalstyring

Risikostyringen skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse og bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Det er en målsetting at ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i vesentlig grad.

Dette skal oppnås gjennom en *moderat risikoprofil* og:

- en sterk risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi
- utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter
- et tilstrekkelig kapitalnivå ut fra valgt risikoprofil.

Banken har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland eksponeres for ulike risikoer. De viktigste risikogruppene er beskrevet nedenfor.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kundens manglede evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverk for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Rammene gjennomgås minimum årlig og etterlevelse overvåkes løpende med kvartalsvis rapportering til styret.

Utlån til personkunder er i all hovedsak boligfinansiering. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes å være god. Det meste av personmarkedslåneene er sikret med pant i fast eiendom og belåningen er gjennomgående moderat, sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapsrisiko så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig.

Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen vurderes å være moderat, også sett i forhold til den høye utlånsveksten. Den totale kreditteksponeringen er størst mot nærings-eiendom og eiendomsprosjekter hvor engasjementet er sikret med pant i fast eiendom og hvor belåningsgraden er gjennomgående moderat.

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Kreditter besluttet i henhold til bankens bevilgningsreglement. Overvåking av kredittrisikoen skjer gjennom risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank 1 Gruppen. Tapsutviklingen er avhengig av den økonomiske utviklingen i Norge generelt og i bankens markedsområde spesielt.

71,8 % av bankens utlån var ved årsskiftet klassifisert i svært lav eller lav risikoklasse.

Som følge av endret markedssituasjon og generell økt usikkerhet knyttet til framtidsutsiktene for norsk økonomi, har banken gjennom året gjennomført hyppigere vurderinger av kreditt risiko på større andeler av bankens bedriftsmarkedsportefølje. Større kredittengasjementer, kredittengasjementer innen bransjer som særlig er rammet av virusutbruddet samt engasjementer med innvilget betalingsutsettelse følges tett og risikonivået vurderes løpende. Tilsvarende er det innført tett oppfølging av de største kredittengasjementene på personmarkedet, samt engasjementer i høy og høyeste risikoklasse. Kvaliteten på bankens kredittportefølje anses god, også sett i lys av dagens markedssituasjon, og tapene forventes å bli relativt sett moderate. Gode støtteordninger fra myndighetene bidrar til å opprettholde betjeningsevnen og redusere mislighold.

Det er sannsynlig at banken vil oppleve tapskostnader over normale nivåer i kommende perioder. Banken er forberedt på dette, både inntjenings- og soliditetsmessig, og styret vurderer kredittkvaliteten som generelt stabil og god.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i renter, aksjekurser og valutakurser. Styret har fastsatt maksimale grenser for markedsrisiko gjennom rammer for blant annet investeringer i egenkapitalinstrumenter, obligasjoner og posisjoner i rente- og valutamarkedene. Rammene gjennomgås minimum årlig og etterlevelse overvåkes løpende med kvartalsvis rapportering til styret. Bankens rammer og retningslinjer for markedsrisiko gjenspeiler bankens konservative risikoprofil innen området.

Bankens beholdning av egenkapitalinstrumenter består i hovedsak av strategiske eierskap i selskaper i SpareBank 1-alliansen. Bankens beholdning av sertifikater og obligasjoner består av likvide papirer av høy kvalitet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres eller i form av ekstra dyr finansiering. Likviditetsstyringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetspolicy vedtatt av styret.

Likviditetspolicyen gjennomgås minimum årlig. Bankens rammer og retningslinjer for likviditetsrisiko gjenspeiler bankens konservative risikoprofil på området. Bankens innskudd består primært av innskudd fra helkunder i bankens markedsområde. Det har i 2020 vært gjennomført tiltak for å redusere konsentrasjonsrisikoen mot enkeltstående, større innskytere.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Prosessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Operasjonell risiko representerer en trussel som, både på kort og lang sikt, kan medføre en vesentlig kostnad. Konsernet har derfor fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring av organisasjonens samlede innovasjons- og prestasjonsevne. Som en del av dette arbeidet har banken etablert systemer og rutiner for registrering og oppfølging av forbedringstiltak samt systemer for rapportering og oppfølging av uønskede hendelser.

Bankens krise- og kontinuitetsplan skal sette kriseledelsen i stand til å håndtere krisesituasjoner og vil ved hjelp av forhåndsplanlagte tiltak bidra til å minimere skadeomfanget når uønskede hendelser oppstår, og på den måten gjenopprette bankens tjenester og forretningsaktiviteter innenfor akseptable tidsrammer.

Det er ikke identifisert alvorlige hendelser i konsernet i 2020.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 Ringerike Hadeland blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vesentlig eierandel og innflytelse. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i hovedsak eierrisiko gjennom eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS (15,6 %), SpareBank 1 Boligkreditt AS (4,74 %) og SpareBank 1 Næringskreditt AS (0,42 %).

Compliance (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som

følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliance-policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Konsernet har de siste årene økt ressursbruken på compliance-området, særlig knyttet opp mot kravene innen hvitvasking og GDPR. Konsernet har implementert spesifikke rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

Det er ikke identifisert alvorlige compliance-brudd i konsernet i 2020.

Revisjon

Ekstern revisjon

Konsernets ekstern revisor er Deloitte AS. Ekstern revisor rapporterer til representantskapet i banken.

Intern revisjon

Banken har fra 1. januar 2021 byttet intern revisjonsleverandør fra EY AS til PWC AS. Internrevisjonen rapporterer til styret i banken.

Redegjørelse om samfunnsansvar

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et stort samfunnsengasjement og støtter lokale initiativ innenfor kultur, idrett og utdanning. Dette har skjedd ved sponsorvirksomhet, gjennom opprettet næringsstiftelse og talentstipend og ikke minst ved godt samspill med sparebankstiftelsene. Utbytte fra banken og avkastning på stiftelsenes investeringer danner grunnlag for gaver til allmennyttige formål fra stiftelsene. Stiftelsenes formål er å videreføre sparebanktradisjonene i sine respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Styret har i en separat bærekraftsrapportering redegjort for hva konsernet gjør for å skape en bærekraftig virksomhet gjennom å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i konsernets forretningsstrategier, i daglig drift og i forholdet til konsernets interessenter. Redegjørelsen finnes i eget

kapittel i årsrapporten og inneholder også informasjon om arbeidsmiljø, ytre miljø og likestilling/diskriminering.

Bankens egenkapitalbevis

Bankens eierandelskapital utgjør kroner 1.565.040.500 fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner.

Ved utgangen av året hadde banken 1.844 egenkapitalbevisiere (1.774 ved utgangen av 2019). Antall eiere hjemmehørende i konsernets primærnedslagsfelt utgjorde 1.118 (1.079) eller 61 % (61 %) av antall eiere, mens de eide 83 % (82 %) av antall utstedte egenkapitalbevis. Ved utgangen av 2020 kontrollerte de 20 største eierne 79 % av eierandelskapitalen (78 %).

Kursen på bankens egenkapitalbevis har i løpet av året beveget seg mellom 185 kroner og 240 kroner. Ved utgangen av 2020 var kursen på bankens egenkapitalbevis 238 kroner (230 kroner).

Sparebankstiftelsene

Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBankstiftelsen Ringerike, SpareBankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBankstiftelsen Gran. Til sammen eier disse tre sparebankstiftelsene 64 % av egenkapitalbevisene i banken. Utbytte fra, og avkastning på investeringen i banken danner grunnlag for gaver til allmennyttige formål fra sparebankstiftelsene. Deres formål er å utvise stort samfunnsengasjement i sine respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Samspillet med sparebankstiftelsene bidrar til å bygge opp under bankens sterke samfunnsengasjement. Banken anser eierstrukturen og sparebankstiftelsenes lokale engasjement for å være et viktig konkurransefortrinn.

Fortsatt drift

Morbanken og konsernet er solid med en høy kapitaldekning og driften er lønnsom. Det er gode forutsetninger for fortsatt framgang for konsernet i 2021. Styret bekrefter herved, i samsvar med regnskapsloven, at årsregnskapet for 2020 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Morbanken - disponering av årsresultat/utbytte

Morbanken oppnådde i 2020 et resultat på 312 mill. kroner (518 mill. kroner), hvilket utgjorde en avkastning

på egenkapitalen på 8,4 % (14,8 %). Resultat før skatt ble 397 mill. kroner (607 mill. kroner). Bankvirksomheten drives i sin helhet i morbanken. Omtale av utviklingen i bankvirksomheten i tidligere avsnitt omfatter således virksomheten i morbanken.

Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter. I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskap, mens resultatandel fra felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

Det er morbankens resultat som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på 7 mill. kroner. Samlet beløp til disponering er 319 mill. kroner. Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og egenkapitalbeveiseierne i henhold til deres respektive andel av egenkapitalen.

Etter styrets oppfatning gjør bankens inntjening i 2020 og bankens status pr 31.12.2020 det forsvarlig å betale normalt utbytte for 2020. Styret er imidlertid enig med myndighetene i at pandemien skaper ekstra usikkerhet, og vil følge anmodningen fra Finanstilsynet og Finansdepartementet om å begrense utbyttebetalingen nå. Styret anbefaler derfor et kontantutbytte på 2,20 kroner pr egenkapitalbevis, til sammen 34 mill. kroner. Dersom situasjonen i 4. kvartal 2021 tillater det, er styrets intensjon å ytterligere betale ut 9,20 kroner i kontantutbytte før utgangen av 2021. Samlet utbytte for 2020 blir da 11,40 kroner pr egenkapitalbevis. Styret vil anbefale at representantskapet i møtet den 22.mars 2021 gir styret fullmakt til dette.

Overskuddsdisponering	2020
Årsoverskudd morbank	312
Overført fond for urealiserte gevinster	7
Årsoverskudd til disponering	319
Utbytte (2,20 kr/EKB)	34
Overført til utjevningsfond	277
Grunnfondskapital	8
Gaver	1
Sum disponert	319

Utsikter for 2021

2020 har vært et annerledes år, vesentlig preget av koronapandemien. Strenge nasjonale restriksjoner er igjen innført i starten av 2021 for å stanse spredning av en mutert variant av viruset. Vaksinasjonsprogrammet

har hittil gått saktere enn forventet og de totale konsekvensene av pandemien er fremdeles usikre. De avhenger i stor grad av tilgangen på og effekten av vaksiner samt varigheten av myndighetenes tiltak.

Norsk Fastlands-BNP falt med om lag 3,4 prosent i 2020. Norges Bank ser for seg en økning på 3,7 prosent i 2021 og 3,1 prosent i 2022. Sentralbanken baserer sine prognoser på at det vil bli en rask gjeninnhenting med økt konsum i husholdningene, økte boliginvesteringer og sterk offentlig etterspørsel. Styret forventer at utviklingen i konsernets markedsområde i 2021 vil gjenspeile den nasjonale utviklingen. Banken er til stede for kundene i gode og dårlige tider, og jobber tett med sine kunder for å finne gode løsninger i den usikre markedssituasjonen.

Boligmarkedet opplevde gjennom 2020 en sterk prisvekst, godt hjulpet av det lave rentenivået. Norges Bank har kommunisert at styringsrenten vil bli liggende på dagens nivå en god stund fremover, og har i rentebanen signalisert at renten vil øke gradvis fra første halvår 2022. Det lave rentenivået vil stimulere til ytterligere boligprisvekst fremover. SBB ser for seg en moderat boligprisoppgang på rundt 4 % i 2021, mens Norges Bank anslår at boligprisene øker i underkant av 7 %. Styret forventer at boligprisene i bankens markedsområde vil vise en veksttakt noe under den nasjonale boligprisveksten i tiden fremover, som følge av fortsatt høy byggeaktivitet og lav nettoinnflytting.

Innførte tiltak i banken for å hindre smittespredning, har ført til en økt digitaliseringstakt. Flere kunder har benyttet situasjonen til å prøve seg i selvbetjente, digitale løsninger. Nettmøter gjennomføres i større grad med kunder i dag. Læringen fra denne perioden vil kundene og banken ta med seg videre, og den vil føre til bedre og raskere løsninger til fordel for både kunden og banken. Digitalisering av banknæringen fører til ny tenkemåte rundt bankens nærhetsbegrep fra fysisk nærhet til nærhet i alle kanaler, så vel fysiske som digitale. Kombinasjonen mellom bankens unike lokalkunnskap og SpareBank1s sterke digitale posisjon, gjør banken godt rustet også for en digital fremtid. Banken gjør løpende tilpasninger i sin forretningsmodell i takt med at kundene og markedet endrer seg. SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger stor vekt på å ha en endringsvillig, effektiv og fremtidsrettet organisasjon. Dette er en forutsetning for å kunne betjene kundene på en god måte. Banken arbeider kontinuerlig med kompetanseutvikling både gjennom egne sertifiseringsprogrammer, kvalitetsprogrammer,

slik som Lean, samt lederutvikling og kundeoppfølgings-systemer.

Deltakelse i SpareBank 1-alliansen er en viktig byggestein for å kunne opprettholde og videreutvikle organisasjonens slagkraft. Dette er også en forutsetning for tjeneste- og produktutvikling som stadig blir mer digitalisert.

Den 27. mars 2020 ble den statlige reguleringsplanen for bygging av Ringeriksbanen og ny E16 til Hønefoss vedtatt. Ringeriksbanen vil korte inn reisetiden med tog mellom Hønefoss og Oslo med nærmere en time. Ringeriksbanen er en del av Bane NORs InterCity-satsning. Byggestart er i 2021/2022, og åpning er planlagt i 2028/2029. I tillegg er byggingen av ny E-16 gjennom Jevnaker i full gang. Forventet ferdigstillelse våren 2022. Infrastrukturinvesteringen forventes å ha positiv påvirkning på næringslivsinvesteringer og boligpriser i regionen.

Styrets vurdering er at konsernet er godt posisjonert for å kunne utnytte gode vekstmuligheter. Effektiv drift og inntekter fra mange produkt- og tjenesteområder

bidrar, sammen med lønnsom vekst, til en forventning om fortsatt god inntjening. Etter styrets vurdering er konsernet godt rustet til å ytterligere forsterke sin ledende posisjon i regionen og være en drivkraft til verdiskapning og utvikling for kunder, eiere, ansatte og lokalsamfunn.

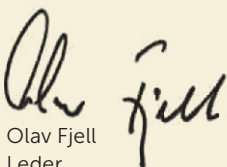
Styret er fornøyd med den innsats bankens ledelse og ansatte har lagt ned med håndtering av den vanskelige situasjon rundt COVID-19 både for regionalt nærings- og arbeidsliv og for personkunder. Styret vil takke konsernets ansatte og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid.

Styret ønsker også å rette en takk til de tre sparebankstiftelsene for samarbeidet gjennom året, og ser frem til å fortsette samspillet til glede for, og utvikling av, regionen.

Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for å sikre en god utvikling i konsernets markedsområde. Styret takker konsernets kunder, eiere og samarbeidspartnere for øvrig, og vil legge vekt på å videreføre dette samspillet i 2021.

Hønefoss, 11. februar 2021

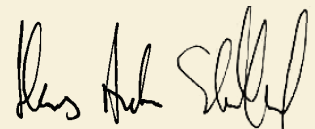
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

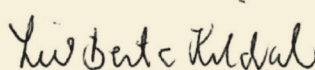
Wenche Ravlo
Nestleder

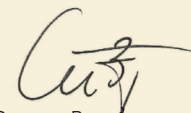
Hans Anton Stubberud

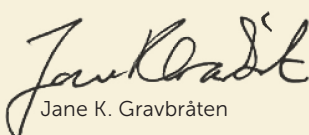
Svein Oftedal

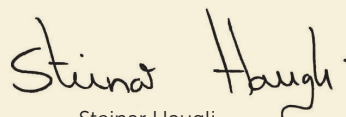
Liv Bente Kildal

Gunnar Bergan

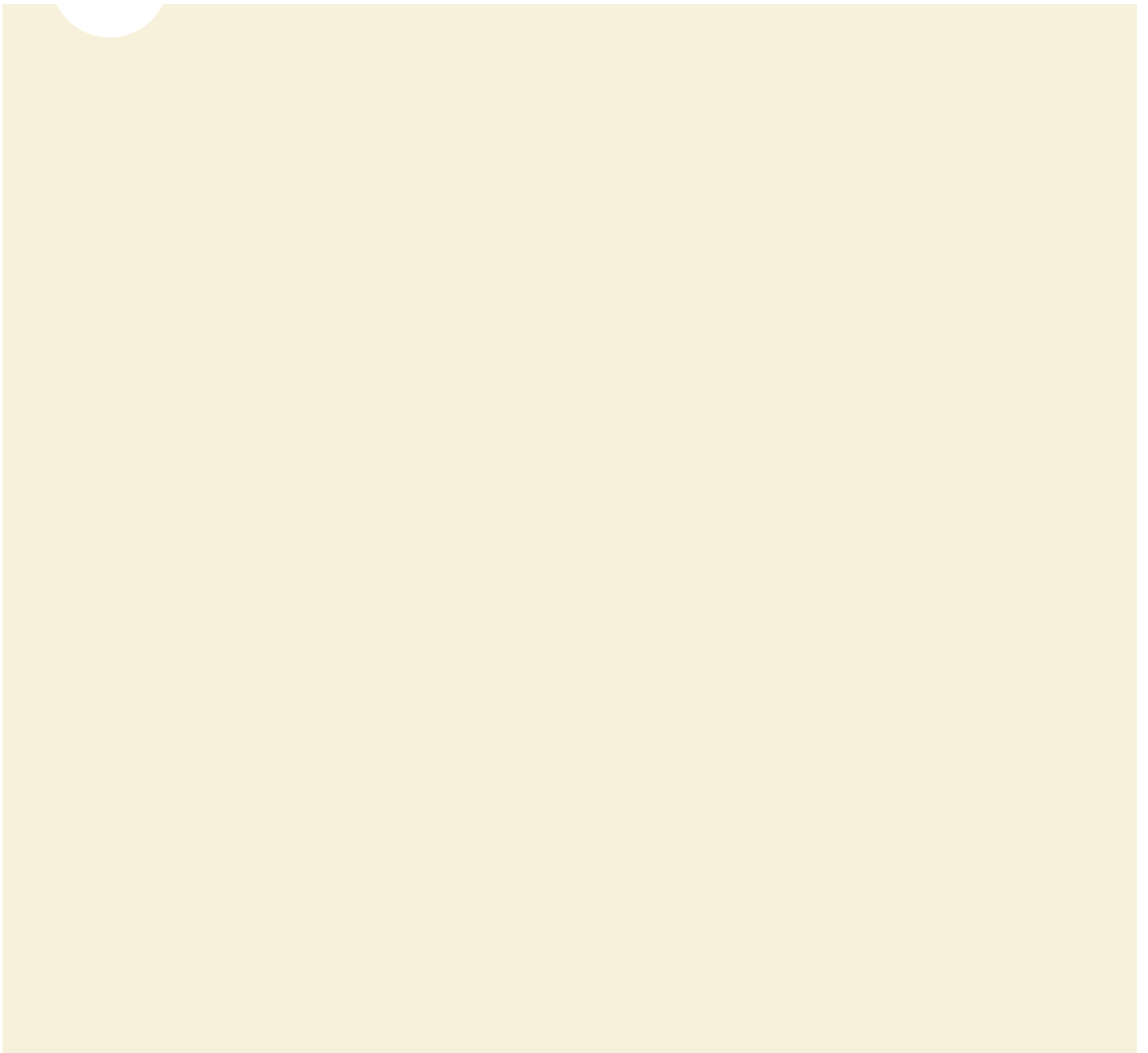
Jane K. Gravbråten

Steinar Haugli
Adm. banksjef

Årsregnskap

Resultatregnskap

MORBANK				KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	Noter	2020	2019
710	619	Renteinntekter effektiv rentes metode	2, 18	619	710
48	47	Andre renteinntekter	2, 18	47	48
316	228	Rentekostnader	18	229	316
442	437	Netto renteinntekter		437	442
193	217	Provisjonsinntekter	19	217	193
13	12	Provisjonskostnader	19	12	13
3	2	Andre driftsinntekter	19	112	110
183	207	Netto provisjons- og andre inntekter		317	291
14	16	Utbytte	20, 38	16	14
120	41	Inntekter av eierinteresser	20, 38	83	111
126	-21	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	20	-21	32
260	36	Netto resultat fra finansielle eiendeler		78	157
885	681	Sum inntekter		832	889
139	128	Personalkostnader	21, 23	206	219
130	128	Andre driftskostnader	17, 22	142	145
269	256	Sum driftskostnader		349	363
616	425	Resultat før tap		483	526
9	28	Tap på utlån og garantier	11	28	9
607	397	Resultat før skatt		455	517
89	84	Skattekostnad	24	88	92
518	312	Resultat for regnskapsåret		367	426
-	-	Minoritetsinteresser		0,5	0,5
32,25	19,42	Resultat per egenkapitalbevis (majoritet)		22,77	26,45

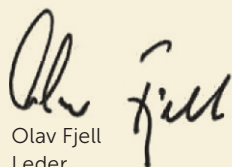
Utvidet resultatregnskap

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
518	312	Resultat for regnskapsåret	367	426
		<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat:</i>		
0,3	-8	Aktuarielle gevinster og tap vedrørende ytelsespensjon	-8	0,3
-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	2	3
-0,1	2	Skatt	2	-0,1
		<i>Poster som vil bli reklassifisert til resultat:</i>		
-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	0,1	-0,5
0,02	0,3	Endring i virkelig verdi utlån PM	0,3	0,02
-	-0,1	Skatteeffekt	-0,1	-
0,3	-6	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-3	3
519	306	Totaltresultat for regnskapsåret	363	429
-	-	Minoritetsinteresser	0,5	0,5

Balanse

MORBANK					KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	Noter	2020	2019	
EIENDELER						
95	95	Kontanter og fordringer på sentralbanker		95	94	
872	1 404	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 404	872	
21.183	21.917	Netto utlån til kunder	8, 10, 11	21.916	21.181	
1.608	2 323	Sertifikater og obligasjoner	27	2 323	1 608	
7	74	Finansielle derivater	28	74	7	
706	726	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	29	726	706	
188	218	Investering i eierinteresser	38	362	276	
61	61	Investering i konsernselskaper	38	-	-	
111	111	Eiendom, anlegg og utstyr	31, 41	141	142	
17	24	Utsatt skattefordel	24	23	16	
1	-	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	30	63	64	
69	88	Andre eiendeler	32	111	90	
24.916	27.041	Sum eiendeler		27.239	25.056	
GJELD						
-	501	Gjeld til kredittinstitusjoner		501	-	
15.405	17.088	Innskudd fra og gjeld til kunder	33	17 069	15 392	
5.339	5.135	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34	5 135	5 339	
30	52	Finansielle derivater	28	52	30	
213	244	Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	23, 36, 41	296	259	
251	251	Ansvarlig lånekapital	35	251	251	
21.239	23.271	Sum gjeld		23.304	21.271	
EGENKAPITAL						
1.565	1.565	Egenkapitalbevis	40	1.565	1.565	
492	492	Overkursfond		492	492	
1.255	1.562	Utjevningsfond		1 562	1 255	
244	34	Avsatt utbytte		35	244	
7	1	Avsatt til gaver		1	7	
85	94	Grunnfond		94	85	
5	5	Kompensasjonsfond		5	5	
24	17	Annen egenkapital		181	131	
-	-	Minoritetsandel		1	1	
3.677	3.770	Sum egenkapital		3.935	3.785	
24.916	27.041	Sum gjeld og egenkapital		27.239	25.056	

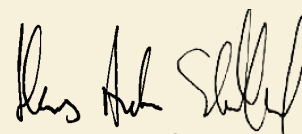
Hønefoss, 11. februar 2021
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

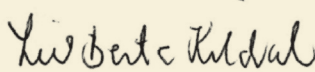
Wenche Ravlo
Nestleder

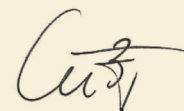
Hans Anton Stubberud

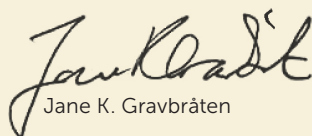
Svein Oftedal

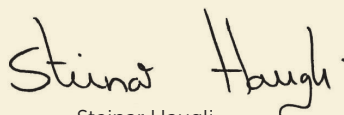
Liv Bente Kildal

Gunnar Bergan

Jane K. Gravbråten

Steinar Haugli
Adm. banksjef

Endring i egenkapital

MORBANK

(Beløp i mnok)	Egen- kapital- bevis ¹	Overkurs- fond	Ut- jevning- fond	Grunn- fonds- kapital	Kompen- sasjons- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.18	1.565	492	998	78	5	38	-17	166	5	3.329
Periodens resultat	-	-	257	7	-	3	-	244	7	518
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	0,2	0,01	-	-	-	-	-	0,3
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	0,02	-	-	-	0,02
Sum utvidede resultatposter	-	-	0,2	0,01	-	0,02	-	-	-	0,3
Totalresultat	-	-	258	7	-	3	-	244	7	519
Transaksjoner med eierne										
Utdelt utbytte for 2018	-	-	-	-	-	-	-	-166	-	-166
Utdelt gavefond 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-5	-5
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	-	-166	-5	-170
Egenkapital 31.12.19	1.565	492	1.255	85	5	41	-17	244	7	3.677
Omarbeidet egenkapital 31.12.19 reduksjon utbytte	1.565	492	1.291	86	5	41	-17	208	6	3.677
Periodens resultat	-	-	277	8	-	-7	-	34	1	312
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-6	-0,2	-	-	-	-	-	-6
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	0,2	-	-	-	0,2
Sum utvidede resultatposter	-	-	-6	-0,2	-	0,2	-	-	-	-6
Totalresultat	-	-	271	7	-	-7	-	34	1	306
Transaksjoner med eierne										
Utdelt utbytte for 2019	-	-	-	-	-	-	-	-208	-	-208
Utdelt gavefond 2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-6	-6
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	-	-208	-6	-214
Egenkapital 31.12.20	1.565	492	1.562	94	5	34	-17	34	1	3.770

1. Pr 31.12.20 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.

KONSERN

(Beløp i mnok)	Egen- kapital- bevis ¹	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Kompen- sasjons- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum	Minoritets- interesse	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.18	1.565	492	998	78	5	13	213	168	5	3.537	4	3.541
Periodens resultat	-	-	257	7	-	3	-93	244	7	425	-	426
Utvidede resultatposter												
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	0,2	0,01	-	-	-	-	-	0,3	-	0,3
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	0,02	-	-	-	0,02	-	0,02
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3	-	3
Sum utvidede resultatposter	-	-	0,2	0,01	-	0,02	3	-	-	3	-	3
Totalresultat for perioden	-	-	258	7	-	3	-90	244	7	428	-	429
Transaksjoner med eierne												
Andre føringer over EK ²⁾	-	-	-	-	-	-2	-	-	-	-2	-	-2
Endring minoritetsandel	-	-	-	-	-	-	-8	-	-	-8	-2	-9
Utdelt utbytte for 2018	-	-	-	-	-	-	2	-168	-	-166	-2	-168
Utdelt gavefond 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-5	-5	-	-5
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	-5	-168	-5	-181	-4	-185
Egenkapital 31.12.19	1.565	492	1.255	85	5	14	117	244	7	3.785	1	3.785
Omarbeidet egenkapital 31.12.19 reduksjon utbytte	1.565	492	1.291	86	5	14	117	208	6	3.785	1	3.785
Periodens resultat	-	-	277	8	-	-7	54	34	1	366	0,5	367
Utvidede resultatposter												
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-6	-0,2	-	-	-	-	-	-6	-	-6
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	0,2	-	-	-	0,2	-	0,2
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	2
Sum utvidede resultatposter	-	-	-6	-0,2	-	-	2	-	-	-3	-	-3
Totalresultat for perioden	-	-	271	7	-	-7	56	34	1	363	0,5	363
Transaksjoner med eierne												
Andre føringer over EK ²⁾	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1
Utdelt utbytte for 2019	-	-	-	-	-	-	0,3	-208	-	-208	-0,3	-208
Utdelt gavefond 2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-6	-6	-	-6
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	1	-208	-6	-213	-	-213
Egenkapital 31.12.20	1.565	492	1.562	94	5	7	175	34	1	3.935	1	3.935

1. Pr 31.12.2020 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.

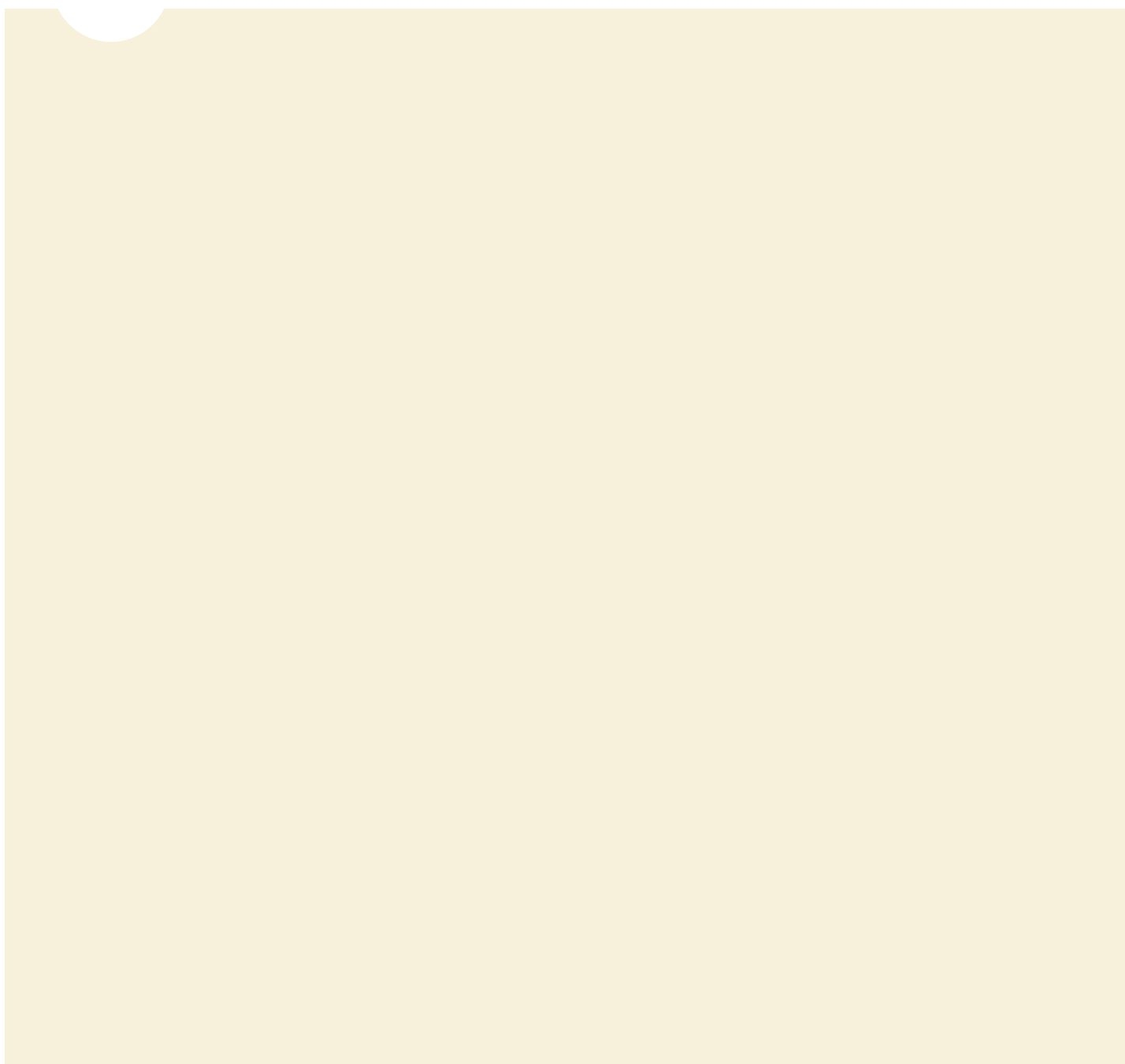
2. Poster ført direkte mot egenkapital i FKV

Kontantstrømoppstilling

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
-1.405	-824	Netto utlån til kunder	-825	-1.406
701	657	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	657	701
984	1.683	Innskudd fra kunder	1.677	999
-166	-121	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-121	-166
229	-533	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-533	229
17	9	Renter på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	9	17
-59	-702	Sertifikater og obligasjoner	-702	-59
33	30	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	30	33
-15	3	Renteutbetaling derivater	3	-15
180	203	Provisjonsinnbetalinger	337	322
-197	-172	Utbetalinger til lønn	-246	-273
-180	-20	Andre utbetalinger til drift	-70	-255
-68	-82	Betalt skatt	-86	-74
-23	-4	Andre tidsavgrensninger	-5	-24
31	127	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	127	31
-3	-61	Investering i varige driftsmidler	-61	-3
0,03	-	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	0,03
-55	-33	Utbetaling til investeringer i aksjer og fond	-33	-55
165	21	Innbetaling fra salg av aksjer og fond	21	165
134	57	Utbytte fra investeringer i aksjer	57	134
241	-17	B Netto likviditetsendring investering	-17	241
1.480	700	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	700	1.480
-1.407	-980	Tilbakebetaling - utstedelse av verdipapirer	-980	-1.407
-62	-	Innfrielse ansvarlig lånekapital	-	-62
-108	-109	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-109	-108
-9	-7	Renteutbetalinger på ansvarlig lånekapital	-7	-9
-	500	Opptak av lån fra kredittinstitusjoner	500	-
-170	-214	Utbetaling til utbytte og gavefond	-214	-170
-276	-110	C Netto likviditetsendring finansiering	-110	-276
-4	0,3	A+B+C Netto endring likvider i året	0,3	-4
98	95	Likviditetsbeholdning 1.1.	95	98
95	95	Likviditetsbeholdning 31.12	95	94
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
95	95	Kontanter og fordringer på sentralbanken	95	94
95	95	Likviditetsbeholdning sist i mnd	95	94

Noter til regnskapet

NOTE 1	GENERELL INFORMASJON	S. 49	NOTE 21	PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE	S. 92
NOTE 2	REGNSKAPSPRINSIPPER IFRS	S. 50	NOTE 22	ANDRE DRIFTSKOSTNADER	S. 94
NOTE 3	KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER	S. 58	NOTE 23	PENSJONER	S. 94
NOTE 4	SEGMENTINFORMASJON	S. 60	NOTE 24	SKATT	S. 97
NOTE 5	KAPITALDEKNING	S. 62	BALANSE		
NOTE 6	FINANSIELL RISIKOSTYRING	S. 65	NOTE 25	VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER	S. 99
KREDITTRISIKO					
NOTE 7	KREDITTINSTITUSJONER – FORDRINGER OG GJELD	S. 70	NOTE 26	VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	S. 101
NOTE 8	UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER	S. 71	NOTE 27	SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	S. 102
NOTE 9	SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS, SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT AS OG SPAREBANK 1 KREDITTKORT	S. 74	NOTE 28	FINANSIELLE DERIVATER	S. 103
NOTE 10	ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN	S. 76	NOTE 29	AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER	S. 104
NOTE 11	TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER	S. 77	NOTE 30	GOODWILL OG ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER	S. 104
NOTE 12	MAKSIMAL KREDITTRISIKO-EKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTESTILLELSER	S. 83	NOTE 31	EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR	S. 106
NOTE 13	FINANSIELLE INSTRUMENTER OG MOTREGNING	S. 84	NOTE 32	ANDRE EIENDELER	S. 107
NOTE 14	KREDITTKVALITET PER KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER	S. 84	NOTE 33	INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER	S. 107
MARKEDSRISIKO					
NOTE 15	MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO	S. 86	NOTE 34	GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	S. 108
LIKVIDITETSRISIKO					
NOTE 16	LIKVIDITETSRISIKO	S. 87	NOTE 35	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	S. 109
NOTE 17	FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER	S. 88	NOTE 36	ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSER	S. 110
RESULTATREGNSKAP					
NOTE 18	NETTO RENTEINNTEKTER	S. 90	NOTE 37	BUNDNE MIDLER	S. 111
NOTE 19	NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER	S. 90	NOTE 38	INVESTERINGER I EIERINTERESSER	S. 112
NOTE 20	NETTO RESULTAT FRA FINANSIELLE EIENDELER	S. 91	ØVRIGE OPPLYSNINGER		
			NOTE 39	VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE SELSKAPER	S. 114
			NOTE 40	EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR	S. 114
			NOTE 41	LEIEAVTALER	S. 116
			NOTE 42	HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	S. 117

Note 1

Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker.

Bankens formål er å yte investeringstjenester og tilknyttede tjenester innenfor rammen av verdipapirhandeloven. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og finansielle tjenester i samsvar med den til enhver gjeldende lovgivning.

Bankens forretningside er å være en solid, lønnsom og selvstendig sparebank i markedsområdene Ringeriks- og Hadelandsregionen og i Nittedalsområdet. Banken skal tilby et bredt spekter av finansielle tjenester til personkunder, små og mellomstore bedrifter og offentlig sektor i bankens virkeområde.

Bankens visjon, verdier, mål og forretningside er vedtatt av styret og inntatt i årsrapporten.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har sitt hovedkontor på Hønefoss, Søndre Torv 6, i Ringerike kommune (morbank) og lokalbanker i kommunene Ringerike, Jevnaker, Nittedal og Gran. Hoveddelen av lokalbankene er samlokalisert med Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland består av morbanken, datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (94 % eierandel) og datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset AS (100 % eierandel). SpareBank 1 Ringerike Hadeland er notert på Oslo Børs ("RING").

Årsregnskapet for 2020 ble vedtatt av styret 11. februar 2021.

Note 2

Regnskapsprinsipper IFRS

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Selskaps- og konsernregnskapet 2020 for SpareBank 1 Ringerike Hadeland er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Regnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges per 31. desember 2020.

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Implementerte regnskapsstandarder og andre relevante endringer i regelverk i 2020

IASB kom i september 2019 med endringer til IFRS 9 og IFRS 7 (fase 1 av IASBs prosjekt). IBOR-reformen har vært en pågående prosess hvor referanserenter benyttet i fordringer, lån og derivater er byttet med nye renter. De senere årene har reform av og alternativer til IBOR-renter blitt et prioritert område for myndigheter verden over.

Øvrige endringer med virkning for fremtidige perioder

IASB har i 2020 avsluttet fase 2 av arbeidet med IBOR-reformen. Dette inkluderer flere temaer innen klassifisering og måling, sikringsbøkføring og andre IFRS standarder, samt noter. Det er imidlertid fortsatt usikkerhet rundt metodikk for eventuelle endringer. Samtlige av Sparebank 1 Ringerike Hadeland sine rentederivater har NIBOR-rente som referanse. Banken følger utviklingen i markedet tett og vil tilrettelegge for eventuelle endringer.

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger av forsikringskontrakter. Ikrafttredekestidspunktet er 1. januar 2021 med krav om sammenlignbare tall. Konsernet har vurdert virkningene av IFRS 17 og ser ikke at denne vil få vesentlige konsekvenser for konsernets resultat og balanse.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som

også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er i tusen kroner med mindre annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og datterselskap. Datterselskap konsolideres hvis de oppfyller kriteriene til konsolidering etter IFRS 10. IFRS 10 angir tre vilkår som må være oppfylt av banken for at det skal foreligge konsolideringsplikt:

- I. banken må ha bestemmende innflytelse over virksomheten herunder kunne styre aktiviteter som i vesentlig grad har innvirkning på avkastningen i datterselskapet
- II. banken har mulighet eller rett til å motta avkastning fra virksomheten
- III. banken har mulighet eller rett til å bruke sin innflytelse til å påvirke avkastningens størrelse.

Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt slik kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg slik kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultat-elementer er eliminert. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

Felleskontrollert virksomhet

En felleskontrollert virksomhet er en virksomhet der to eller flere parter har felles kontroll og er kjennetegnet ved at partene er bundet av en kontraktsregulert ordning som gir to eller flere av disse partene felles kontroll over den felleskontrollerte virksomheten.

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent) og LO (9,6 prosent).

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Samspar regnskapsfører investeringer i felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden. SpareBank 1 Ringerike Hadeland eier 15,6 prosent av Samarbeidende Sparebanker AS. Styringsstrukturen i Samspar-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstillt kravene til felleskontrollert virksomhet. Bankens eierandel regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbankregnskapet.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt innskudd i Norges Bank.

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (other comprehensive income - OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS som finansieringsverktøy (se Note 9 for øvrig beskrivelse). Banken overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkreditselskapet. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan derfor sies å holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i både morbankens og konsernets resultat.

Ut fra en vurdering av betingelser for utlån til person- og bedriftsmarkedskunder, er det derfor konkludert med at hele PM-porteføljen, med unntak av fastrente-

utlån, klassifiseres til måling til virkelig verdi over OCI. BM-utlån, som ikke er fastrenteutlån, måles til amortisert kost. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner måles også til amortisert kost.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Som følge av at vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost ville medført et regnskapsmessig misforhold grunnet regnskapsføring av sikringsinstrumenter til virkelig verdi, har SpareBank 1 Ringerike Hadeland valgt å måle fastrenteutlån til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi med mindre man oppfyller kravene til måling til virkelig verdi over OCI og velger dette ved første gangs innregning. SpareBank 1 Ringerike Hadeland regnskapsfører alle egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet. Renter knyttet til derivater blir ført under «Renteinntekter» og verdiendring blir ført under «Netto resultat fra andre finansielle investeringer».

Sikringsbokføring

Banken benytter virkelig verdi sikring av sine fastrenteinnlån for å styre sin renterisiko. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved førstegangs klassifisering og på løpende basis i samsvar med IFRS 9. I sin sikringsaktivitet sikrer banken seg mot bevegelser i swap renten. Endringer i kredittspread er derfor ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten eller

verdivurderingen. Ved virkelig verdi sikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet blir regnskapsført til amortisert kost justert for endring i virkelig verdi av den sikrede risiko. Endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Banken inngår sikringsforretninger med anerkjente banker for å redusere egen risiko. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som "virkelig verdisikring" i henhold til IFRS 9. Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Tapsnedskrivning utlån

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (expected credit loss - ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kreditttap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene blir beregnet basert på 12 måneders

og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Banken har historikk for observert PD og observert LGD, som danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Modellen inneholder 3 ulike scenarier, «Base case», «Best case» og «Worst case», og det beregnes et forventet tap (expected credit loss – ECL) for hvert scenario. ECL for en kombinasjon av de tre scenariene er et vektet gjennomsnitt for de tre scenariene, hvor «Base case» vektes med 80 %, «Best case» vektes med 10 % og «Worst case» vektes med 10 %.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn:

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede PD har økt vesentlig.

Følgende regler for kategorisering av trinn 2 gjelder:

- En konto skal ha kategori 2 når kontoen er i overtrek eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer.
- En konto skal ha kategori 2 når den tilhører en kunde som har blitt satt til særlig oppfølging. Kriteriene for dette fastsetter banken og kontoen settes i kategori 2 manuelt. Kriteriene kan bl.a. være at kunden er på watchlist.
- En konto skal ha kategori 2 når kundens PD har økt med over 150 prosent til et nivå over 0,60 prosent. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble opprettet/fornytt («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

I utgangspunktet flyttes ikke eiendeler fra «Trinn 2» til «Trinn 1». Dersom et engasjement skal flyttes fra «Trinn 2» til «Trinn 1» må det være objektive bevis for at kredittrisikoen ikke er økt, og eiendelen vurderes å være vesentlig.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på kreditttap som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold (klasse J og K).

Kredittapet må være et resultat av en eller flere hendelser intruffet etter første gangs innregning (tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på kredittap omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Ikke uvesentlig mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Kunder med mer enn 90 dagers betalingsmislighold vil alltid flyttes til trinn 3

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på kredittap for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. Dersom det er objektive bevis på at kredittap har intruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en nedskrivningskonto og tapet innregnes i resultatregnskapet.

Misligholdte/tapsutsatte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter

er overtrukket i 90 dager eller mer. I tillegg kommer utlån og andre engasjementer som ikke er betalingsmisligholdte over 90 dager, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap.

Konstaterte tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar
- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar
- Avsluttet bo ved dødsfall
- Ved rettskraftig dom
- Sikkerheter er realisert

Engasjementet vil normalt legges på langstids- overvåkning i tilfelle debitor igjen skulle bli søkegod.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellige fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende

instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Modifiserte lån der kunder er i en vanskelig økonomisk situasjon er gjenstand for individuell vurdering om behov for tapsavsetning.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av identifisert merverdi knyttet til oppkjøpte kunderelasjoner samt goodwill i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr førsteganginnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Maskiner og IT-utstyr	3-7 år
Transportmidler	4-5 år
Inventar	3-10 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært

stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler har ført til at vesentlige leieavtaler for konsernet og morbank er balanseført. Standarden krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet og morbank har benyttet seg av dette fritaket. Konsernet har kun faste leieforpliktelser. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge leieperioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Nedskrivning

Balanseført beløp av bankens eiendeler, blir gjennomgått på balansedagen, for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet under ordinære avskrivninger. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimater som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Renteinntekter og –kostnader

Renteinntekter og –kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsverdien klassifiseres som

inntekt fra andre finansielle instrumenter, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovisjoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres fortløpende. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og Sparebank 1 Næringskreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad Boligkreditt og Næringskreditt oppnår med tillegg av et administrativt påslag. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen på balansetidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes førstegang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Lån med fastrente sikringsbokføres (virkelig verdi sikring). Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Pensjoner

SpareBank 1 Ringerike Hadeland konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbasert ordning

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte pensjon av nærmere angitt størrelse. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Kostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter og rentekostnader på tidligere påløpte rettigheter, fratrukket avkastning på pensjonsmidlene og periodisert arbeidsgiveravgift. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av estimerte fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuariemessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og uttakstilbøyelighet. Konsernet benytter økonomiske forutsetninger som anbefalt av Norsk Regnskapsstiftelse. Konsernet har benyttet K2013BE som tabell for levetidsalder utarbeidet av Gabler. Tabellen gir styrkede forutsetninger for levetid enn K2013, men er mer forsiktig enn finanstillsynets dødelighetsmodell K2013FT.

Endring i pensjonsplaner resultatføres ved planendringstidspunktet. Pensjonskostnaden er basert på forutsetninger fastsatt ved periodens begynnelse og klassifiseres som personalkostnader i regnskapet. Det avsettes arbeidsgiveravgift på pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser. Estimatavvik resultatføres over konsernets totalresultat.

Konsernets ytelsesbaserte ordninger er lukket for nye ansatte.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 1. juli 2010.

Pensjonsavtaler finansiert direkte over driften

Banken har også pensjonsavtaler finansiert direkte over driften. Basert på forsikringstekniske prinsipper beregnes nåverdien av antatt fremtidige pensjonsytelser. Disse pensjonsforpliktelsene er avsatt som langsiktig gjeld i regnskapet.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 % av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn

av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Segmentrapportering

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har Privatmarked (privatkunder og mindre bedriftsengasjementer) og Bedriftsmarked (BM, større engasjementer), i tillegg til eiendomsmeglervirksomhet samt IT- og regnskaps-tjenester, som sitt primære rapporteringsformat. Konsernet presenterer en sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat. Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver presenteres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fast-

settelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Alternative resultatmål (APM)

I kvartals- og årsrapporten presenteres det alternative resultatmål i tillegg til måltall som reguleres av IFRS.

Dette vil kunne hjelpe brukere til å forstå virksomheten bedre og gi mer tydelig informasjon om hvordan konsernet har prestert eller forventer å prestere. For en nærmere beskrivelse av de alternative resultatmålene som benyttes henvises det til bankens hjemmeside: www.rhbank.no.

KONSERN (Beløp i mnok)	Virkelig verdi over total-resultat	Virkelig verdi over resultat	Egenkapital-metoden	Amortisert kost	Ikke finansielle eiendeler	Totalt
EIENDELER						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	-	-	-	95	-	95
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	-	1.404	-	1.404
Netto utlån til og fordringer på kunder	10.958	1.383	-	9.574	-	21.916
Sertifikater og obligasjoner	-	2.323	-	-	-	2.323
Finansielle derivater	-	74	-	-	-	74
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	726	-	-	-	726
Investering i eierinteresser	-	-	362	-	-	362
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	-	-
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	141	141
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	63	63
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	-	23	23
Andre eiendeler	-	-	-	-	111	111
SUM EIENDELER	10.958	4.507	362	11.073	338	27.239
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	501	-	501
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	-	-	17.069	-	17.069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	-	-	5.135	-	5.135
Finansielle derivater	-	52	-	-	-	52
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	-	-	-	296	296
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	251	-	251
SUM GJELD	-	52	-	22.956	296	23.304

Note 3

Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn.

Tap på utlån og garantier

Det vises til note 2 for en detaljert beskrivelse av anvendt tapsmodell i henhold til IFRS 9. Modellen inneholder flere kritiske estimater. De viktigste er knyttet til definisjonen av vesentlig økt kredittrisiko og viktige forutsetninger i den generelle tapsmodellen.

Vesentlig økt kredittrisiko

Målingen av nedskrivningen for forventet tap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kredittoververring måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kredittoververring inntreffer når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. I tillegg anses kredittrisikoen være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dager eller mer, samt når kunden er satt til særlig oppfølging.

Situasjonen med koronapandemien har utfordret konsernets estimering av forventet kredittap. Usikkerhet rundt pandemiens varighet og økonomiske påvirkning har vanskeliggjort forventningsrette antakelser i målingen av forventet kredittap. Banken mener det er grunn til å tro at koronapandemiens effekter vil slå inn i kredittmodellene med noe forsinkelse.

Sensitivitet diverse forutsetninger i basisscenarioet

Banken har simulert effekter av å endre på forutsetningene for basisscenarioet. Det er simulert effekten av å øke PD- og LGD estimatene første år (andre forhold er holdt like). Simulering hvis PD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like) tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 43 mill. kroner (+46 prosent). Effekten av migrering er ikke inkludert her.

Tilsvarende simulering hvis LGD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like). Simuleringen tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig også her. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 52 mill. kroner (+56 prosent).

	BM	PM	Totalt
Endring av PD nivå med 100%	35	8	43
Endring av LGD-nivå med 100%	43	9	52
Totalt	78	17	94

Scenariovekting og estimat på forventet utvikling på misligholds- og tapsnivå

Den generelle tapsmodellen beregner forventet tap under tre scenarier for økonomisk utvikling; base case, best case og worst case. Scenarioene benytter ulike fremtidige nivåer for misligholdsrisiko (PD) og tap gitt mislighold (LGD) som er de viktigste forutsetningene for beregningene av forventet tap (ECL).

Base case er forventet utvikling. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap de siste tre år, men utgangspunktet er gjenstand for løpende, grundige vurderinger av hvorvidt historisk mislighold og tap er forventningsrett, og nivåene på framtidig PD og LGD i basecase justeres deretter.

Best case reflekterer økonomiske utsikter som er bedre enn forventet utvikling, og PD og LGD settes lavere enn i base case. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap i en historisk oppgangskonjunktur. Worst case reflekterer økonomiske utsikter som er vesentlig dårligere enn forventet utvikling, og PD og LGD settes høyere enn i base case. Utgangspunktet er forventet misligholds- og tapsnivå i en krisesituasjon med nivåer på PD og LGD som benyttes i konservative stress-scenarier for andre formål i bankens kredittstyring. Scenariovektingen er gjenstand for løpende vurdering basert på tilgjengelig informasjon.

Gjennom koronapandemien er scenariovekting på 80-10-10 opprettholdt. Endringene i de makro-økonomiske prognosene er tatt høyde for gjennom modelloverstyring, som beskrevet under avsnittet «Faktisk utvikling».

Sensitivitet scenariovekting

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basisscenariet og tilsvarende 10%-poengs økning i sannsynligheten for stress-scenariet (worst case) resulterte i økte tapsavsetninger på ca. 30,7 mill.kr. Dette illustrerer

sensitiviteten ved en moderat forverring i nasjonale og/eller regionale makroøkonomiske faktorer som gjør at misligholdssansynligheten som det er tatt høyde for øker ytterligere.

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basis-scenariet og tilsvarende 10 %-poengs økning i sannsynlighet for det beste scenariet (best case) resulterer i reduserte tapsavsetninger på ca. 3,3 mill.kr. Dette illustrerer sensitiviteten ved en moderat forbedring i nasjonale og/eller regionale makroøkonomiske faktorer som gjør at misligholdssansynligheten som det er tatt høyde for blir redusert.

	BM	PM	Totalt
ECL i forventet scenario (Base case)	51	14	65
ECL i nedsidescenario (Worst case)	301	71	372
ECL i oppsidescenario (Best case)	24	8	32
<hr/>			
ECL med anvendt scenarievekting 80/10/10 *)	73	19	93
ECL med alternativ scenarievekting 70/20/10	98	25	123
ECL med alternativ scenarievekting 70/10/20	71	19	89

*) I bokført beløp er det totalt 5 mill. kroner i skjønsmessige avsetninger.

Faktisk utvikling

På bakgrunn av koronapandemien og usikkerheten knyttet til økonomisk utvikling, har det vært behov for å gjøre overstyringer i modellen på enkelte engasjement og bransjer.

Banken har relativt lav eksponering mot særlig utsatte bransjer som olje og gass, handel, og hotell og restaurant. Det er ved utgangen av 2020 ikke identifisert behov for økt individuell tapsavsetning på enkeltengasjement som følge av effekten av virusutbruddet. Sammensetningen av bankens utlånsportefølje gjør at

de forventede fremtidige kredittapene, gitt de forutsetningene som er lagt til grunn, forventes å bli moderate. Bankens BM og PM avdelinger har i løpet av 2., 3. og 4. kvartal gjennomført engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av dagens markedssituasjon - og fordi det er grunn til å tro at koronapandemiens effekter vil slå inn i kredittmodellene med noe forsinkelse. Metoden for modellmessig beregning av tapsavsetninger er derfor videreført fra 2. og 3. til 4. kvartal. Det innebærer at enkeltengasjementer som er vurdert å ha forhøyet risiko/svekket betalingsevne, som følge av dagens markedssituasjon, er overstyrt fra trinn 1 til trinn 2 i modellen. Engasjementer med avdragsfrihet, likviditetslån eller innen utsatt bransje, er spesielt vurdert. I tillegg er misligholdsrisiko (PD) for engasjementer innen særlig utsatt bransje (hotell) blitt overstyrt til 10 %, tilsvarende risikoklasse H. Totalt gir den skjønsmessige modelloverstyringen i forbindelse med koronapandemien en økning i tapsavsetninger på 16 mill.kr.

Effekten av myndighetenes støttetiltak er inkludert i vurderingene om forventet tap. Det foreligger betydelig usikkerhet knyttet til endelige effekter av koronapandemien på både bedrifts- og personmarkedet. Det er derfor større usikkerhet i estimatene enn normalt.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Måling av virkelig verdi på aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked vil bestemmes ved å bruke en av følgende eller en kombinasjon av følgende verdsettelsesmetoder: (i) siste kjente transaksjonskurs, (ii) resultat per aksje, (iii) utbytte per aksje, (iv) rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap og (v) siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter. Slike verdsettelse vil være beheftet med usikkerhet.

Note 4 Segmentinformasjon

Inndelingen i segmentene som beskrevet under er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten. På balanseposter segmentrapporteres det i morbanken kun på utlån og innskudd. Øvrige balanseposter er klassifisert under øvrige.

Rapporteringen av segmenter er inndelt i følgende områder: Privatmarked inneholder privatkunder for hele banken, samt mindre bedriftskunder. Bedrifts- marked inneholder større bedriftsengasjementer.

Eiendomsmegling samt IT- og regnskapstjenester inneholder virksomhet i datterselskaper.

Segment PM og segment BM er definert som kunder håndtert av henholdsvis PM og BM avdelingene. Det vil være kunder med BM sektor som behandles av PM avdelingene, og motsatt. Segmentinformasjonen vil derfor ikke samsvare med sektorinndelingen i note 11.

KONSERN 31.12.2020

(Beløp i mnok)

Resultat	Privatmarked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrige virksomhet/ eliminering	Totalt konsern
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	293	253	-	-	-27	519
Netto andre provisjonsinntekter	84	36	-	-	4	123
Netto andre inntekter	-	1	54	57	78	190
Driftskostnader	172	83	44	50	-1	349
Resultat før tap	204	207	10	7	55	483
Tap på utlån og garantier	-1	29	-	-	-	28
Resultat før skatt	205	178	10	7	55	455

Balanse	Privatmarked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrige virksomhet/ eliminering	Totalt konsern
Utlån til kunder	11.898	10.070	-	-	42	22.009
Nedskrivning utlån	-17	-81	-	-	-	-98
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	-	-	-	-	5
Andre eiendeler	-	-	35	26	5.263	5.324
Sum eiendeler pr segment	11.885	9.988	35	26	5.305	27.239
Innskudd fra og gjeld til kunder	10.930	6.157	-	-	-19	17.069
Annen gjeld og egenkapital	-	-	35	26	10.110	10.171
Sum egenkapital og gjeld pr segment	10.930	6.157	35	26	10.091	27.239

KONSERN 31.12.2019

(Beløp i mnok)

Resultat	Privatmarked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrige virksomhet/ eliminering	Totalt konsern
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	278	236	-	-	-11	503
Netto andre provisjonsinntekter	88	35	-	-	-3	120
Netto andre inntekter	-	1	61	62	144	267
Driftskostnader	188	84	41	54	-4	363
Resultat før tap	178	187	20	8	133	526
Tap på utlån og garantier	-	9	-	-	-	9
Resultat før skatt	179	178	20	8	133	517

Balanse	Privatmarked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrige virksomhet/ eliminering	Totalt konsern
Utlån til kunder	11.924	9.304	-	-	16	21.244
Nedskrivning utlån	-16	-51	-	-	-	-67
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	-	-	-	-	5
Andre eiendeler	-	-	29	27	3.819	3.875
Sum eiendeler pr segment	11.912	9.254	29	27	3.835	25.056
Innskudd fra og gjeld til kunder	9.988	5.417	-	-	-13	15.392
Annen gjeld og egenkapital	-	-	29	27	9.609	9.664
Sum egenkapital og gjeld pr segment	9.988	5.417	29	27	9.596	25.056

Note 5 Kapitaldekning

SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Per 31.12.2020 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3 prosent og motsyklisk kapitalbuffer 1 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 11,0 prosent. I tillegg har Finanstilsynets fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 Ringerike Hadeland på 1,7 prosent med virkning fra 31.03.2018. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inklusive pilar 2-kravet, er dermed 12,7 prosent.

Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på minimum 15,5 %.

Bankens investering i datterselskapene Eiendoms-megleren Ringerike Hadeland og SpareBank 1 Økonomihuset AS faller inn under størrelsesunntaket i CRR/CRD IV forskriftenes §17, og det utarbeides således ikke kapitaldekning på konsolidert nivå. Finanstilsynet har imidlertid pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for eierandeler under 10%. Bestemmelsen gjelder eierandeler i andre finansforetak som forestår den virksomheten som samarbeidet omfatter, jfr Finansforetaksloven § 17-13. Banken anvender regelen om forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidende gruppe for SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS og SB1 Finans Østlandet AS.

Kvartalsregnskapet er revidert slik at 50 % av overskuddet er inkludert kapitaldekningsberegningene, både på morbank og forholdsmessig konsolidering.

Det ble i mars 2020, i tråd med Finanstilsynets anmodning, gjort en ny vurdering av overskuddsdisponeringen for resultatåret 2019. Rapportert kapitaldekning i årsrapporten for 2019 var basert på et foreslått utbytte på kr 15,60 per egenkapitalbevis, som tilsvarte 48,7% av morbankens resultat for 2019. Endelig utbytte for 2019 ble 19.mars fastsatt av Representantskapet i SpareBank 1 Ringerike Hadeland til kr 13,30 per egenkapitalbevis (41,5% av morbankens resultat for 2019). Som følge av redusert utbytteutdeling ble forholdsmessig ren kjerne-

kapitaldekning styrket med 0,2 prosent-poeng, fra 18,7% til 18,9%. Tallene for 31.12.2019 er ikke omarbeidet i forhold til Representantskapets vedtak av 19. mars 2020.

Finanstilsynet publiserte den 10.desember 2020 et rundskriv vedrørende vurdering av engasjementer som skal vurderes som høyrisiko. Finanstilsynet redegjorde for at deres tolkning av gjeldende CRR-regelverk tilsier at alle eiendomsutviklingsprosjekter som er gjort med sikte på videresalg anses som spekulativ investering og skal risikovektes 150 %. Krav til forhåndssalg, egenkapitalandel, forhåndsbetaling av deler av kjøpesum eller andre risikoreducerende tiltak vil ikke være i stand til å påvirke risikovektingen.

Banken er ikke enig i Finanstilsynets fortolkning av CRR-regelverket knyttet til klassifiseringen av høyrisiko-engasjementer, og har også innhentet en juridisk vurdering fra eksternt part som støtter bankens syn. Bankens kredittpraksis for innvilgelse av kreditter til eiendomsutviklingsprosjekter stiller strenge krav til risikoreducerende tiltak i prosjektet, herunder krav til forhåndssalg, egenkapitalandel og lignende. Ved forhåndssalg av kun deler av prosjektet gjøres det stresstesting av bæreevnen til selskapet for resterende beløp, herunder simuleringer av eiendomsprisfall på 30 %. Bankens markedsområde har også et velfungerende leiemarkedet som tilsier at utbygger kan forvente å eventuelt få leid ut den utsolgte delen av prosjektet. Basert på en helhetlig vurdering av risikoen i eiendomsutviklingsprosjektene til banken, har banken opprettholdt sin vurdering av at disse engasjementene ikke er å anse som høyrisikoengasjementer.

Banken har foretatt en fornyet vurdering av risikoen i bankens eiendomsutviklingsprosjekter som har medført flytting av enkelte engasjementer til 150 % risikovekt. Bankens rene kjernekapitaldekning er redusert med 0,1 %-poeng som følge av endret risikovekt på disse engasjementene. Dersom Finanstilsynets rundskriv legges til grunn, og dermed en endret risikovekt for alle bankens eiendomsutviklingsprosjekter til 150 %, er det estimert at dette vil påvirke bankens rene kjernekapitaldekning med 0,4 %-poeng.

Forholdsmessig konsolidering

(Beløp i mnok)	31.12.2019	31.12.2020
Ren kjernekapital	3.331	3.652
Kjernekapital	3.385	3.694
Ansvarlig kapital	3.699	4.011
Totalt beregningsgrunnlag	17.838	19.363
Ren kjernekapitaldekning	18,7 %	18,9 %
Kjernekapitaldekning	19,0 %	19,1 %
Kapitaldekning	20,7 %	20,7 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	9,2 %	9,1 %

Morbank

(Beløp i mnok)	31.12.2019	31.12.2020
Egenkapitalbevis	1.565	1.565
Overkursfond	492	492
Utjevningsfond, grunnfond og kompensasjonsfond	1.346	1.661
Fond for urealiserte gevinster	41	34
Avsatt til gaver og utbytte	251	35
Annen egenkapital	-17	-17
Balanseført egenkapital	3.677	3.770
Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapital	-259	-33
Verdiendringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-15	-16
Frdrag for utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-1	-
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor ¹⁾	-535	-554
Tilleggsfrdrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	-28	-29
Ren kjernekapital	2.840	3.139
Fondsobligasjoner	-	-
Frdrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-	-
Kjernekapital	2.840	3.139
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	250	250
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor ¹⁾	-22	-21
Ansvarlig kapital	3.068	3.368
Risikoveid beregningsgrunnlag		
Stater	-	6
Lokale og regionale myndigheter	39	58
Offentlige foretak	-	10
Institusjoner	223	349
Foretak	3.257	3.900
Massemarked	1.562	2.489
Pantsikkerhet i eiendom	7.731	7.082
Forfalte engasjementer	44	19
Høyrisikoengasjementer	-	124
Obligasjoner med fortrinnsrett	99	142
Egenkapitalposisjoner	445	471
Øvrige engasjementer	222	257
Sum kredittrisiko	13.624	14.907

Operasjonell risiko	1.397	1.395
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	35	67
Totalt beregningsgrunnlag	15.056	16.369
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	18,9 %	19,2 %
Kjernekapitaldekning	18,9 %	19,2 %
Kapitaldekning	20,4 %	20,6 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50 %)	376	409
Motsyklisk buffer (1 %)	376	164
Systemrisikobuffer (3,00 %)	452	491
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	1.204	1.064
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	678	737
Tilgjengelig ren kjernekapital	958	1.338
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	11,1 %	11,3 %

Note 6

Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker betydelige ressurser på å utvikle gode risikostyringssystemer og -prosesser.

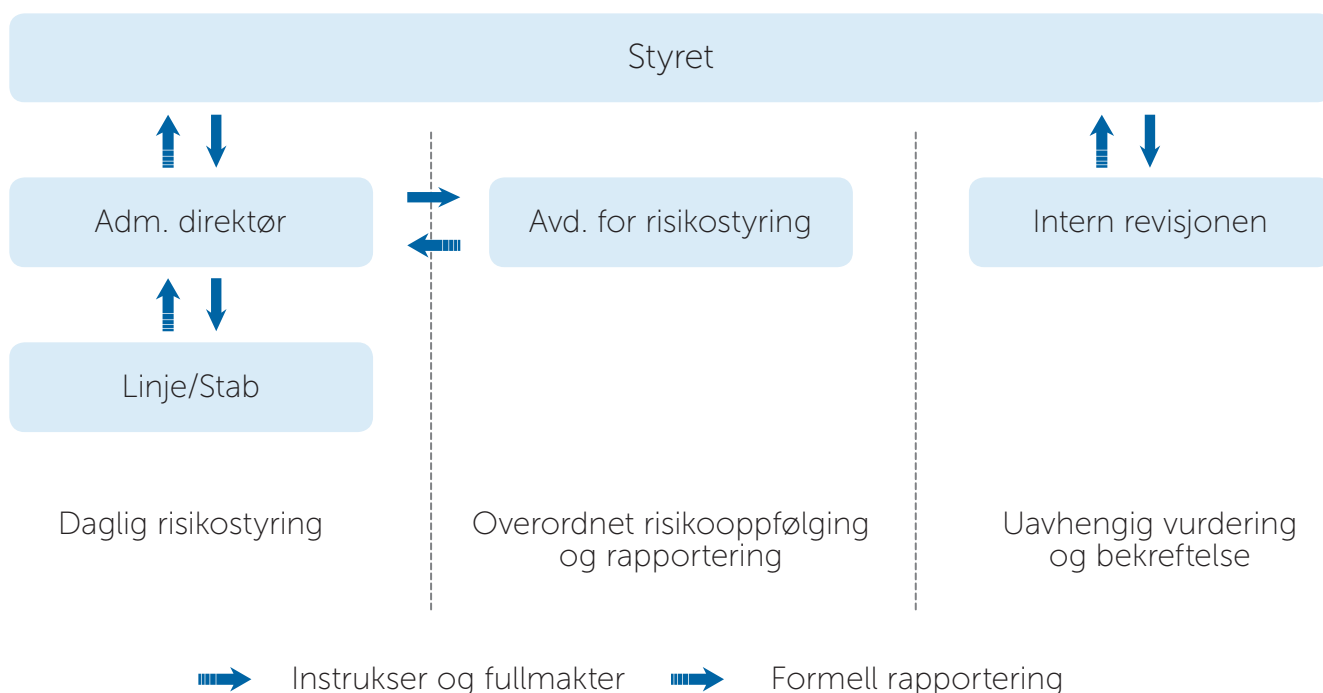
SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal ha en moderat risikoprofil. Risiko- og kapitalstyring skal støtte opp under konsernets strategiske mål bilde og bidra til opprettholdelse av ønsket risikoprofil. Risiko- og kapitalstyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- Å ha en tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag
- Å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap
- Å i størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko
- Å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål og valgt og risikoprofil
- Å utnytte diversifiseringsgevinster
- Å unngå at uventede enkelthendelser skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er virksomhetsstyringen bygget på følgende rammeverk:

- Konsernets strategiske mål bilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Finansiell framskriving og stresstester
- Risikostrategier (fastsettelse av risikoevne og risikovilje)
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering og oppfølging
- Evaluering og tiltak
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra strategisk mål- bilde, vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard. Videre skal styret påse at ledelsen sørger for en hensikts- messig og effektiv risikostyringsprosess i samsvar med lover, forskrifter og myndighetenes forventinger, samt fastsette beredskaps- og kontinuitets- planer for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser.

Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid til og fokus på sentrale oppgaver.

Styret har egne utvalg for risikostyring, revisjon og godtgjøring. Utvalgene skal bistå styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fastsettes av styret samlet. Instruks for utvalgene fastsettes av styret. Risikoutvalget er et forberedende organ for styret i saker som vedrører konsernets risikostyring og internkontroll, mens revisjons- utvalget forbereder saker som vedrører finansiell infor- masjon og internkontroll knyttet til denne. Utvalgene består av de samme tre medlemmene utgått av styret, men utvalgene har ikke samme leder. Godtgjørings- utvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for administrerende direktør, samt når det gjelder hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i konsernet. Godtgjøringsutvalget består av tre styremedlemmer.

Administrerende banksjef har ansvaret for den over- ordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyrings- systemer i konsernet og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Ledere av forretnings- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sine ansvars- områder, og skal påse at risikostyring –og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende banksjef.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og stabsenhetene og rapporterer direkte til administrerende banksjef. I tillegg har av-

delingen adgang til å rapporterte direkte til styret. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

I datterselskapene skal det være utpekt en person som skal samarbeide med avdeling for risikostyring og compliance og ivareta risikoansvaret i det respektive datterselskap.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåking av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

RISIKOEKSPONERING I SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

SpareBank 1 Ringerike Hadeland eksponeres for ulike typer risiko. Nedenfor er det gitt nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittisiko, likviditets- risiko og markedsrisiko. Utvidet markedsinformasjon (Pilar III) er beskrevet i eget dokument på bankens hjemmeside.

Kredittisiko

Kredittisiko utgjør bankens største risikoområde, og defineres som risiko for tap som kan oppstå som følge av at kunder ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittpolicy konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fast- settelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje. Kredittpolicyen er forankret i bankens overordnede policy for risiko og kapitalstyring som legger forutsetningene for en moderat risikoprofil.

Bankens kredittpolicy inneholder retningslinjer for risikoprofilen, herunder maksimal misligholdssann- synlighet (PD) og maksimalt tap gitt mislighold (LGD) for privatmarkedet, bedriftsmarkedet og totalt. Kreditt- policyen inneholder også kredittstrategiske rammer som styrer bankens konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for maksimal eksponering innenfor bransjer og på enkeltengasjement.

Etterlevelse av kredittpolicy og vedtatte rammer og måltall overvåkes løpende og rapporteres månedlig til styret.

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogrupperne laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Underliggende portefølje viser positiv utvikling, både gjennom høyere andeler lån i gode risikoklasser og lavere andeler lån i misligholdte- og risikoutsatte klasse.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke være i stand til å innfri forpliktelser på forfall eller ikke evne til å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av likviditetspolicyen. Rammene ligger godt innenfor de minimumsgrensene fastsatt av regulatoriske myndigheter og konsernets konservative risikoprofil innen området. Policyen setter blant annet rammer for størrelse og kvalitet på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny markedsfinansiering.

I tilknytning til styringsdokumentene er det etablert egen beredskapsplan for håndtering av likviditets-situasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. I tillegg til likviditetsprognoser benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern finansiering.

Avdeling for Økonomi/Finans er ansvarlig for bankens finansiering -og likviditetsstyring. Risikoeksponering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til konsernets styre og ledelse av avdeling for risiko-styring og compliance.

For ytterligere informasjon vises til note 16 og 17

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap som oppstår som følge av endringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond, og posisjoner i rente- og valutamarkedene.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av markedsrisikopolicyen. Rammene ligger godt innenfor de maksimalgrenser fastsatt av regulatoriske myndig-

heter, og konsernets konservative risikoprofil innen området. Risikoeksponering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til konsernets styre og ledelse.

Styret har blant annet vedtatt rammer for renterisiko, speadrisiko, kursrisiko og valutarisiko.

For ytterligere informasjon vises det til note 15.

Konsentrasjon

Konsentrasjoner av risiko oppstår når finansielle instrumenter med tilsvarende kjennetegn påvirkes på samme måte ved endringer i økonomiske eller andre forhold. Identifiseringen av konsentrasjoner innebærer utøvelsen av skjønn. SpareBank 1 Ringerike Hadeland kontrollerer risikokonsentrasjon gjennom ramme-setting på ulike områder. For kredittrisiko begrenses større risikokonsentrasjoner gjennom rammer for store engasjementer, høyrisikoengasjementer og bransje-eksponering. Faktisk eksponering fordelt på risikogrupper, sektor og næring samt geografiske områder presenteres i note 8. For markedsrisiko begrenses konsentrasjonsrisikoen gjennom rammer for maksimal renterisiko, valutarisiko, og aksjeeksponering. Konsentrasjon av renterisiko er presentert i note 15. Konsernets eksponering i valuta består av valutabeholdning i bankens minibanker. Aksjeeksponering er spesifisert i 29. Konsernet har ikke identifisert betydelige risikoer utover dom som fremkommer i nevnte noter.

Operasjonell risiko

All virksomhet i konsernet er i større eller mindre grad utsatt for operasjonell risiko, som defineres som risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko styres gjennom policy for operasjonell risiko som fastsettes minimum årlig av styret. Policyen tar utgangspunkt i Finanstilsynets tilnærming til operasjonell risiko definert i «Modul for vurdering av operasjonell risiko» som igjen bygger på COSO, et internasjonalt akseptert rammeverk for helhetlig risikostyring. Rammeverket består av åtte innbyrdes relaterte komponenter; internt miljø, etablering av målsettinger, identifisering av hendelser, risikovurdering, risikohåndtering, kontrollaktiviteter, informasjon og kommunikasjon og oppfølging.

Etterlevelse av rammer og risikotoleranse overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres

kvartalsvis til styret. Vurdering av internkontroll innenfor sentrale områder innenfor operasjonell risiko rapporteres til styret kvartalsvis som del av bankens risikorapport.

Compliance risiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter, økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover/forskrifter, standarder og/eller interne retningslinjer og verdier (strategier, policyer, fullmaktsreglement, rutiner og etiske retningslinjer). Compliance risiko styres gjennom policy for compliance som fastsettes minimum årlig av styret.

Bankens krise- og kontinuitetsplan beskriver beslutningsstruktur og organisering av en krise der en eller flere avdelinger er involvert. Planen bygger på SpareBank 1-alliansens «Krise- og kontinuitetsplan for selskaper i SpareBank 1 –alliansen» og ivaretar bankens rolle i en eventuell krise som omfatter flere enheter i Alliansen. Overordnet krise- og beredskapsplan er utarbeidet og godkjent av styret. Bankens kriseledelse gjennomfører jevnlig kriseøvelser både i egen regi og i samarbeid med SpareBank 1 Alliansen.

IT-virksomheten er en vesentlig faktor for at konsernet skal nå sine forretningsmessige mål. Bankens IT-virksomhet er også sentral for regnskapsføringen og den finansielle rapporteringen. SpareBank 1 Alliansen har inngått avtale med IT-leverandøren EVRY om drift og videreutvikling av kjerneløsningen til Alliansen-bankene. SpareBank 1 Alliansen har også avtaler med andre leverandører om ulike IT-løsninger. Gjennom

avtalen banken har med SpareBank 1 Alliansen om deltakelse i sammenslutningen, tiltrer banken som part i de utkontrakteringsavtaler SpareBank 1 Alliansen gjør med underleverandører av IT-tjenester. Det er etablert databehandlingsavtaler mellom de leverandørene og bankene som blant annet sikrer håndtering av taushetsbelagt informasjon. Alle viktige beslutninger i IT-virksomheten er forankret hos ledelsen i banken. Bankens internkontrollerarbeid innenfor IT har særlig fokus på driftsstabilitet, endringshåndtering og informasjonssikkerhet.

Det foretas kartlegging av den operasjonelle risiko i forbindelse med oppfyllelse av internkontroll- og IKT-forskriftene. Det gjennomføres videre særskilte risikoanalyser av prosesser og forretningsområder der dette anses nødvendig.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger vekt på fullmaktsstrukturer, gode rutinebeskrivelser, definerte ansvarsforhold og en kultur som stimulerer til organisatorisk læring for å håndtere den operasjonelle risikoen.

For ytterligere informasjon vises til b.la. følgende noter:

Note 8: [Utlån til og fordringer på kunder](#)

Note 12: [Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser](#)

Note 15: [Markedsrisiko knyttet til renterisiko](#)

Note 16: [Likviditetsrisiko](#)

Note 27: [Sertifikater og obligasjoner](#)

Note 29: [Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser](#)

Note 7

Kredittinstitusjoner – fordringer og gjeld

MORBANK		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)		2020	2019
732	1.264	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid		1.264	732
140	140	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid		140	140
872	1.404	Sum		1.404	872
1,4 %	0,6 %	Gjennomsnittlig rente		0,6 %	1,4 %

Innskudd og utlån til kredittinstitusjoner er i NOK og har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året i prosent av gjennomsnittlig fordring og gjeld til kredittinstitusjoner.

Note 8

Utlån til og fordringer på kunder

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Utlån fordelt på fordringstype		
2.343	2.123	Kasse-/drifts- og brukskreditter	2.123	2.343
382	569	Byggelån	569	382
18.463	19.279	Nedbetalingslån	19.278	18.462
58	40	Påløpte renter	40	58
21.245	22.010	Brutto utlån og fordringer på kunder	22.009	21.244
		Nedskrivninger fordelt på fordringstype		
-51	-81	Tap på utlån til amortisert kost (BM 2018)	-81	-51
-16	-17	Tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM 2018)	-17	-16
5	5	Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	5
21.183	21.917	Netto utlån og fordringer på kunder	21.916	21.181
		Utlån fordelt på markeder		
11.868	11.969	Lønnstakere	11.969	11.868
9.320	10.002	Næringsfordelt	10.001	9.318
-	-	Offentlig	-	-
58	40	Påløpte renter	40	58
21.245	22.010	Brutto utlån og fordringer på kunder	22.009	21.244
		Nedskrivninger fordelt på markeder		
-51	-81	Nedskrivninger lønnstakere	-81	-51
-16	-17	Nedskrivninger næring	-17	-16
5	5	Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	5
21.183	21.917	Netto utlån og fordringer på kunder	21.916	21.181
		Av nedbetalingslån utgjør lån utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO):		
1.524	1.373	- Fastrentelån til kunder, bokført verdi	1.373	1.524
1.517	1.340	- Fastrentelån til kunder, pålydende verdi	1.340	1.517

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger på utlån og garantier som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på misligholdt (jf. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjementer. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem basert på objektive kriterier.

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	Totalt engasjement fordelt på sektor og næring	2020	2019
12.897	13.061	Lønnstakere o.l	13.061	12.897
182	31	Offentlig forvaltning	31	182
1.274	1.309	Primærnæringer	1.309	1.274
388	337	Industri	337	388
1.602	1.874	Bygg og anleggsvirksomhet	1.874	1.602
628	616	Varehandel	616	628
120	133	Transport og lagring	133	120
199	211	Hotell- og restaurantdrift	211	199
703	671	Forretningsmessig tjenesteyting	671	703
5.756	6.176	Omsetning/drift eiendommer	6.165	5.745
387	359	Diverse næringer	359	387
24.135	24.778	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	24.766	24.123

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	Brutto utlån fordelt på sektor og næring	2020	2019
11.868	11.969	Lønnstakere o.l	11.969	11.868
1.031	1.088	Primærnæringer	1.088	1.031
289	225	Industri	225	289
1.216	1.398	Bygg og anleggsvirksomhet	1.398	1.216
384	342	Varehandel	342	384
97	110	Transport og lagring	110	97
181	197	Hotell- og restaurantdrift	197	181
650	597	Forretningsmessig tjenesteyting	597	650
5.135	5.735	Omsetning/drift eiendommer	5.734	5.133
336	311	Diverse næringer	311	336
58	40	Påløpte renter, ikke sektorfordelt	40	58
21.245	22.010	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	22.009	21.244

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2020	2019
5.486	2.512	Innlandet	2.511	5.486
13.136	16.535	Viken	16.535	13.135
1.932	2.346	Oslo	2.346	1.932
671	592	Landet for øvrig	592	671
20	25	Utlandet	25	20
21.245	22.010	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	22.009	21.244

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	Utlån til ansatte	2020	2019
332	330	Utlån til ansatte	444	462
148	180	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	180	148
2	1	Rentesubsidiering ansatte	2	3

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 30 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Rentesats for nedbetalingslån og Flexilån til ansatte tilsvarer 60 % av laveste rentesats for nedbetalingslån over 2 MNOK i privatkundemarkedet dersom belåningen ligger innenfor henholdsvis 85 % av forsvarlig verdi for flexilån og innenfor 60 % av forsvarlig verdi for nedbetalingslån. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 3,5 millioner kroner for den enkelte ansatte.

Kreditrisiko - Konsern

Tabellen viser kreditrisiko fremstilt i bruttoverdier på finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost, virkelig verdi over OCI, finansielle garantikontrakter og lånetilsagn. Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogrupperne lavest, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

	2019				2020			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Utlån og forskudd til kunder totalt								
Lavest	7.846	13	-	7.859	7.913	29	-	7.942
Lav	5.726	74	-	5.799	5.691	262	-	5.953
Middels	5.563	815	-	6.379	5.691	1.126	-	6.816
Høy	471	279	-	750	414	342	-	756
Høyest	153	216	18	388	205	278	-	484
Misligholdt og nedskrevet	-	-	69	69	-	-	59	59
Bruttoverdi	19.759	1.398	87	21.244	19.913	2.037	59	22.009
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	-	-	5	5	-	-	5
Sum avsetning	-29	-26	-12	-67	-33	-51	-14	-98
Nettoverdi	19.735	1.371	76	21.181	19.885	1.986	45	21.916

	2019				2020			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Utlån og forskudd til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)								
Lavest	6.439	13	-	6.452	6.274	12	-	6.285
Lav	4.160	45	-	4.205	4.547	33	-	4.580
Middels	1.864	501	-	2.365	1.880	411	-	2.291
Høy	49	118	-	167	28	137	-	165
Høyest	31	122	-	154	44	127	-	171
Misligholdt og nedskrevet	-	-	59	59	-	-	37	37
Bruttoverdi	12.543	799	59	13.401	12.772	720	37	13.529

	2019				2020			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Utlån og forskudd til kunder til amortisert kost (BM)								
Lavest	1.407	-	-	1.407	1.639	18	-	1.657
Lav	1.565	29	-	1.594	1.144	229	-	1.373
Middels	3.700	315	-	4.014	3.811	715	-	4.526
Høy	422	161	-	583	386	205	-	590
Høyest	122	94	18	235	161	152	-	313
Misligholdt og nedskrevet	-	-	10	10	-	-	22	22
Bruttoverdi	7.216	599	28	7.844	7.141	1.318	22	8.481

Note 9

SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kredittkort AS

SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 4,74 prosent pr 31.12.2020 (4,58 prosent pr 31.12.2019). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa fra Moody's. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2020 er bokført verdi av overførte utlån 9,9 milliarder kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2020 og 2019. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonærvtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkludert krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe. Banken har, sammen med de andre eierne av

SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT AS

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

SpareBank 1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 0,42 prosent pr 31.12.2020 (0,42 prosent pr 31.12.2019). Obligasjonene til SpareBank 1 Næringskreditt har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til Sparebank 1 Næringskreditt er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Næringskreditt og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2020 er

bokført verdi av solgte utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS 101 mill. kr. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2020 og 2019.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt kjernekapitaldekningen minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført

betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 KREDITTKORT AS

SpareBank 1 Kredittkort AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kredittkort AS og med Sparebank 1 Kredittkort AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kredittkort AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av Sparebank 1 Kredittkort. Banken er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra Sparebank 1 Kredittkort AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrukket fundingkostnader og konstaterede tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgspolisjon.

Note 10

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall.

Mislighold innenfor tidsrommet 0-7 dager er holdt utenfor. Hele utlånsengasjementer er inkludert når deler av engasjementet er forfalt.

Note 10 viser aldersfordeling på misligholdte, men ikke nedskrevne utlån. For mislighold over 90 dager utgjør dette 11 mill. kroner, hvorav PM utgjør mesteparten. Disse engasjementene anses å ha underliggende verdier med pant i boliger som dekker engasjementene fullt ut. Til grunn for vurderingen ligger takster eller verdivurderinger fra eksterne kilder.

MORBANK

2020

(Beløp i mnok)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	85	21	3	-	5	114
- Bedriftsmarkedet	36	2	-	3	-	42
Sum	121	23	3	4	5	155

2019

(Beløp i mnok)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	124	17	18	17	11	187
- Bedriftsmarkedet	91	13	-	5	-	108
Sum	215	31	18	22	11	296

KONSERN

2020

(Beløp i mnok)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	85	21	3	-	5	114
- Bedriftsmarkedet	36	2	-	3	-	42
Sum	121	23	3	4	5	155

2019

(Beløp i mnok)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	124	17	18	17	11	187
- Bedriftsmarkedet	91	13	-	5	-	108
Sum	215	31	18	22	11	296

Note 11

Tap på utlån og garantier

Alle beløp er like for morbank og konsern bortsett fra en konsolidering fra en datter for brutto og netto utlån, se note 5. Beløp i mnok. Utlån til privatmarkedet er vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat. Tapsvurdering etter IFRS 9 inngår som en del av grunnlaget for virkelig verdivurdering.

2019					MORBANK/KONSERN			
Tap på utlån og garantier	01.01.2019	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert		31.12.2019			
			Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	56		-3	-3	51
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	20	0,02	-	20				
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	76	-3	-3	71				

2020					MORBANK/KONSERN			
Tap på utlån og garantier	01.01.2020	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert		31.12.2020			
			Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	51		30	-3	78
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	20	-	-	20				
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	71	30	-3	98				

Banken har relativt lav eksponering mot særlig utsatte bransjer som olje og gass, handel, og hotell og restaurant. Det er ved utgangen av kvartalet ikke identifisert behov for økt tapsavsetning på enkeltengasjement som følge av effekten av virusutbruddet. Sammensetningen av bankens utlånsporfølje gjør at de forventede fremtidige kredittapene, gitt de forutsetningene som er lagt til grunn, forventes å bli moderate.

Bankens BM og PM avdelinger har i løpet av året gjennomført engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av dagens markedssituasjon - og fordi det er grunn til å tro at koronapandemiens effekter vil slå inn i kredittmodellene med noe forsinkelse. Metoden for modellmessig beregning av tapsavsetninger er derfor videreført fra 2. og 3. kvartal til 4.kvartal. Det innebærer at enkeltengasjementer som er vurdert å ha forhøyet risiko/svekket betalingsevne, som følge av dagens markedssituasjon, er overstyrt fra trinn 1 til trinn 2 i modellen. Engasjementer med avdragsfrihet, likviditetslån eller innen utsatt bransje, er spesielt vurdert. I tillegg er misligholdsrisiko (PD) for engasjementer innen særlig utsatt bransje (hotell) blitt overstyrt til 10 %, tilsvarende risikoklasse H. Gjenstående skjønsmessig tapsavsetning på 5 mill. kroner fra 2. kvartal er ved årsslutt tilbakeført.

Effekten av myndighetenes støttetiltak er inkludert i vurderingene om forventet tap. Det foreligger betydelig usikkerhet knyttet til endelige effekter av covid-19 på både bedrifts- og personmarkedet. Det er derfor større usikkerhet i estimatene enn normalt.

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn. Avstemmingsposter inkluderer:

- Bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.
- Nye utedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kredittap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår.
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

MORBANK/KONSERN

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	37	18	22	76
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4	-4	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-4	4	-0,3	-
Overført til (fra) Trinn 3	-1	-0,4	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	11	4	0,3	15
Økning i trekk på eksisterende lån	2	14	6	23
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-10	-3	-0,04	-13
Utlån som har blitt fraregnet	-8	-4	-3	-16
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0,01	-1	-14	-15
31.12.2019	32	27	12	71

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	32	27	12	71
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	6	-6	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-3	3	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	14	17	1	31
Økning i trekk på eksisterende lån	2	20	4	26
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-10	-2	-	-13
Utlån som har blitt fraregnet	-8	-7	-	-15
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-3	-3
31.12.2020	33	51	14	98

MORBANK/KONSERN

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	4	8	4	17
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0,2	1	-0,3	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0,3	-0,3	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2	2	-	4
Økning i trekk på eksisterende lån	0,4	3	2	5
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-2	-2	-1	-5
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1	-2	-2	-6
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2019	5	7	3	15

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	5	7	3	15
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-	-	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2	2	1	5
Økning i trekk på eksisterende lån	-	5	-	5
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-3	-1	-	-4
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2	-2	-	-4
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2020	5	9	5	18

MORBANK/KONSERN

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	30	9	17	56
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-3	3	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-1	-0,1	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	7	2	0,3	10
Økning i trekk på eksisterende lån	2	11	4	16
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-7	-1	1	-7
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-5	-2	-1	-8
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0,01	-1	-14	-15
31.12.2019	25	19	8	52

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	25	19	8	52
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4	-4	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-2	2	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	10	13	-	23
Økning i trekk på eksisterende lån	2	14	2	19
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-7	-2	-	-9
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-6	-4	-	-10
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
31.12.2020	26	39	8	73

MORBANK/KONSERN

Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/ garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	3	1	0,001	3
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	0,2	-0,2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0,2	0,2	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0,01	-0,01	0,02	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1	0,04	-	1
Økning i trekk på eksisterende lån	0,3	1	0,1	1
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1	-0,2	-0,03	-1
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1	-0,2	-	-1
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-0,002	-0,1	-
31.12.2019	2	1	0,001	3

Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/ garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	2	1	-	3
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	-	-	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2	1	-	3
Økning i trekk på eksisterende lån	-	2	1	3
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1	-	-	-1
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-	-	-	-1
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2020	3	4	-	7

KONSERN

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	18.566	1.134	75	19.774
Avsetning til tap overført til Trinn 1	359	-356	-3	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-751	755	-4	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-51	-14	65	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	8.195	259	3	8.457
Økning i trekk på eksisterende lån	232	52	-	285
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-825	-74	-28	-927
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-5.965	-355	-19	-6.339
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0,4	-2	-3	-6
31.12.2019	19.759	1.398	87	21.244
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,16 %	1,96 %	13,24 %	0,33 %
Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	19.759	1.398	87	21.244
Avsetning til tap overført til Trinn 1	389	-383	-6	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-747	767	-20	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-4	-10	14	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	8.638	764	9	9.411
Økning i trekk på eksisterende lån	228	43	-	271
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1.544	-97	-1	-1.642
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-6.807	-445	-17	-7.269
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-6	-6
31.12.2020	19.913	2.037	59	22.009
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,17 %	2,51 %	23,53 %	0,45 %
Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	11.554	838	45	12.436
Avsetning til tap overført til Trinn 1	221	-218	-3	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-311	315	-4	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-23	-14	37	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6.017	176	3	6.196
Økning i trekk på eksisterende lån	142	28	-	171
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-464	-28	-2	-494
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-4.593	-298	-17	-4.909
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2019	12.543	799	59	13.401
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,04 %	0,92 %	6,04 %	0,11 %
Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	12.543	799	59	13.401
Avsetning til tap overført til Trinn 1	251	-244	-6	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-290	311	-20	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-1	-10	11	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6.315	190	9	6.514
Økning i trekk på eksisterende lån	121	10	-	131
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1.207	-44	-1	-1.252
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-4.960	-291	-13	-5.264
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
31.12.2020	12.772	720	37	13.529
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,04 %	1,20 %	12,97 %	0,13 %

KONSERN

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	7.012	296	30	7.338
Avsetning til tap overført til Trinn 1	138	-138	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-440	440	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-28	-1	29	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2.178	82	-	2.261
Økning i trekk på eksisterende lån	90	24	-	114
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-362	-46	-26	-433
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1.372	-57	-1	-1.430
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-2	-3	-6
31.12.2019	7.216	599	28	7.844
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,34 %	3,18 %	27,84 %	0,66 %

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	7.216	599	28	7.844
Avsetning til tap overført til Trinn 1	139	-139	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-457	457	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-3	-	3	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2.322	574	-	2.896
Økning i trekk på eksisterende lån	108	33	-	141
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-336	-53	-1	-390
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1.847	-153	-4	-2.005
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-5	-5
31.12.2020	7.141	1.318	22	8.481
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,36 %	2,93 %	38,58 %	0,86 %

Ubenyttet kreditter	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2019	2.069	28	1	2.098
Avsetning til tap overført til Trinn 1	7	-7	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-31	31	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-	-	-	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	174	11	-	185
Økning i trekk på eksisterende lån	2	-	-	2
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-10	-3	-	-13
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-157	-6	-	-163
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2019	2.054	54	1	2.110

Ubenyttet kreditter	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	2.054	54	1	2.110
Avsetning til tap overført til Trinn 1	14	-14	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-80	80	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-1	-	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	392	60	-	452
Økning i trekk på eksisterende lån	222	23	-	245
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-306	-42	-	-348
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-393	-4	-	-398
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
31.12.2020	1.901	157	1	2.059

	MORBANK/KONSERN	
	31.12.19	31.12.20
Periodens tap på utlån og garantier		
Endring i nedskrivning Trinn 1 & 2	5	26
Endring i nedskrivning Trinn 3	-10	2
Effekt skjønnsmessig nedskrivning	-	-
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	14	1
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	1	-
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-1	-1
Andre korreksjoner / amortisering av nedskrivninger	1	1
Sum tap på utlån og garantier	9	28

Etter gitte instruksjoner blir misligholdte lån/ kreditter og overtrukne konti overført til Modhi Collect AS (inkasso). Pr 31.12.2020 utgjorde konstaterte tap, som banken fortsatt har juridisk rett på, 10,4 mill. kroner.

	MORBANK/KONSERN	
	31.12.19	31.12.20
Misligholdte engasjement:		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	52	17
Trinn 3 nedskrivning	-2	-2
Netto misligholdte engasjement	51	15
Avsetningsgrad	3,0 %	9,6 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,2 %	0,1 %
Øvrige tapsutsatte engasjement:		
Øvrig tapsutsatte engasjement	41	42
Trinn 3 nedskrivning	-10	-11
Netto tapsutsatte engasjement	31	31
Avsetningsgrad	24,4 %	26,7 %
Øvrig tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,2 %	0,2 %

	MORBANK/KONSERN		
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Lån med betalingslettelser *)			
Lån med betalingslettelse uten nedskrivning	117	-	117
Lån med betalingslettelse med nedskrivning	-	17	17
Nedskrivning	-	-5	-5
Netto lån med betalingslettelser	117	12	128

*) Tabellen viser lån hvor det er innvilget betalingslettelse for å avhjelpe finansielle problemer hos kunden (blir etter IFRS 9 klassifisert enten i trinn 2 eller trinn 3). Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangsinnregning, skal klassifiseres i trinn 2, mens kredittfordingede lån skal klassifiseres i trinn 3.

Note 12

Maksimal kreditrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

MORBANK		Brutto eksponering	KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Eiendeler		
95	95	Kontanter og fordringer på sentralbanker	95	94
872	1.404	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.404	872
21.245	22.010	Brutto utlån til og fordringer på kunder ¹⁾	22.009	21.244
1.608	2.323	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	2.323	1.608
7	74	Derivater	74	7
69	88	Andre eiendeler (note 32)	111	90
23.896	25.995	Sum eiendeler	26.017	23.916
		Forpliktelser		
770	698	Betingede forpliktelser (stilte garantier)	698	770
2.120	2.069	Ubenyttede kreditter	2.059	2.110
350	582	Lånetslagn	582	350
3.239	3.349	Sum finansielle kredittforpliktelser	3.339	3.229
27.135	29.344	Sum total kredittrisikoeksponering	29.356	27.144

1. Netto utlån til og fordringer på kunder målt til virkelig verdi over resultatet utgjør kr 1.373 mill. kr. pr 31. desember 2020 (1.524 mill. kr.) for morbank og konsern.

MORBANK		Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på land	KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Kredittkapsponering knyttet til utlån inkl. ubenyttede kreditter		
27.115	29.318	Norge	29.331	27.124
20	25	Utlandet	25	20
27.135	29.344	Totalt fordelt på geografiske områder	29.356	27.144

Det er kun posten utlån som fordeles etter geografiske områder, ref. note 8. Andre eiendeler er kun eksponert i Norge.

Sikkerheter pr. sikkerhetsklasse

Tabellen under viser total verdi av sikkerheter fordelt pr. sikkerhetsklasse i bankens risikoklassifiseringssystem. Sikkerhetsdekning er beregnet som verdi av sikkerheten delt på exposure at default (EAD). Verdiene er beregnet ut i fra et gjennomsnitt av sikkerhetsdekningsintervallene innenfor hver klasse.

MORBANK OG KONSERN	Prosentvis snitt pr klasse	2020	2019
Sikkerhetsklasse 1	120 %	2.337	2.405
Sikkerhetsklasse 2	110 %	3.350	3.474
Sikkerhetsklasse 3	90 %	5.378	4.697
Sikkerhetsklasse 4	70 %	6.552	6.833
Sikkerhetsklasse 5	50 %	1.764	1.312
Sikkerhetsklasse 6	30 %	320	510
Sikkerhetsklasse 7	10 %	619	628
Sum sikkerheter fra risikoklassifisering		20.319	19.859

Note 13

Finansielle instrumenter og motregning

Fra og med 2013 skal banken opplyse om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring ihht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge ihht. IFRS 7.13 A-F.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har ikke inngått ISDA-avtaler som tillater motregning på finansielle instrumenter. Kunder som driver tradingvirksomhet henvises til Sparebank 1 SMN for utøvelse av virksomheten.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

Note 14

Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

MORBANK		Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2020 (Beløp i mnok)	Noter							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1.404	-	-	-	-	-	1.404
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	5.672	4.367	2.156	156	168	36	12.555
Bedriftsmarked	8	1.341	1.346	4.469	590	313	22	8.082
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	613	213	135	9	3	1	973
Bedriftsmarked	8	317	27	56	-	-	-	400
Sum brutto utlån		9.347	5.953	6.816	756	484	59	23.415
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2.233	35	55	-	-	-	2.323
Sum finansielle investeringer		2.233	35	55	-	-	-	2.323
Totalt utlansrelaterte eiendeler		11.581	5.987	6.872	756	484	59	25.738

		Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2019 (Beløp i mnok)	Noter							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	872	-	-	-	-	-	872
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	5.427	3.294	1.804	147	130	50	10.852
Bedriftsmarked	8	2.001	1.883	4.068	575	303	23	8.853
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	695	228	134	9	5	2	1.072
Bedriftsmarked	8	205	24	216	-	5	-	451
Sum brutto utlån		9.199	5.430	6.222	731	443	76	22.100
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	1.572	35	-	-	-	-	1.608
Sum finansielle investeringer		1.572	35	-	-	-	-	1.608
Totalt utlansrelaterte eiendeler		10.771	5.464	6.223	731	443	76	23.708

KONSERN		Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2020 (Beløp i mnok)	Noter							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1.404	-	-	-	-	-	1.404
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	5.672	4.367	2.156	156	168	36	12.555
Bedriftsmarked	8	1.341	1.346	4.468	590	313	22	8.081
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	613	213	135	9	3	1	973
Bedriftsmarked	8	317	27	56	-	-	-	400
Sum brutto utlån		9.347	5.953	6.816	756	484	59	23.414
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2.233	35	55	-	-	-	2.323
Sum finansielle investeringer		2.233	35	55	-	-	-	2.323
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		11.581	5.987	6.871	756	484	59	25.737

KONSERN		Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2019 (Beløp i mnok)	Noter							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	872	-	-	-	-	-	872
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	5.427	3.294	1.804	147	130	50	10.852
Bedriftsmarked	8	2.001	1.883	4.067	575	303	23	8.852
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	695	228	134	9	5	2	1.072
Bedriftsmarked	8	205	24	216	-	5	-	451
Sum brutto utlån		9.199	5.430	6.221	731	443	76	22.099
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	1.572	35	-	-	-	-	1.608
Sum finansielle investeringer		1.572	35	-	-	-	-	1.608
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		10.771	5.464	6.222	731	443	76	23.707

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Note 15

Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng for hele rentekurven for alle relevante balanseposter per 31.12.20.

Renterisiko er sannsynligheten for at endringer i markedsrenten vil påvirke kontantstrømmer eller virkelig verdi av bankens finansielle instrumenter. Styret har fastsatt rammer for bankens renteeksponering.

Det foretas løpende overvåking og rapportering av bankens renteeksponering. Banken benytter instrumenter for å sikre at eksponering er innenfor fastsatte rammer.

Risikoen for ikke parallelle skift er dekket gjennom at det er satt begrensninger på maksimal eksponering per løpetidsbånd.

Basisrisiko konsern (Beløp i mnok)	Renterisiko, 2 % økning	
	2020	2019
Obligasjoner og sertifikater	-7	-4
Fastrenteutlån til kunder	-103	-113
Derivater relatert til fastrenteutlån til kunder	97	97
Øvrige utlån og innskudd	-2	-2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (hensyntatt sikringsderivater)	17	17
Annet	-4	-2
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-1	-7

Rentekurverisiko konsern (Beløp i mnok)	Renterisiko, 2 % økning	
	2020	2019
0-3 mnd	-7	-6
3-12 mnd	6	8
12-36 mnd	2	1
36-60 mnd	-3	-6
>60 mnd	1	-5
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-1	-7

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Note 16

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder. Se for øvrig omtale under note 6.

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger per 31.12.20. Løpetid på innskudd

til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraktsperioden. Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Sannsynligheten for at eventuelle call-muligheter blir benyttet er ikke hensyntatt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

MORBANK Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.955	1.486	569	77	-	17.088
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	399	4.501	416	5.375
Derivater	-	-	6	64	14	84
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	81	93	-	70	244
Ansvarlig lånekapital	-	1	4	22	264	290
Sum kontantstrøm forpliktelser	14.955	1.626	1.070	4.665	764	23.080

KONSERN Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.936	1.486	569	77	-	17.069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	399	4.501	416	5.375
Derivater	-	-	6	64	14	84
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	81	145	-	70	296
Ansvarlig lånekapital	-	1	4	22	264	290
Sum kontantstrøm forpliktelser	14.936	1.626	1.122	4.665	764	23.113

MORBANK Per 31.12.2019 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	13.365	1.355	504	181	-	15.405
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	42	542	4.252	979	5.815
Derivater	-	-	-14	4	6	-3
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	90	68	-	66	224
Ansvarlig lånekapital	-	1	7	37	282	327
Sum kontantstrøm forpliktelser	13.365	1.488	1.107	4.474	1.333	21.767

KONSERN Per 31.12.2019 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	13.352	1.355	504	181	-	15.392
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	42	542	4.252	979	5.815
Derivater	-	-	-14	4	6	-3
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	-	91	115	-	66	272
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum kontantstrøm forpliktelser	13.352	1.490	1.147	4.437	1.301	21.727

Note 17

Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

MORBANK

Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	95	-	-	-	-	95
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.264	140	-	-	-	1.404
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.496	224	129	1.098	17.970	21.917
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	163	365	1.756	40	2.323
Finansielle derivater	-	-	-1	64	11	74
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	726	726
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	218	218
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	61	61
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	111	111
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	0,3	0,3
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	24	-	24
Andre eiendeler	33	23	-	-	33	88
Sum eiendeler	3.888	550	493	2.941	19.170	27.041
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	501	-	-	501
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.955	1.486	569	77	-	17.088
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	338	4.334	405	5.135
Finansielle derivater	-	-	-1	33	20	52
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	81	93	-	70	244
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	14.955	1.626	1.501	4.444	745	23.271

KONSERN

Per 31.12.2020 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	95	-	-	-	-	95
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.264	140	-	-	-	1.404
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.496	224	129	1.098	17.969	21.916
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	163	365	1.756	40	2.323
Finansielle derivater	-	-	-1	64	11	74
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	726	726
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	362	362
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	-	-
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	141	141
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	63	63
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	23	-	23
Andre eiendeler	33	46	-	-	33	111
Sum eiendeler	3.888	573	493	2.941	19.345	27.239
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	501	-	-	501
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.936	1.486	569	77	-	17.069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	58	338	4.334	405	5.135
Finansielle derivater	-	-	-1	33	20	52
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	81	145	-	70	296
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	14.936	1.626	1.553	4.444	745	23.304

Utlån og innskudd til fast rente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

MORBANK

Per 31.12.2019 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	95	-	-	-	-	95
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	732	-	-	140	-	872
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.672	14	94	1.138	17.265	21.183
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	9	30	1.516	53	1.608
Finansielle derivater	-	-	-	10	-3	7
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	706	706
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	188	188
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	61	61
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	111	111
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	1	1
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	17	-	17
Andre eiendeler	7	30	-	-	32	69
Sum eiendeler	3.505	53	124	2.821	18.414	24.916
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kunder	13.365	1.355	504	181	-	15.405
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	42	433	3.938	926	5.339
Finansielle derivater	-	-	-	16	13	30
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	85	68	-	60	213
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	13.365	1.488	996	4.135	1.255	21.239

KONSERN

Per 31.12.2019 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	94	-	-	-	-	94
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	732	-	-	140	-	872
Netto utlån til og fordringer på kunder	2.671	14	94	1.138	17.265	21.181
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	9	30	1.516	53	1.608
Finansielle derivater	-	-	-	10	-3	7
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	706	706
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	276	276
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	142	142
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	64	64
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	16	-	16
Andre eiendeler	7	51	-	-	32	90
Sum eiendeler	3.503	73	124	2.820	18.535	25.056
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kunder	13.352	1.355	504	181	-	15.392
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	-	437	3.969	933	5.339
Finansielle derivater	-	-	-	16	13	30
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	85	113	-	61	259
Ansvarlig lånekapital	-	1	-	-	250	251
Sum gjeld	13.352	1.446	1.045	4.166	1.263	21.271

Utlån og innskudd til fast rente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

Note 18

Netto renteinntekter

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Renteinntekter		
17	9	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	9	17
710	639	Renter av utlån til og fordringer på kunder	639	710
31	18	Renter av sertifikater, obligasjoner og derivater	18	31
758	666	Sum renteinntekter	666	758
		Rentekostnader		
-	1	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	1	-
166	121	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	121	167
140	94	Renter på utstedte verdipapirer	94	140
9	12	Renter på annen gjeld	12	9
316	228	Sum rentekostnader	229	316
442	437	Sum netto renteinntekter	437	442

Renter på annen gjeld inkluderer avgift til Sikringsfondet med 11,8 mill. kroner i 2020.

Note 19

Netto provisjons- og andre inntekter

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Provisjonsinntekter		
7	7	Garantiprovisjon	7	7
11	13	Verdipapiromsetning	13	11
69	69	Betalingsformidling	69	69
39	41	Forsikringstjenester	41	39
61	82	Boligkreditt	82	61
7	6	Andre provisjonsinntekter	6	7
193	217	Sum provisjonsinntekter	217	193
		Provisjonskostnader		
11	10	Betalingsformidling	10	11
2	3	Andre provisjonskostnader	3	2
13	12	Sum provisjonskostnader	12	13
		Andre driftsinntekter		
1	1	Driftsinntekter fast eiendom	1	1
-	-	Meglerprovisjon	53	46
1	1	Andre driftsinntekter	58	63
3	2	Sum andre driftsinntekter	112	110
183	207	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	317	291

Note 20

Netto resultat fra finansielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
14	16	Sum utbytte	16	14
120	41	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	83	111
-2	-5	Sertifikater og obligasjoner utpekt til virkelig verdi over resultatet	-5	-2
-0,3	-5	Netto verdiendring på derivater knyttet til sikring av verdipapirgjeld	-5	-0,3
-1	-14	Netto verdiendring på derivater knyttet til fastrenteutlån	-14	-1
129	4	Netto verdiendring på egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	4	36
0,3	0,3	Netto gevinst/ tap på valutabeholdning	0,3	0,3
-	-	Netto verdiendring på garantiforpliktelser	-	-
126	-21	Sum netto resultat fra andre finansielle investeringer	-21	32
260	36	Netto resultat fra finansielle eiendeler	78	157

Note 21

Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
97	89	Lønn	153	162
13	14	Pensjonskostnader (note 23)	17	16
29	25	Sosiale kostnader	36	41
139	128	Sum personalkostnader	206	219
146	140	Antall årsverk pr 31.12.	218	229

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte 2020 (Hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2020	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Innbetaling innskuddspensjon	Styre-honorar i døtre og lignende	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹
Ledergruppen								
Steinar Haugli	Adm. banksjef	2.241	20	1.303	-	-	-	8.600
Bjørn Rune Rindal	Banksjef BM	1.520	83	-	176	-	3.491	11.500
Torbjørn Kjerstadmo	Banksjef PM	1.093	41	-	151	-	3.091	235
Andrea H. Søfting	Banksjef Økonomi/Finans	1.214	74	-	155	-	6.301	600
Marthe Westlie	Banksjef HR	977	41	-	124	-	4.279	-
Jørgen Ruud	Banksjef Risikostyring Compliance	1.133	72	-	133	-	5.000	500
Bjørn Harald Blaker	Banksjef Marked og Kommunikasjon	1.006	41	-	124	-	6.482	-
Styret								
Olav Fjell	Leder	420	-	-	-	-	-	3.000
Wenche Ravlo	Nestleder	193	-	-	-	-	-	-
Svein Oftedal		145	-	-	-	-	-	-
Hans Anton Stubberud		208	-	-	-	-	-	255
Jane K. Gravbråten		213	-	-	-	-	6.031	2.100
Liv Bente Kildal *		145	-	-	-	-	122	800
Gunnar Bergan *		145	-	-	-	-	2.911	800

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Ringerike Hadeland pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og foretak hvor vedkommende selv eller nærmeste familie har bestemmende innflytelse, jf regnskapsloven § 1-3, 2. ledd.

2) Kun honorarer er inkludert i godtgjørelse til ansattevalgte styre- og representantskapsmedlemmer

Bankens ledelse inngår i den ordinære bonusordningen for bankens ansatte. Ordningen er knyttet opp mot utvalgte kriterier. Ved maksimal oppnåelse utbetales inntil 10 % av lønnsbudsjett fordelt etter den enkeltes lønnsnivå, dog maksimert til lønnstrinn 70.

Førtidspensjons- og etterlønsavtaler

Adm. banksjef Steinar Haugli kan fratruke ved fylte 63 år med full pensjon på 70 % av ordinær lønn ved fratredelse. Det er ingen andre ansatte i banken som har avtale om førtidspensjon og ingen ansatte har avtale om etterlønn.

Representanskapet

Valgt av innskyterne	17.047	19.524
Valgt av egenkapitalbeveiseierne	7.484	10.588.581
Valgt av ansatte *	18.597	5.281

**Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte
2019** (Hele tusen kroner)

Navn	Tittel	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2019	Opptjente pensjons- rettigheter siste år	Innbetaling innskudds- pensjon	Styre- honorar i døtre og lignende	Lån	Antall egen- kapital- bevis ¹
Ledergruppen								
Steinar Haugli	Adm. banksjef	2.111	18	1.640	-	-	-	7.100
Sten E. Lunder	Banksjef Forretn.utv.	1.111	72	-	135	-	3.276	1.519
Bjørn Rune Rindal	Banksjef BM	1.377	79	-	155	-	3.599	10.078
Torbjørn Kjerstadmo	Banksjef PM	384	-	-	45	-	2.941	235
Andrea H. Søfting	Banksjef Økonomi/Finans	1.156	51	-	135	-	6.325	600
Marthe Westlie	Banksjef HR	404	-	-	45	-	4.466	-
Jørgen Ruud	Banksjef Risikostyring Compliance	1.031	71	-	118	-	4.891	500
Bjørn Harald Blaker	Kommunikasjonssjef	417	-	-	47	-	-	-
Styret								
Olav Fjell	Leder	300	-	-	-	-	-	-
Wenche Ravlo	Nestleder	236	-	-	-	-	-	-
Svein Oftedal		193	-	-	-	-	-	-
Hans Anton Stubberud		294	-	-	-	-	-	155
Hege Marie Syversen		271	-	-	-	-	3.030	-
Jane K. Gravbråten		212	-	-	-	-	6.250	1.700
Oscar Engeli		304	-	-	-	-	5.343	-
Liv Bente Kildal *		193	-	-	-	-	282	800
Gunnar Bergan *		193	-	-	-	-	2.863	800
Representanskapet								
Valgt av innskyterne							28.052	13.924
Valgt av egenkapitalbeveiseierne							9.640	10.639.346
Valgt av ansatte *							16.472	4.400

Note 22

Andre driftskostnader

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
59	60	IT-kostnader	63	62
16	11	Markedsføring	13	17
9	12	Ordinære avskrivinger (note 30 og 31)	13	12
1	1	Formuesskatt	1	1
11	10	Driftskostnader faste eiendommer	10	11
5	5	Eksterne honorarer	9	9
29	30	Øvrige driftskostnader	35	31
130	128	Sum adm. kostn. og andre driftskostnader	142	145
Godtgjørelse til ekstern revisor				
1	1	Lovpålagt revisjon	1	1
0,1	0,1	Skatterådgivning	0,1	0,1
0,1	0,1	Andre tjenester	0,1	0,4
1	1	Sum (inklusive merverdiavgift)	1	2

Note 23

Pensjoner

Generell beskrivelse av konsernets pensjonsordninger

Konsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk ytelsespensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Konsernet benytter IAS 19 ved beregning av sine pensjonsforpliktelser.

Ansatte i morbanken

Det eksisterer tre ulike ytelsesbaserte pensjonsordninger for bankens ansatte, som stammer fra de tre bankene, SpareBank 1 Gran, SpareBank 1 Ringerike og SpareBank 1 Jevnaker Lunner før fusjonen i 2010. YTP-ordningene administreres av hhv Storebrand, Ringerike Pensjonskasse og SpareBank 1 Forsikring. De kollektive ytelsespensjonsordningene er lukket, og ansatte som ikke er omfattet av disse inngår i en innskuddspensjonsordning. Alle som er ansatt etter 1. juli 2010 inngår i innskuddspensjonsordningen.

Styret i banken besluttet i april 2017 å gjennomføre en 2. gangslukking av bankens ytelsesbaserte pensjonsordninger med virkning fra 1. juli 2017. Pensjonister og

ansatte født til og med 1960 har blitt værende i ytelsesordningene, mens yngre årsklasser er overført bankens innskuddspensjonsordning og kompensert for forskjellen mellom ordningene.

I tillegg kommer AFP (Avtalefestet Førtdispensjon) som gjelder alle ansatte. Banken har også udekkede pensjonsforpliktelser som finansieres over driften.

Ny AFP-ordning gjeldende fra 2011 skal regnskapsføres som en ytelsesbasert foretaksordning og finansieres gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn. Det foreligger foreløpig ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen og ordningen er derfor foreløpig behandlet som en innskuddspensjonsordning.

Ansatte i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS

Alle ansatte (23) er tilsluttet ITP.

Ansatte i SpareBank 1 Økonomihuset AS

Alle ansatte (58) er tilsluttet ITP.

Lukkede ytelsespensjoner	MORBANK	KONSERN
Ansatte	20	20
Pensjonister	102	102

Innskuddspensjon	MORBANK	KONSERN
Ansatte	123	204

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelse for lukket pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger	01.01.2021	01.01.2020
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Forventet avkastning på midlene	1,70 %	2,30 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,25 %	2,25 %
Forventet G-regulering	2,00 %	2,00 %
Forventet pensjonsregulering	0,0%/2,0%	0,5%/2,0%
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %
Forventet frivillig avgang	5% nedtrappes til 0% fra 50 år	5% nedtrappes til 0% fra 50 år
Forventet AFP-uttak fra 62 år	Ulike for de ulike "ordningene"	Ulike for de ulike "ordningene"
Benyttet uførhetstabell	IR73	IR73
Benyttet dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE

De tidspunkt som er angitt ovenfor angir fra hvilket tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2020 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 01.01.2021, mens årskostnaden for 2020 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Rente for obligasjoner med fortrinnsrett er benyttet som diskonteringsrente i både 2019 og 2020 i samsvar med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse. Banken har valgt å benytte en styrket versjon av K2013, K2013BE. Tabellen gir styrkede forutsetninger for levetid enn K2013, men er mer forsiktig enn finansstilsynets dødelighetsmodell K2013FT.

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

MORBANK/KONSERN (Beløp i mnok)	31.12.2020			31.12.2019		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Påløpte pensjonsforpliktelser	-229	-68	-297	-211	-64	-275
Verdi pensjonsmidlene	227	-	227	210	0	210
Netto pensjonsforpliktelser	-1	-68	-70	-1	-64	-65
Arbeidsgiveravgift	-	-	-	-	-	-1
Balansførte pensjonsforpliktelser	-1	-69	-70	-1	-65	-66

Årets pensjonskostnad

MORBANK (Beløp i mnok)	31.12.2020			31.12.2019		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2	1	3	3	1	3
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	5	1	6	6	1	7
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-5	-	-5	-5	-	-5
Arbeidsgiveravgift	-	-	1	-	-	1
Sum ytelsesbaserte ordninger	3	3	5	3	2	6
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	-	8	8	-	8	8
Netto pensjonskostnader	3	11	14	3	10	13

KONSERN (Beløp i mnok)	31.12.2020			31.12.2019		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2	1	3	3	1	4
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	5	1	6	6	1	7
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-5	-	-5	-5	-	-5
Arbeidsgiveravgift	-	-	1	-	-	1
Sum ytelsesbaserte ordninger	3	3	5	4	2	6
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	-	12	12	-	10	10
Netto pensjonskostnader	3	15	17	4	12	16

Sensitivitet konsern 2020

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	261	199
Lønnsregulering	223	231
Pensjonsregulering	202	259
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	15,2 %	-12,3 %
Lønnsregulering	-1,6 %	1,7 %
Pensjonsregulering	-11,2 %	14,1 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	65	52
Lønnsregulering	57	58
Pensjonsregulering	52	64
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,8 %	-9,9 %
Lønnsregulering	-0,6 %	0,6 %
Pensjonsregulering	-9,5 %	11,4 %

Sensitivitet konsern 2019

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	241	184
Lønnsregulering	205	214
Pensjonsregulering	186	237
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	15,1 %	-12,3 %
Lønnsregulering	-2,2 %	2,4 %
Pensjonsregulering	-11,1 %	13,3 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0 %
Diskonteringsrente	61	49
Lønnsregulering	54	55
Pensjonsregulering	49	60
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,6 %	-9,8 %
Lønnsregulering	-1,1 %	1,1 %
Pensjonsregulering	-9,3 %	11,0 %

Note 24 Skatt

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
607	397	Resultat før skattekostnad	455	517
-257	-56	+/-permanente forskjeller *	-97	-154
11	25	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	26	12
0	-8	- herav ført direkte mot egenkapitalen	-8	-1
361	357	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	376	375
90	89	Herav betalbar skatt 25 %	94	93
90	89	Betalbar skatt i balansen	94	93
90	89	Betalbar skatt av årets overskudd	94	93
-2	-7	+/- endring i utsatt skatt	-7	-2
-0,1	2	+/- øvrige endringer utsatt skatt	2	-0,1
0,3	-0,2	+/- for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-0,2	0,3
-0,3	0,3	+/- andre endringer	0,2	0,03
89	84	Årets skattekostnad	88	92

2019	2020	Utsatt skattefordel og utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller	2020	2019
8	6	Gevinst-/tapkonto	6	8
6	-13	Finansielle instrumenter	-13	6
14	-6	Sum positive skatteøkende midlertidige forskjeller	-6	14
3	-2	Utsatt skatt	-2	3
13	22	Driftsmidler	25	8
66	70	Netto pensjonsforpliktelse	70	66
3	-5	Andre poster	-5	3
81	88	Sum negative skattereduserende midlertidige forskjeller	91	77
20	22	Utsatt skattefordel	21	19
17	24	Netto bokført utsatt skattefordel	23	16

2019	2020	Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller	2020	2019
0,2	0,4	Gevinst-/tapkonto	0,4	0,2
1	5	Finansielle instrumenter	5	1
-2	0,3	Varige driftsmidler	0,3	-2
-1	1	Netto pensjonsforpliktelse	1	-1
3	0,2	Andre midlertidige forskjeller	0,4	3
2	7	Netto endring utsatt skatt	7	2

2019	2020	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2020	2019
152	99	25 % av resultat før skatt	112	132
-30	-1	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller) *	-10	-7
-33	-14	Aksjeutbytte	-14	-33
-2	-1	Gevinst verdipapirer under fritaksmetoden	-1	-2
1	0,3	Tilbakeføring av 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmodellen	0,3	1
0	0	Effekt av endret skattesats	-0,3	-0,3
1	2	Andre endringer	2	1
0,3	-0,2	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-0,2	0,3
89	84	Resultatført periodeskatt	88	92
15 %	21 %	Effektiv skattesats i %	19 %	15 %

* Inkluderer ikke skattepliktige resultatposter samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Note 25

Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

I henhold til IFRS 7 skal finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer:

Nivå 1:

Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balanse-dagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs.

Nivå 2:

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC

derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Instrumenter inkludert i nivå 2 omfatter renteswapper og obligasjoner og sertifikater som inngår i likviditetsporteføljen, samt egenkapitalinstrumenter notert på utenlandsk børs.

Nivå 3:

Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Dersom fastsettelsen av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2, benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdata, er fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Verddivurdering er basert på et gjennomsnitt av fem ulike metoder:

- siste kjente transaksjonskurs
- resultat per aksje
- utbytte per aksje
- rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap
- siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter

Instrumenter inkludert i nivå 3 som verdsettes etter disse verdsettelsesmetoder omfatter unoterte egenkapitalinstrumenter, som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til gjennomsnittlig emisjonskurs. Ved verdifall som ikke anses å være forbigående, nedskrives eierposten til vår andel av bokført egenkapital i selskapet. Fastrentelån klassifisert i nivå 3 verddivurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontanstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for fastrenteutlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2020.

Eiendeler (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	74	-	74
- Obligasjoner og sertifikater	-	2.323	-	2.323
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	-	2	725	726
- Fastrentelån	-	-	1.373	1.373
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Uttån klassifisert til virkelig verdi over OCI	-	11.881	-	11.881
Sum eiendeler	-	14.279	2.096	16.376
Forpliktelser (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	52	-	52
Sum forpliktelser	-	52	-	52

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2019

Eiendeler (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	7	-	7
- Obligasjoner og sertifikater	-	1.608	-	1.608
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	12	2	692	706
- Fastrentelån	-	-	1.524	1.524
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI	-	11.908	-	11.908
Sum eiendeler	12	13.524	2.215	15.752
Forpliktelseser (Beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelseser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	30	-	30
Sum forpliktelseser	-	30	-	30

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2020

	Fastrentelån	Egenkapital- instrumenter	Sum
Inngående balanse	1.524	692	2.215
Investeringer i perioden	-	-	-
Tilbakebetaling av kapital	-	-	-
Salg i perioden (til bokført verdi)	-	-1	-1
Netto volumendring i perioden	-176	35	-144
Gevinst eller tap ført i resultatet	26	-	26
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	-	-	-
Overført til nivå 3	-	-	-
Utgående balanse	1.373	726	2.096

Verdsettelsen av fastrentelånene er basert på endringer i markedsrenten og endringer i porteføljens kunderente hensyntatt gjennomsnittlig gjenværende løpetid på porteføljen. Gjennomført sensitivitetsanalyse indikerer at en økning i markedsrenten på 10 basispunkter ville medført en brutto negativ resultateffekt på 5,2 mill kroner. Tilsvarende ville en reduksjon i markedsrenten på 10 basispunkter medført en brutto positiv resultateffekt på 5,2 mill kroner.

Note 26

Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

MORBANK (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.20	Virkelig verdi 31.12.20	Bokført verdi 31.12.19	Virkelig verdi 31.12.19
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.404	1.404	872	872
<i>Netto utlån til og fordringer på kunder:</i>				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (BM)	9.575	9.575	8.967	8.967
Sum finansielle eiendeler	10.979	10.979	9.838	9.838
Forpliktelser				
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.088	17.088	15.405	15.405
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	3.102	3.117	3.311	3.336
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2.034	2.034	2.028	2.028
Ansvarlig lånekapital	251	256	251	256
Sum finansielle forpliktelser	22.474	22.494	20.995	21.025

KONSERN (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.20	Virkelig verdi 31.12.20	Bokført verdi 31.12.19	Virkelig verdi 31.12.19
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.404	1.404	872	872
<i>Netto utlån til og fordringer på kunder:</i>				
Utlån (BM)	9.574	9.574	8.966	8.966
Sum finansielle eiendeler	10.979	10.979	9.837	9.837
Forpliktelser				
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.069	17.069	15.392	15.392
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	3.102	3.117	3.311	3.336
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2.034	2.034	2.028	2.028
Ansvarlig lånekapital	251	256	251	256
Sum finansielle forpliktelser	22.455	22.475	20.982	21.012

Virkelig verddivurdering av poster ført til amortisert kost

Ved virkelig verddivurdering av poster ført til amortisert kost har vi delt inn i følgende: utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, utlån til kunder bedriftsmarked, innskudd fra og gjeld til kunder, gjeld til kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

Utlån til kunder og kredittinstitusjoner prises på ulike måter. Her følger en oversikt over ulike prismodeller fordelt på de ulike kategoriene:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i NIBOR.
- Utlån til kunder personmarked prises med flytende kunderente.
- Utlån til kunder bedriftsmarked prises med flytende kunderente samt en del lån prises med utgangspunkt i NIBOR.

Banken vurderer at lån til bedriftsmarkedet med flytende rente har en riktig markedspris på balansetidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet og endringer i konkurransesituasjonen.

NIBOR-lån på til sammen 4.949 mill kroner (hovedsakelig bedriftsmarkedet) per 31.12.2020 er inngått med forskjellige marginer og med ulike tidsintervall for renteregulering. Alle disse NIBOR-lånene kan reforhandles kontinuerlig. Banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd til kunder

For innskudd til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente. Basert på overnevnte vurderinger blir det ingen forskjell mellom bokført verdi og virkelig verdi i tabellen over.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital blir verddivurdert ved teoretisk markedsverddivurdering basert på rente- og spreadkurve fra Verdipapirfondenes forening.

Note 27

Sertifikater og obligasjoner

MORBANK		Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor	KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Stat- og statsgarantert		
295	295	- pålydende verdi	295	295
305	302	- virkelig verdi	302	305
		Annen offentlig utsteder		
351	554	- pålydende verdi	554	351
357	560	- virkelig verdi	560	357
		Finansielle foretak		
933	1.446	- pålydende verdi	1.446	933
940	1.459	- virkelig verdi	1.459	940
1.579	2.295	Sum rentepapirer, pålydende verdi	2.295	1.579
5	2	- påløpte renter	2	5
1.608	2.323	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2.323	1.608

MORBANK		Sertifikater og obligasjoner fordelt på risikoklasse	KONSERN	
2019	2020	Virkelig verdi (beløp i mnok)	2020	2019
1.567	2.151	Risikoklasse 1 (Rating AAA til AA-)	2.151	1.567
35	170	Risikoklasse 3 (Rating BBB+ til BBB- og rentepapirer uten rating)	170	35
1.603	2.321	Sum sertifikater og obligasjoner	2.321	1.603
5	2	- påløpte renter	2	5
1.608	2.323	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2.323	1.608

Rating av sertifikater og obligasjoner er hentet fra Standard & Poor's. Risikoklassene er i henhold til Finanstilsynets grupperinger og kapitalkravsforskriften.

Note 28

Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Kontraktvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling

av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved årets slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern (beløp i mnok).

Til virkelig verdi over resultatet	2020			2019		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	1.310	2	41	1.385	6	6
Sum renteinstrumenter	1.310	2	41	1.385	6	6
Sikring av innlån						
Rentebytteavtaler (inkl. renteswap)	2.097	73	11	2.019	1	25
Sum renteinstrumenter sikring	2.097	73	11	2.019	1	25
Sum finansielle derivater						
Sum renteinstrumenter	3.407	74	52	3.404	7	30
Sum finansielle derivater	3.407	74	52	3.404	7	30

Virkelig verdisikring

Konsernet har gjennomført en verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 2.097 mill. kroner. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen. Konsernet utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Det var ikke ineffektivt resultat på sikringsinstrumenter i 2020. Det forventes at sikringen vil være effektiv også i fremtiden. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread mot markedsrenten er ikke en del av sikret risiko og påvirker derfor ikke effektiviteten i sikringsbokføringen.

Endring i virkelig verdi av sikringsinstrumentet i 1:1 sikringen var 86,2 mill. kroner i 2020 (-22,6 mill. kroner), mens endring i virkelig verdi av sikringsobjektet i 1:1 sikringen var -86,0 mill. kroner (22,2 mill.kroner). Sikringsineffektiviteten innregnet i resultatet utgjorde dermed 0,2 mill.kroner (-0,4 mill.kroner). Resultat-effektene er inkludert i resultatlinjen "netto resultat fra andre finansielle investeringer".

Note 29

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

MORBANK		Aksjer og andeler	KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
706	726	Til virkelig verdi over resultat	726	706
12	-	- Børsnoterte egenkapitalbevis	-	12
694	726	- Unoterte selskaper	726	694
0,04	0,04	- Unoterte fond	0,04	0,04
-	-	Tilgjengelig for salg	-	-
-	-	- Børsnoterte aksjer egenkapitalbevis og andeler	-	-
-	-	- Unoterte selskaper	-	-
706	726	Sum aksjer og andeler	726	706
12	-	Sum børsnoterte selskaper	-	12
694	726	Sum unoterte selskaper	726	694

Note 30

Goodwill og andre immaterielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
-	-	Goodwill	50	50
1	0,3	Andre imaterielle eiendeler	13	14
1	0,3	Sum goodwill og andre immaterielle eiendeler 31.12	63	64

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Goodwill		
-	-	- Anskaffelsekost 01.01	50	50
-	-	- Avgang	-0,1	-0,1
-	-	- Tilgang	-	-
-	-	- Anskaffelsekost 31.12	50	50
-	-	Balanseført goodwill 31.12	50	50

Balanseført goodwill i konsernet knytter seg til goodwill tilknyttet Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland AS i forbindelse med morbankfusjonen mellom tidligere Ringerike Sparebank, Sparebanken Jevnaker Lunner og Gran Sparebank i 2010 (16,2 mill. kroner) samt goodwill ved oppkjøp av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank1 Økonomihuset IT-Nett AS i 2015 (33,6 mill. kroner). Rest goodwill knytter seg til oppkjøpet av datterdatter (Eiendomsmegler 1 Gjøvik AS) i 2010 som samme år ble fusjonert inn i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (datterselskap).

Det er ikke foretatt nedskrivning av goodwill i 2020 da det ikke har forekommet hendelser som tilsier et ikke forbigående verdifall.

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Andre immaterielle eiendeler		
40	40	Anskaffelsekost 01.01	52	52
-	-	Tilgang	-	1
-	-	Avgang	-	-
40	40	Anskaffelsekost 31.12	52	52
38	39	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	39	38
-	-	Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	-	-
0,5	-	Årets av- og nedskrivninger	1	1
39	39	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	40	39
1	-	Andre immaterielle eiendeler 31.12	13	14

Andre immaterielle eiendeler i morbank består av identifisert og beregnet merverdi på kunderelasjoner tilhørende tidligere Sparebank Jevnaker Lunner ved fusjonen i 2010. Disse avskrives over 7 år. Andre immaterielle eiendeler i konsern består i tillegg av identifisert og beregnet merverdi på kundeportefølje og merkevare ved oppkjøpet av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS i 2015 samt ervervede lisenser i EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS.

Note 31

Eiendom, anlegg og utstyr

MORBANK					KONSERN					
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt	(Beløp i mnok)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt
105	39	-	-	144	Anskaffelseskost 01.01.2019	111	44	-	-	155
-	1	54	8	63	Tilgang	-	1	54	39	93
-	2	-	-	2	Avgang	-	2	-	-	2
105	38	54	8	204	Anskaffelseskost 31.12.2019	110	43	54	39	246
54	33	-	-	87	Akkumulert av-og nedskrivning	56	37	-	-	93
6	2	-	1	8	Årets avskrivning	6	2	-	4	12
-	-	-	-	-	Årets nedskrivning	-	-	-	1	1
-	2	-	-	2	Årets avgang	-	2	-	-	2
60	33	-	1	94	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2019	62	37	-	5	104
45	5	54	7	111	Balansført verdi 31.12.2019	48	6	54	34	142
105	38	54	8	204	Anskaffelseskost 01.01.2020	110	43	54	39	246
55	10	-	-	65	Tilgang	55	10	-	-	65
-	7	54	-	61	Avgang	-	7	54	-	61
159	41	0	8	209	Anskaffelseskost 31.12.2020	165	47	0	39	251
60	33	-	1	94	Akkumulert av-og nedskrivning	62	37	-	5	104
8	2	-	1	11	Årets avskrivning	8	3	-	3	14
-	-	-	-	-	Årets nedskrivning	-	-	-	-2	-2
-	7	-	-	7	Årets avgang	-	7	-	-	7
68	29	-	2	98	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2020	70	34	-	6	110
91	13	-	6	111	Balansført verdi 31.12.2020	94	13	-	33	141

Avskrivning

Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 2-5 % for bankbygg og annen fast eiendom, tomter 0 %, innredning og inventar 10-30 %, maskiner- og IT-utstyr 15-30 % og transportmidler 20-25 %.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Note 32 Andre eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
30	41	Forskuddsbet. ikke påløpte kostnader og opptj. ikke mottatte innt.	42	32
39	47	Andre eiendeler	69	58
69	88		111	90

Note 33 Innskudd fra og gjeld til kunder

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
12.071	14.188	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	14.169	12.057
3.334	2.900	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	2.900	3.334
15.405	17.088	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	17.069	15.392

2019	2020	Innskudd fordelt på sektor og næring	2020	2019
9.570	10.797	Lønnstakere o.l	10.797	9.570
469	769	Offentlig sektor	769	469
428	315	Primærnæringen	315	428
146	213	Industri	213	146
666	816	Bygg- og anleggsvirksomhet	816	666
419	536	Varehandel	536	419
135	141	Transport og lagring	141	135
86	77	Hotell og restaurantdrift	77	86
1.593	1.706	Forretningsmessig tjenesteyting	1.700	1.587
1.007	1.100	Omsetning/drift eiendommer	1.087	1.000
879	612	Diverse næringer	612	879
7	6	Påløpte renter	6	7
15.405	17.088	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	17.069	15.392

2019	2020	Innskudd fordelt på geografiske områder	2020	2019
5.450	2.958	Innlandet	2.958	5.450
8.008	12.346	Viken	12.327	7.995
1.431	1.317	Oslo	1.317	1.431
421	364	Landet for øvrig	364	421
95	103	Utlandet	103	95
15.405	17.088	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	17.069	15.392

Note 34

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
5.320	5.040	Obligasjonsgjeld - pålydende verdi	5.040	5.320
5.339	5.135	- bokført verdi	5.135	5.339
5.320	5.040	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	5.040	5.320
5.339	5.135	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	5.135	5.339

2019	2020	Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2020	2019
435	-	2020	-	435
755	357	2021	357	755
1.250	1.103	2022	1.103	1.250
1.300	1.300	2023	1.300	1.300
650	1.100	2024	1.100	650
780	780	2025	780	780
-	150	2026	150	-
-	100	2027	100	-
150	150	2028	150	150
5.320	5.040	Sum obligasjonsgjeld, pålydende verdi	5.040	5.320

2019	2020	Verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	2020	2019
5.320	5.040	NOK	5.040	5.320
5.320	5.040	Sum verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	5.040	5.320

MORBANK OG KONSERN

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2020	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2019
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5.040	700	110	870	5.320
Påløpte renter	35	-	-	-	42
Verdijusteringer	61	-	-	-	-23
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.135	700	110	870	5.339

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2019	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2018
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5.320	1.480	97	1.310	5.247
Påløpte renter	42	-	-	-	25
Verdijusteringer	-23	-	-	-	3
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.339	1.480	97	1.310	5.275

Note 35

Ansvarlig lånekapital

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Ansvarlig lånekapital		
250	250	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹	250	250
1	1	- påløpte renter	1	1
251	251	Sum ansvarlig lånekapital	251	251

1. Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år. Pr 31.12.2020 har banken utstedt totalt 250 mill. kroner i ansvarlig lånekapital, med tidspunkt for «call» 14.12.2021 (50 mill kr) og 10.11.2023 (200 mill kr).

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2020	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2019
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250	-	-	-	250
Påløpte renter	1	-	-	-	1
Sum ansvarlig lånekapital	251	-	-	-	251

MORBANK			KONSERN	
2018	2019	(Beløp i mnok)	2019	2018
		Ansvarlig lånekapital		
312	250	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹	250	312
1	1	- påløpte renter	1	1
313	251	Sum ansvarlig lånekapital	251	313

1. Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år.

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2019	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2018
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250	-	62	-	312
Påløpte renter	1	-	-	-	1
Sum ansvarlig lånekapital	251	-	62	-	313

Note 36

Annen gjeld og forpliktelser

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Annen gjeld og balanseførte forpliktelser		
26	38	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	90	54
66	70	Pensjonsforpliktelser (note 23)	70	66
122	137	Annen gjeld	137	139
213	244	Sum annen gjeld og balanseførte forpliktelser	296	259
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
137	135	Betalingsgarantier	135	137
189	171	Kontraktsgarantier	171	189
3	2	Lånegarantier	2	3
0,1	0	Garantier for skatter	0	0,1
440	391	Annet garantiansvar	391	440
770	698	Sum stilte garantier (ikke balanseført)	698	770
		Andre ikke balanseførte forpliktelser		
2.120	2.069	Ubenyttede kreditter	2.059	2.110
350	582	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	582	350
2.470	2.651	Sum andre ikke balanseførte forpliktelser	2.640	2.459
3.463	3.594	Totale forpliktelser	3.635	3.498

Bygg	Verdipapir ¹	Sum	Pantstillelser	Bygg	Verdipapir ¹	Sum
	2.116	2.116	Pantstillelse 2020 Tilhørende forpliktelse 2020		2.116	2.116
	1.457	1.457	Pantstillelse 2019 Tilhørende forpliktelse 2019		1.457	1.457

1. Verdipapirer stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank

Note 37

Bundne midler

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
		Bundne midler		
5	4	Skattetrekk	8	9
5	4	Sum bundne midler	8	9

Klientmidler

Datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS oppbevarer klientmidler på egne bankkonti og har klientansvar i forbindelse med eiendomsmeglingen. I konsernregnskapet fremkommer dette som en netto fordring knyttet til provisjon.

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
-	-	Bokført klientansvar per 31.12.	-71	-68
-	-	Innestående klientmidler bank per 31.12.	89	85
-	-	Avsetning til tap på fordringer	-0,31	-0,31
-	-	Bokførte klientfordringer per 31.12.	17	17

Note 38

Investeringer i eierinteresser

Datterselskaper og felleskontrollert virksomhet (beløp i mnok).

Firma	Anskaffelseskost.	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	8	Hønefoss	94 %
SpareBank 1 Økonomihuset AS	48	Hønefoss	100 %
	<u>56</u>		
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
Samarbeidende Sparebanker AS	218	Oslo	15,6 %
	<u>218</u>		

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet.

(Beløp i mnok)	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende verdi	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2020
2020									
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	1.000	700	803	35	18	54	46	8	8
SpareBank 1 Økonomihuset AS	2.000	1.000	2.000	26	13	57	51	6	48
Sum investering i datterselskaper									56
Sum investeringer i konsernselskap morbank									56

(Beløp i mnok)	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende verdi	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2019
2019									
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	1.000	700	803	30	21	76	58	18	8
SpareBank 1 Økonomihuset AS	2.000	1.000	2.000	25	18	61	55	6	48
Sum investering i datterselskaper									56
Sum investeringer i konsernselskap morbank									56

Inntekter fra investeringer i datterselskap	2020	2019
Utbytte fra Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	5	10
Utbytte fra SpareBank 1 Økonomihuset AS	6	7

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
222	188	Balanseført verdi per 01.01.	275	404
-35	30	Tilgang/avgang	30	-136
-	-	EK-endringer	4	-
-	-	Resultatandel	83	111
-	-	Utbetalt utbytte	-30	-103
188	218	Balanseført verdi per 31.12.	362	275

Inntekter fra investeringer i felleskontrollert virksomhet

MORBANK			KONSERN	
2019	2020	(Beløp i mnok)	2020	2019
-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker AS	83	111
103	30	Utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS	-	-
45	30	Sum inntekt	83	111

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet

(Beløp i mnok)

2020	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført verdi	Eierandel	Antall aksjer
Samarbeidende Sparebanker AS	360	5	89	6	83	362	15,6 %	137.922

2019	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført verdi	Eierandel	Antall aksjer
Samarbeidende Sparebanker AS	272	4	116	5	111	275	15,6 %	137.922

Note 39

Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Se note 38 for investeringer i eierinteresser. Bankens mellomværende med ansatte og tillitsvalgte vises i note 21.

Lån (Beløp i mnok)	Nærstående selskaper		Felleskontrollerte virksomheter	
	2020	2019	2020	2019
Lån utestående pr. 1.1.	1	1	-	18
Lån innvilget i perioden	-	-	-	-
Tilbakebetaling	-0,2	-0,2	-	-18
Utestående lån per 31.12.	1	1	-	-
Renteinntekter	0,1	0,1	-	0,1
Tap ved utlån	-	-	-	-
Innskudd (Beløp i mnok)				
Innskudd per 1.1.	15	30	-	-
Nye innskudd i perioden	6	-	-	-
Uttak	-	-15	-	-
Innskudd per 31.12.	21	15	-	-
Rentekostnader	0,02	0,03	-	-

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Note 40

Eierandelskapital- og eierstruktur

Egenkapitalbeviskapital

Bankens egenkapitalbeviskapital utgjør 1.565.040.500 kroner fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Per 31.12.2020 var det 1.844 egenkapitalbevisiere (1.774 per 31.12.2019). Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1996	Emisjon ifbm børsnotering	50.000.000	50.000.000	500.000
2010	Kapitalutvidelse ifbm fusjon	1.344.665.200	1.394.665.200	13.446.652
2017	Emisjon	170.375.300	1.565.040.500	1.703.753

MORBANK (Beløp i mnok)

	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Egenkapitalbeviskapital	1.565	1.565	1.565
Overkursfond	492	492	492
Utjevningsfond eksklusive utbytte og fond for urealiserte gevinster	1.562	1.255	998
A. Sum egenkapitalbevisierenes kapital	3.619	3.312	3.054
Grunnfondskapital eksklusive gaver og fond for urealiserte gevinster	94	85	78
Kompensasjonsfond	5	5	5
B. Sum samfunnsid kapital	99	90	83
Egenkapital eksklusiv utbytte og fond for urealiserte gevinster	3.718	3.402	3.138
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	97,34 %	97,34 %	97,34 %

De 20 største egenkapitalsbevisiere		Antall	Andel
1	Sparebankstiftelsen Ringerike	4.629.938	29,58 %
2	Sparebankstiftelsen Gran	3.086.627	19,72 %
2	Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal	2.347.840	15,00 %
4	Fres AS	425.000	2,72 %
5	Verdipapirfondet Eika	316.399	2,02 %
6	Tronrud AS	301.228	1,92 %
7	MP Pensjon PK	246.222	1,57 %
8	Wenaasgruppen AS	232.000	1,48 %
9	Aka AS	123.531	0,79 %
10	Bergen Kommunale Pensjonskasse	119.500	0,76 %
11	Sparebank 1 Markets AS	108.300	0,69 %
12	Pareto AS	100.000	0,64 %
13	Allumgården AS	77.311	0,49 %
14	Thorstein Kvale AS	58.570	0,37 %
15	Pensjonsordningen for Apotekvirksomhet	52.643	0,34 %
16	G.A.S. Holding AS	50.679	0,32 %
17	Sparebank 1 Buskerud Vestfold	43.380	0,28 %
18	RG Holding AS	41.338	0,26 %
19	Lunner almenning	40.322	0,26 %
20	Bjørn Staavi	38.000	0,24 %
Sum 20 største eiere		12.438.828	79,48 %
Øvrige eiere		3.211.577	20,52 %
Utstedte egenkapitalbevis		15.650.405	100 %

Intervall	Antall eiere	%	Antall EKB	%
10.001–	104	6 %	13.869.493	89 %
5.001–10.000	77	4 %	521.532	3 %
1.000–5.000	426	23 %	895.858	6 %
201–1.000	702	38 %	317.644	2 %
0–200	535	29 %	45.878	0 %
	1.844	100 %	15.650.405	100 %

Kommune	Antall eiere	%	Antall EKB	%
Ringerike	686	37 %	6.807.414	43 %
Jevnaker	154	8 %	2.602.343	17 %
Gran	151	8 %	3.328.355	21 %
Hole	127	7 %	268.177	2 %
Oslo	189	10 %	1.221.517	8 %
Bærum	61	3 %	162.572	1 %
Drammen	17	1 %	110.432	1 %
Sum	1.385	75 %	14.500.810	93 %
Øvrige	459	25 %	1.149.595	7 %
Totalt	1.844	100 %	15.650.405	100 %

Note 41 Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler fører til at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Bruksrett er presentert i balansen som en del av "Eiendom, anlegg og utstyr", mens leieforpliktelsen presenteres som "Annen gjeld og balanseført forpliktelser". SpareBank 1 Ringerike Hadeland har benyttet seg av fritak som finnes for

kortsiktige leieavtaler (under 12 måneder) og leieavtaler med lav verdi. Disse leiekostnadene utgjorde 0,8 mill. kroner for morbank og 0,9 mill. kroner for konsernet i 2020.

Alle beløp er i millioner kroner.

MORBANK			KONSERN		
31.12.2019	31.12.2020	Balansen	31.12.2020	31.12.2019	
7	6	Leieforpliktelser	35	35	
7	6	Bruksrett	33	34	
<hr/>					
31.12.2019	31.12.2020	Resultatregnskap	31.12.2020	31.12.2019	
1	1	Avskrivninger	4	4	
0,2	0,2	Renter	1	1	
1	1	Sum	5	5	
<hr/>					
31.12.2019	31.12.2020	Resultateffekter IFRS 16	31.12.2020	31.12.2019	
1	1	Reduksjon driftskostnader etter IAS 17	4	4	
1	1	Økning kostnader etter IFRS 16	5	5	
-0,1	-0,1	Endringer i resultat før skatt i perioden	-1	-1	

Note 42

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet vesentlige hendelser etter balansedagen som påvirker konsernets regnskap.

Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5

Vi erklærer, etter beste overbevisning, at årsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland for 2020 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også, etter beste overbevisning, at årsberetningen gir en rettviseende:

- oversikt over viktige begivenheter i regnskapsåret og deres innflytelse på årsregnskapet
- beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor i neste regnskapsår
- beskrivelse av vesentlige transaksjoner med nærstående.

Hønefoss, 11. februar 2021

I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

Wenche Ravlo
Nestleder

Hans Anton Stubberud

Svein Oftedal

Liv Bente Kildal

Gunnar Bergan

Jane K. Gravbråten

Steinar Haugli
Adm. banksjef

REVISJONSBERETNING 2020

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Ringerike Hadelands årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Ringerike Hadeland per 31. desember 2020 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland per 31. desember 2020 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2020. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>SpareBank 1 Ringerike Hadelands IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon.</p> <p>IT-systemene er standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktert til tjenesteleverandører.</p> <p>Det vises til nærmere beskrivelse om forvaltning og drift av IT-systemene i SpareBank 1 Ringerike Hadeland, se note 6 i årsregnskapet.</p> <p>God styring og kontroll med IT-systemene både i SpareBank 1 Ringerike Hadeland og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen.</p>	<p>SpareBank 1 Ringerike Hadeland har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for SpareBank 1 Ringerike Hadelands overordnede styringsmodell for IT-systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen.</p> <p>Vi vurderte og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter relevant for den finansielle rapporteringen som er knyttet til IT-drift, endringshåndtering og informasjonssikkerhet. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.</p> <p>Vi vurderte tredjepartsbekreftelse (ISAE 3402-rapport) fra SpareBank 1 Ringerike Hadelands tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for SpareBank 1 Ringerike Hadelands finansielle rapportering.</p> <p>Vi vurderte også tredjepartsbekreftelse (ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet beregning av renter og gebyrer, og systemgenererte rapporter var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden.</p> <p>Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT-systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktivitetene knyttet til kjernebanksystemet.</p>

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>SpareBank 1 Ringerike Hadeland har utlån til bedriftsmarkedet, se note 3, 6, 8 og 11 for en omtale om kredittrisiko og nedskrivninger på utlån og garantier.</p>	<p>SpareBank 1 Ringerike Hadeland har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet.</p> <p>Vi rimelighetsvurderte nedskrivningene og endringene i nedskrivningene gjennom året, og innhentet og vurderte SpareBank 1 Ringerike Hadelands begrunnelse for endringene.</p>

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet, forsetter

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>SpareBank 1 Ringerike Hadeland har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet.</p> <p>Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger av sannsynligheten for mislighold og tap gitt mislighold for å estimere forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen etter utbruddet av Covid-19 pandemien. SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter modeller og informasjon fra en tjenesteleverandør i beregningen av forventet tap.</p> <p>Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.</p>	<p>Vi vurderte og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringete utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet var knyttet til identifikasjon av kredittforringete utlån og vurdering av kontantstrømmer fra disse utlånene. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.</p> <p>For et utvalg av kredittforringete utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte de kontantstrømmer som banken hadde estimert fra utlånene.</p> <p>For øvrige nedskrivninger på utlån beregnet ved bruk av modeller og informasjon fra SpareBank 1 Ringerike Hadelands sin tjenesteleverandør, vurderte vi tredjepartsbekreftelse knyttet til modelldokumentasjon og grunnlagsdata som benyttes i beregningene. For grunnlagsdata som ikke dekkes av tredjepartsbekreftelse, har vi testet for utvalg av lån at data om utlån er i henhold til underliggende dokumentasjon. Vi har også kontrollert fullstendighet av inputdata i tapsmodell mot brutto utlån i hovedbok og poster utenom balanse.</p> <p>Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstiller kravene i IFRS 7.</p>

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt

drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i

beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 11. februar 2021
Deloitte AS

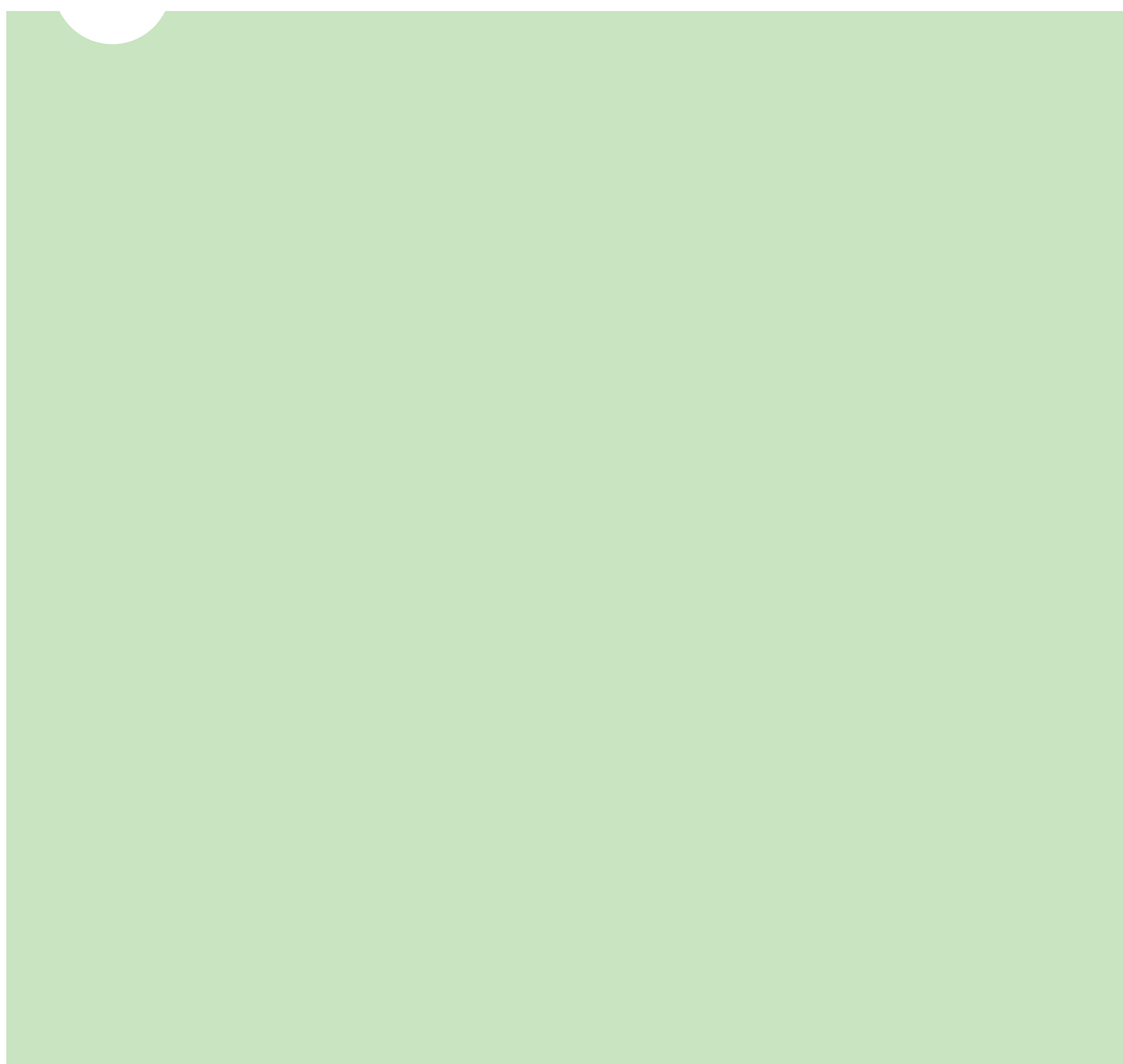
Roger Furholm
statsautorisert revisor

Utsikt mot Hole
Foto: Hanne S-Burden

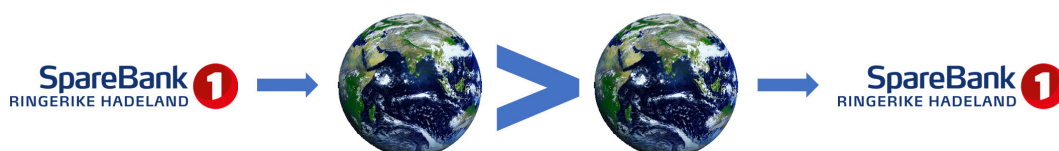
Bærekraftsrapportering

1.	PRINSIPPER FOR BÆREKRAFTSRAPPORTERINGEN	S. 127	5.3	VÅRT SAMFUNNSENGASJEMENT	S. 141
2.	SPAREBANK-HISTORIEN OG BÆREKRAFT	S. 127	5.3.1	HVORFOR ER VÅRT SAMFUNNSENGASJEMENT OG BÆREKRAFTIG LOKAL SAMFUNNSUTVIKLING VIKTIG?	S. 141
3.	INTERESSENTKART	S. 128	5.3.2	HVORDAN JOBBER VI FÅR Å OPPNÅ EN BÆREKRAFTIG LOKAL SAMFUNNSUTVIKLING?	S. 142
4.	OVERORDNEDE PRINSIPPER	S. 128	5.3.3	HVILKE RESULTATER HAR VI OPPNÅDD OG HVILKE MÅL HAR VI SATT OSS FOR VIDERE ARBEID?	S. 142
4.1	FNS BÆREKRAFTMÅL	S. 129	6.	KLIMARISIKO I BANKENS MARKEDSOMRÅDE	S. 144
4.2	FNS GLOBAL COMPACT	S. 130	7.	BÆREKRAFTSRISIKO I BANKENS UTLÅNSPORTEFØLJE OG ESTIMERT CO2-AVTRYKK	S. 145
4.3	UNEP FI	S. 130	7.1	BÆREKRAFTSRISIKO I BANKENS BOLIGLÅNSPORTEFØLJE	S. 145
5.	BANKENS BÆREKRAFTSAMBISJONER	S. 131	7.2	ESTIMERT CO2-AVTRYKK FOR BANKENS UTLÅNSPORTEFØLJE TIL NÆRINGSDRIVENDE (SCOPE 3)	S. 145
5.1	VÅR ORGANISASJON	S. 131	7.3	BÆREKRAFTSRISIKO I BANKENS UTLÅN TIL NÆRINGSDRIVENDE	S. 147
5.1.1	HVORFOR ER BÆREKRAFTIG ORGANISASJON VIKTIG?	S. 131	7.4	ESTIMERT CO2-AVTRYKK FOR BANKENS UTLÅNSPORTEFØLJE TIL NÆRINGSDRIVENDE (SCOPE 3)	S. 148
5.1.2	HVORDAN JOBBER VI FÅR Å OPPNÅ EN BÆREKRAFTIG ORGANISASJON?	S. 131	8.	OPPSUMMERT GRI-RAPPORTERING	S. 150
5.1.3	HVILKE RESULTATER HAR VI OPPNÅDD OG HVILKE MÅL HAR VI SATT OSS FOR VIDERE ARBEID?	S. 137	9.	OPPSUMMERT TCFD-RAPPORTERING	S. 154
5.2	VÅRE PRODUKTER OG TJENESTER	S. 138			
5.2.1	HVORFOR ER BÆREKRAFTIGE PRODUKTER OG TJENESTER VIKTIG?	S. 138			
5.2.2	HVORDAN JOBBER VI FÅR Å OPPNÅ BÆREKRAFTIGE PRODUKTER OG TJENESTER?	S. 139			
5.2.3	HVILKE RESULTATER HAR VI OPPNÅDD OG HVILKE MÅL HAR VI SATT OSS FOR VIDERE ARBEID?	S. 140			

1. Prinsipper for bærekraftsrapporteringen

Bankens bærekraftsrapportering har som formål å gi leseren et balansert innblikk i hva bærekraft betyr fra banken. Den redegjør blant annet for hva bankens bærekraftambisjoner er og hvorfor de er viktige for oss, hvordan vi jobber for å nå våre ambisjoner, hvilke resultater vi har oppnådd siste året og hvilke mål vi har satt oss for det videre arbeidet. Bærekraftsrapporteringen er utarbeidet etter rapporteringsstandardene Global Reporting Initiative (GRI) og Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), og dekker både vår påvirkning på utviklingen mot et bærekraftig samfunn, og den finansielle betydningen for banken som følge av utviklingen særlig knyttet til klimaendringer.

2. Sparebank-historien og bærekraft

I vår banks historie er «Bærekraft» et nytt begrep på et gammelt grunnprinsipp. I vår sparebanktradisjon ligger det at vi skal ta et utvidet ansvar for positiv utvikling av samfunnet, gjennom å skape varige verdier. Vi skal drive bankvirksomhet på en måte som sikrer at dagens behov tilfredsstilles, uten at dette skjer på bekostning av framtidige generasjoners mulighet til å tilfredsstille sine.

Vi er mer enn en bank i lokalsamfunnet. Vi vet at når det går godt med samfunnet, går det godt for banken. Derfor har vi i snart 200 år bidratt til å utvikle samfunnet, gjennom finansiell trygghet, finansiering, støtte og partnerskap med utdanningsinstitusjoner, steds- og **næringsutvikling**, gaver til lag og foreninger, og mye mer.

Finansbransjen er strengt regulert, og gjennom sin virksomhet påvirker bransjen i liten grad miljø og samfunn negativt. Vi har likevel en svært sentral rolle i arbeidet med bærekraft. Gjennom kredittgivning og finansiering er finansbransjen en sentral premissgiver for utviklingen av både næringsliv og private husholdninger. Vi tar dette ansvaret, og vil gjennom styring av våre engasjementer bidra til det grønne skiftet og bærekraftige samfunn.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fire grunnverdier: Nær, dyktig, engasjert og framtidsrettet. Verdiene bygger på sparebanktradisjonen. Dette innebærer å ta et utvidet ansvar for utviklingen av samfunnet, og bidra til å skape varige verdier for fremtiden. Dette er bærekraft i praksis. Bærekraft er således solid forankret i bankens verdigrunnlag.

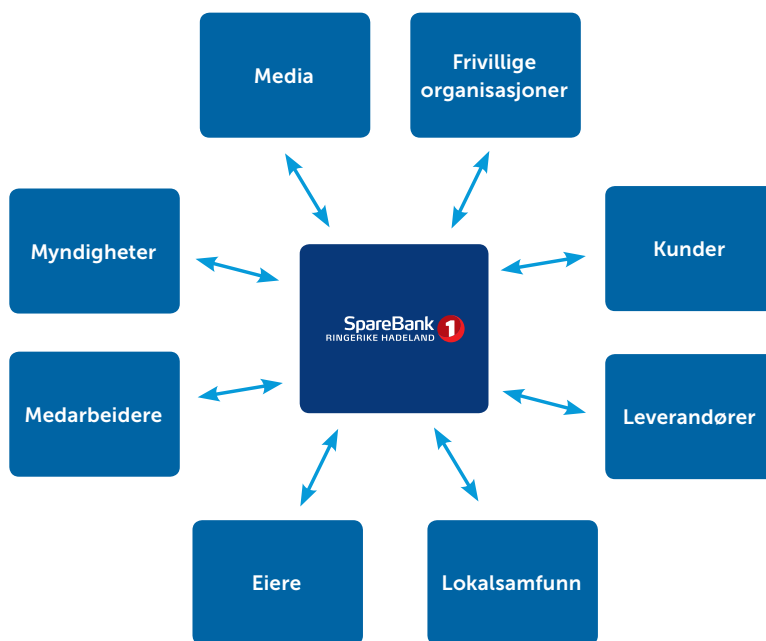
3. Interessentkart

Konsernet forholder seg til omgivelsene, der utvikling og forvaltning av verdier skjer i samspill med kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, media, lokalsamfunn m.fl. Alle disse aktørene har forventninger til oss knyttet til bærekraft. Vi vil skille oss positivt ut – og arbeider for å oppfylle forventningene hver dag.

Årlige kundeundersøkelser/posisjonsmålinger gir konsernet signaler om tilfredshet, omdømme og markedsandel. På bakgrunn av dette prioriterer banken tiltak for stadig å forbedre både finansielle og ikke-finansielle resultater.

Konsernets interesser setter krav til at vi skaper balanse mellom etisk og bærekraftig opptreden og økonomiske resultater. Nedenfor er en oversikt over ulike interessenter som vi forholder oss til og som kan påvirke konsernets omdømme.

4. Overordnede prinsipper

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal bærekraft være en integrert del av vår strategi for å styrke konkurransekraften, redusere risiko, og tiltrekke gode kunder, investorer og dyktige ansatte. Bærekraftarbeidet skal bidra til økt nyskapingen og bidra til å utvikle og påvirke regionen som konsernet er en del av. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal skape verdier på en ansvarlig og bærekraftig måte for alle konsernets interessenter. Sentralt i dette står risikoarbeid, der vi må sikre at risikobildet er oppdatert i tråd med de raske endringene i samfunnet, utløst av blant annet klimaendringer.

For å operasjonalisere målet om bærekraft i konsernets overordnede strategi, og de strategiske føringene og rammeverket som er redegjort for, vil banken vedta konkrete mål om **å merkbart forsterke vår positive, og redusere vår negative, påvirkning på mennesker, miljø og samfunn**

Hovedfokus for bærekraftarbeidet er bankens kjernevirksomhet innen personmarked, bedrifts- marked og distribusjon av fond, men alle bankens virksomhetsområder inngår i satsingen.

I den første versjonen av bærekraftstrategien er ikke alle mål definert i målbare størrelser. I 2021 skal måleparametere defineres, nullpunktdata innsamles, og konkrete mål settes.

Bankens bærekraftsarbeid bygger på prinsippene i FNs bærekraftsmål, FNs global compact og UNEP FI.

4.1 FNs bærekraftsmål

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter FNs 17 bærekraftsmål, og tar lokalt ansvar for det globale arbeidet med å bremse klimaendringene, og bygge bærekraftige samfunn.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har valgt ut fire av målene som vårt hovedfokus.

Dette er:

- **Mål 3: God helse og livskvalitet**
God helse og livskvalitet for alle, uansett alder
 Vi skal videreføre vår stolte tradisjon for å støtte allmenntilgjengelige initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region. Vi legger vekt på mosjon og barne- og breddeidrett.
- **Mål 4: God utdanning**
Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle
 Vi skal legge til rette for at alle medarbeidere kan utvikle seg, ha en bedriftskultur som er preget av åpenhet, respekt og å ville hverandre vel. Vi bidrar til å styrke utdanningsmiljøet lokalt gjennom samarbeid og økonomisk støtte. Vi skal være lokal kompetanse-bygger på økonomi.
- **Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst**
Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
 Vi skal fremme inkludering og mangfold gjennom vår forretningsdrift, ha en bedriftskultur som er preget av åpenhet, respekt og å ville hverandre vel. Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner til å skape økt bevissthet om bærekraft, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og økonomi.
- **Mål 13: Stoppe klimaendringene**
Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem
 Vi vil gjennom bærekraftig rådgivning bidra til å styrke enkeltpersoners, virksomheters og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.

Vi bygger også vårt bærekraftarbeid på mål 17, som er samarbeid for å nå målene. Vi er overbevist at samarbeid er den beste strategien for å nå felles mål.

Sammen med våre kunder

- Vi bygger bevissthet og kunnskap
- Vi fokuserer på muligheter og lønnsomhet

#BestSammen**Sammen i SpareBank 1 Alliansen**

- Vi bygger kompetanse og samarbeider gjennom felles bærekraftforum
- Vi bygger bærekraftige verktøy og teknologi i fellesskap
- Vi samarbeider om bærekraftige innkjøp og krav til produkter og leverandører

4.2 FNs Global Compact

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter UN Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, gjennom ansvarlig drift innen menneskerettigheter, arbeidsliv, antikorrupsjon og miljø.

1. Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og
2. påse at de ikke medvirker til krenkelser av menneskerettighetene.
3. Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at arbeidstagers rett til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis, og
4. avskaffe alle former for tvangsarbeid,
5. sikre reell avskaffelse av barnearbeid, og
6. sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes.
7. Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer, og
8. ta initiativ til å fremme økt miljøansvar, og
9. oppmuntre til utvikling og bruk av miljøvennlig teknologi.
10. Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, inkludert utpressing og bestikkelser.

4.3 UNEP FI

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift, UNEP FI.

1. Vi skal tilpasse SpareBank 1 Ringerike Hadelands drift til Parisavtalen, FNs bærekraftmål og andre regionale og internasjonale initiativ og rammeverk.
2. Vi skal øke den positive påvirkningen SpareBank 1 Ringerike Hadeland har på omgivelsene og redusere den negative. Begge typer påvirkning må konkretiseres og vi må sette mål for forbedring.
3. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal gjøre forretningspartnere og kunder i stand til å ta ansvarlig valg. Målet er å endre holdninger og atferd i en positiv, etisk og bærekraftig retning gjennom dialog og samarbeid.
4. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal jobbe tett sammen med våre interessenter. Hensikten er å forstå omgivelsesskifter, gjerne gjennom risikokartlegging og sårbarhetsanalyser. Prinsippet vektlegger også kunnskaps- og informasjonsdeling for å oppnå positiv endring med henvisning til FNs bærekraftmål.
5. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal gjennom styring og kultur implementere prinsippene. Gjennomføringsevne er avhengig av god ledelse. I tillegg er det viktig at vi som bedrift har en god organisasjonskultur som motiverer og tilrettelegger for tiltak som gjør at vi kan nå målene våre.
6. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal drive bærekraftarbeid med stor grad av åpenhet. Vår informasjon må være tilgjengelig og pålitelig. Dette handler også om hvordan vi kan gjøre informasjon sammenlignbar, noe som er en utfordring på tvers av bransjer og for globale samarbeidsinitiativ. Å kommunisere målsettinger er et tiltak som bidrar til åpenhet og ansvarlighet.

5. Bankens bærekraftsambisjoner

Hovedfokus for bærekraftarbeidet er bankens kjernevirksomhet innen personmarked, bedrifts- marked og distribusjon av fond, men alle bankens virksomhetsområder inngår i satsingen. Vi ønsker å sette konsernet i stand til å ha tilgang til markeder på linje med våre konkurrenter.

Vi bruker bærekraft som et konkurransefortrinn gjennom å integrere det i all virksomhetsstyring og innarbeide det i interne styrende dokumenter, relevante policyer og retningslinjer.

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vedtatt 12 ambisjoner for vår organisasjon, våre produkter og tjenester og vårt samfunnsansvar:

- A1: Vi skal være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk
- A2: Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger
- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene
- A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter
- A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftsprinsipper
- A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser
- A9: Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi
- A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår
- A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Ambisjonen er basert på en risikokartlegging av bærekraftsrisiko som banken står ovenfor.

5.1 Vår organisasjon

5.1.1 Hvorfor er bærekraftig organisasjon viktig?

Vi begynner med oss selv, gjennom at dyktige, engasjerte og fremtidsrettede medarbeidere integrerer bærekraft i alle arbeidsprosesser. For å kunne påvirke andre på en troverdig og god måte, må vi også vise at vi selv er en bærekraftig organisasjon og gå foran som et godt eksempel.

5.1.2 Hvordan jobber vi får å oppnå en bærekraftig organisasjon?

Bankens arbeid med bærekraftig organisasjon bygger på følgende ambisjoner:

- A1: Vi skal være gode forbilder gjennom å reduseres eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk
- A2: Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger
- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft

Etisk forretningsdrift

Verdiskaping skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstille økonomiske mål. Banken har nulltoleranse for korrupsjon og aksepterer ikke handlinger som kan oppfattes som bestikkelser eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte. Arbeidet med etikk og anti-korrupsjon er forankret i bankens etiske retningslinjer, som revideres årlig. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overholder taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det gjennomføres årlige etikkuker for å sikre regelmessig opplæring.

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbevis- eiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i banken. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2018 og retter seg etter dens anbefalinger så langt det passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Formålet med anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse er at selskaper notert på regulerte markeder skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom egenkapitalbevisere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og implementeringen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Arbeidsliv

Banken har som mål å være en attraktiv arbeidsgiver, og en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte i flere faste møte- og samarbeidsarenaer. Banken gjør risikovurderinger med hensyn til helse, miljø og sikkerhet annethvert år, i samarbeid med verneombud, ledere og medarbeidere. Vi har fokus på å tilby et variert og sunt kosthold i bankens kantiner. Vi legger til rette for fysisk aktivitet for våre ansatte og støtter utgifter til trening og konkurranser. Vi har avtale med bedriftshelse-tjeneste med periodisk oppfølging av ansattes helsesituasjon. Vi legger til rette for å redusere fysiske arbeidsbelastninger blant våre ansatte og investerer i hjelpemidler for å sikre gode arbeidsstillinger.

Systemet for utviklingssamtaler og kartlegging av medarbeidernes opplæringsbehov er godt etablert. På bakgrunn av kartleggingene i utviklingssamtalene utarbeides tiltaksplaner for videreutvikling for den enkelte og for banken totalt sett. Kompetanseområdet er prioritert, og skal bidra til at den enkelte medarbeider opplever mestring og utvikling i sitt arbeid.

2020 var et år preget av håndtering av koronasituasjonen. Gjennom året har det blitt iverksatt en hel del tiltak for å håndtere situasjonen. Utgangspunktet for håndteringen, er følgende tre prinsipper:

- Sikre ansatte mot smitte
- Sikre sikker og stabil drift og nødvendig utvikling
- Samfunnsansvar: Hindre smittespredning og få samfunnshjulene i gang.

Tiltak som har vært innført har vært utstrakt bruk av hjemmekontor, omfattende økt bruk av digitale løsninger for interne og eksterne møter, sosiale arrangementer på et minimum og vesentlig forsterket renhold.

Det gjennomføres årlige medarbeiderundersøkelser for å sikre god informasjon om ansattes arbeidssituasjon og arbeidsmiljø. Resultatene av undersøkelsen har vært stabilt gode over tid. I 2020 svarer blant annet medarbeiderne at de opplever godt samspill med kollegaer og ledere, og 98 % av medarbeiderne sier at de er sterkt engasjerte i jobben og oppgavene sine.

I 2020 var sykefraværet i banken 5,53 %, en forholdsvis stor oppgang fra 4,32 % i 2019. Langtidsfravær utgjør den største andelen av sykefraværet. Årsak til økningen er sammensatt, men vi ser en større grad av arbeidsrelatert fravær enn tidligere. Korttidsfraværet har vært vesentlig lavere enn normalt fra andre kvartal og ut året. Vi ser en klar sammenheng med koronapandemien på dette området.

Banken arbeider aktivt med sykefraværsoppfølgingen, med vekt på å komme tidlig i gang med oppfølgingsplaner og aktuelle tilretteleggingstiltak.

Det er i 2020 ikke rapportert om arbeidsulykker eller personskader.

Banken har i 2020 gjennomført kartlegging og risikovurdering av forhold som kan føre til diskriminering eller være til hinder for likestilling og mangfold. Tillitsvalgte og verneombud har vært involvert i arbeidet. På bakgrunn av identifiserte risikoer har ledergruppen vedtatt at det skal utarbeides mål og tiltak på områdene rekruttering og kjønnslikestilling. Målet er økt mangfold og å hindre diskriminering.

Det fremgår av bankens personalpolitikk at arbeidsmiljøet skal være inkluderende og preget av mangfold, respekt og omtanke. Alle medarbeidere skal gis de samme mulighetene for faglig og personlig utvikling, og skal stilles likt uavhengig av kjønn

Rapportering kjønnslikestilling	2020
Andel kvinner i ulike stillingskategorier	
Rådgivere personmarked	81,8 %
Rådgivere bedriftsmarked	40,0 %
Kundebehandlere/saksbehandlere	83,3 %
Stab	44,4 %
Mellomledere	57,1 %
Ledergruppe	28,6 %
Andel kvinner i styret	42,9 %
Gjennomsnittslønn	
Kvinner	Kr. 551.735
Menn	Kr. 687.244
Kvinnens lønn som andel av menns i ulike stillingskategorier	
Rådgivere personmarked	91,1 %
Rådgivere bedriftsmarked	100,8 %
Kundebehandlere/saksbehandlere	103,1 %
Stab	86,2 %
Mellomledere	98,5 %
Uttak av foreldrepermisjon (samlet antall dagsverk)	
Kvinner	502,0
Menn	148,5
Sykefravær	
Kvinner	6,67 %
Menn	3,67 %
Fravær pga. syke barn (samlet antall dagsverk)	
Kvinner	177,2
Menn	75,0
Andel deltid	
Kvinner	14,1 %
Menn	5,9 %

Menneskerettigheter

Bankens etiske retningslinjer slår fast at menneskerettigheter skal respekteres, og at det skal medvirkes aktivt til at dette skjer – ikke bare i banken, men også hos bankens forretningsforbindelser. Banken har ikke utarbeidet egne retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter. Konsernet har sin virksomhet i Norge, hovedsakelig i regionene Ringerike, Hadeland og Nittedal. Ved å følge norske lover og regler mener vi at risikoen for å bryte rettighetene er minimale. Banken følger anskaffelsesstrategi i SpareBank 1 som stiller krav til forhold som lønn, hvitvasking, korrupsjon, arbeidstid, barnarbeid, diskriminering og miljø.

Behandling av personopplysninger

Våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss. Vi behandler alle personopplysninger i tråd med gjeldende lovkrav og GDPR, EUs forordning for personvern som ble innført i Norge i 2018.

Dette gjøres ved at personopplysninger:

- Behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte
- Kun samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenelig med behandlingens formål
- Er adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig (dataminimering)
- Er korrekte og oppdaterte
- Lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig
- Behandles på en måte som ivaretar krav til informasjonssikkerhet

Avvik rapporteres til tilsynsmyndigheter, og er grunnlag for systematisk forbedringsarbeid. Antall rapporterte avvik i 2020 var ett avvik, mot 3 avvik i 2019. Ingen av disse sakene fikk noen konsekvenser for banken.

Anti-hvitvasking og anti-korrupsjon

Ansatte i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal under ingen omstendighet benytte sin stilling til å oppnå personlige fordeler eller opptre på en slik måte at det kan skade konsernets omdømme eller være i strid med norsk lov.

Det er ikke avdekket tilfeller av korrupsjon i konsernet i 2020.

Konsernet har gjort nødvendige tilpasninger i rammeverk og prosesser for å sikre etterlevelse av den nye hvitvaskingsloven med tilhørende forskrifter som trådte i kraft 15. oktober 2018. Styret er tydelig på bankens rolle i bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering og påser at banken ikke misbrukes til dette formålet. Arbeidet mot korrupsjon og anti-hvitvasking tar utgangspunkt i bankens årlige virksomhetsinnrettede risikovurdering, hvor tiltak prioriteres mot det som har størst risiko. Tiltak er basert på overvåking samt aktsomhet fra de ansatte.

I 2020 ble totalt 4 077 transaksjoner identifisert for videre kontroll av bankens transaksjons- overvåking. Etter undersøkelser av bankens spesialister på området ble 109 saker rapportert til enheten for finansiell etterretning (EFE) i ØKOKRIM. Ingen av disse sakene fikk noen konsekvenser for banken.

Kontroll av etterlevelse av bankens retningslinjer med oppfølgende tiltak har høy prioritet og rapporteres jevnlig til ledergruppe og styre. Alle ledere, fagansvarlige og ansatte i kundeoposisjon gjennomfører årlig e-læring og kunnskapstest på temaet hvitvasking.

Banken følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for svindelforebyggende tiltak. Det arbeides kontinuerlig i Alliansen for å holde våre nett- og mobiltjenester sikre og for at kundene skal kunne bruke disse på en trygg måte.

Antihvitvaskingsarbeid er en sentral oppgave for i **EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland**. EiendomsMeglerbransjen har stort ansvar for å bekjempe at hvitvasking skjer gjennom omsetning av fast eiendom. Selskapet har foretatt risikovurdering av forhold knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering. Tre hovedområder omfattes i særlig grad av undersøkelsesplikten; forhold ved partene i avtalen, forhold ved eiendommen og forhold ved klientmidlenes opprinnelse. Selskapet har egne rutinebeskrivelser for oppfølging av oppdragene. Antihvitvasking er også en viktig del av de fagansvarliges oppgaver i deres pålagte arbeid med kontroll av saksmapper hos alle meglere. Alle ansatte gjennomfører årlige opplæringsprogram i antihvitvasking.

Virksomheten i **SpareBank 1 Økonomihuset** er underlagt Lov om hvitvasking og terrorfinansiering og selskapet har etablert og integrert rutiner for å etterleve loven. Ved etablering av rutiner er det tatt utgangspunkt i maler utarbeidet av bransjeforeningen Regnskap Norge, som selskapet er medlem av. Rutiner er inkludert i håndbok som er tilgjengelig for alle ansatte. Det fokuseres aktivt og gjennomføres opplæring, i organisasjonen på regelverket.

Bærekraft i innkjøp

Bærekraft i innkjøp omhandler leverandørenes bevissthet om sin leverandørkjede og arbeidet de gjør for å redusere negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i hele sin leverandørkjede. Ved avtaleinngåelse skal leverandøren forplikte seg til «Standard om bærekraft i innkjøp». Enhver anskaffelse skal gjennomføres slik at det ikke er tvil om innkjøperens og/eller bankens habilitet.

En stor andel av bankens leverandøravtaler forvaltes gjennom samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen. SpareBank 1 stiller krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. SpareBank 1 gjorde i 2019 en risikovurdering av 249 leverandører. Man fant ved denne gjennomgangen at 91 av leverandørene har økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Disse 91 leverandørene ble nærmere fulgt opp i 2020, med spørsmål om sine retningslinjer for miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i handel, dokumentasjon for miljøledelsessystem, og hvilke forhold med størst negativ påvirkning av miljø og sosiale forhold man hadde identifisert. 43 av disse ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging fremover.

Markedsføring

Det er viktig for banken å drive etisk markedsføring som gjør tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette er for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger. Det har ikke vært noen tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester eller til kommunikasjon og markedsføring i 2020.

Innovasjon og digitalisering

Banken jobber strukturert med å øke distribusjonskraften gjennom tilpassing av kontornettet og økt betjenings- og salgsevne i andre kanaler. Målsettingen er en effektiv distribusjonsmodell som gir konkurransekraft gjennom lavere kostnader og høyere lønnsomhet. Å sikre gode digitale løsninger med rådgiving og veiledning er avgjørende for å sikre at kundene tar gode økonomiske valg og har all nødvendig informasjon tilgjengelig i kjøpsøyeblikket. Dette har høyt fokus i utviklingen av våre felles løsninger i SpareBank 1 Utvikling.

Ansvarlige investeringer

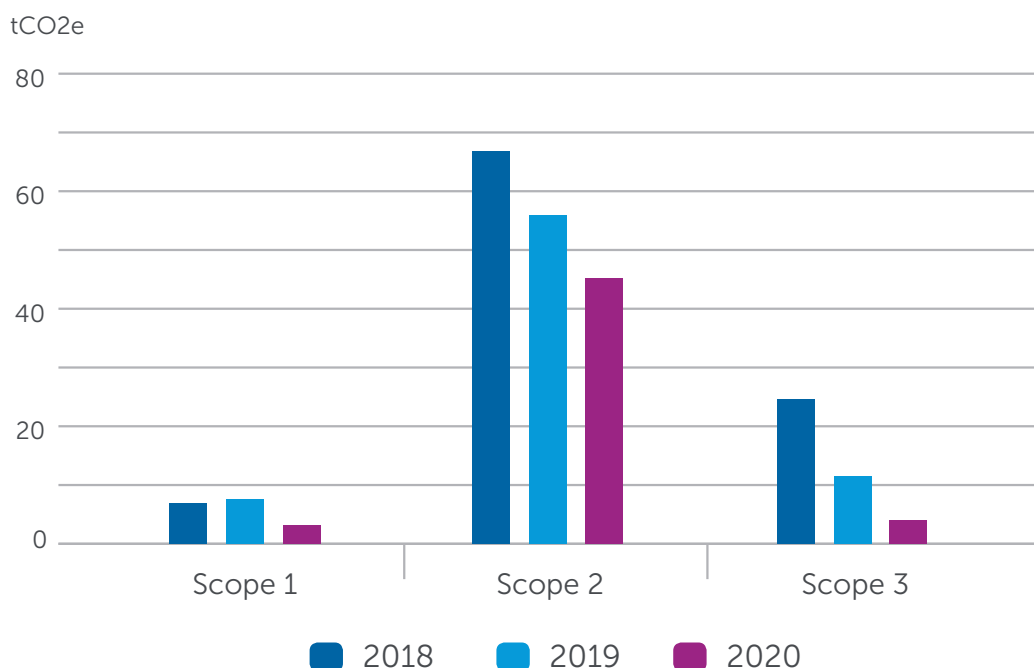
SpareBank 1 Ringerike Hadelands investeringer utøves på en slik måte at de oppfyller krav og regelverk i bankens bærekraftsstrategi. Dette betyr at banken ikke skal investere i selskaper som bidrar til krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel tvangsarbeid og barnearbeid. Bankens investeringer skal heller ikke bidra til alvorlig miljøskade eller korrupsjon.

Ytre miljø

Vi jobber for å redusere eget forbruk. Vi benytter digitale tjenester som e-møter, e-signering av dokumenter og lignende for å redusere forbruk og reiser. Vi kildesorterer avfall og jobber for å redusere matsvinn i bankens kantiner. Vi utarbeider energi- og klimaregnskap etter internasjonale standarder utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol», på scope 1-3.

Energi- og klimaregnskap, i tCO ₂ e	2018	2019	2020
Scope 1 Forbruk av fossilt brensel i selskapets kjøretøy	6,3	6,6	2,6
Scope 2 Forbruk av elektrisitet i egneide eller leide bygg	66,1	56,0	44,9
Scope 3 Bruk av privat bil i tjeneste	24,2	11,6	3,9

Årlige klimagassutslipp per Scope

Vi rapporterer i tillegg estimerte CO₂-avtrykk for vår utlånsportefølje og vil jobbe for å styrke datakvaliteten på denne rapporteringen fremover. Estimert CO₂-avtrykk for utlånsporteføljen rapporteres i kap. 7.

5.1.3 Hvilke resultater har vi oppnådd og hvilke mål har vi satt oss for videre arbeid?

A1: Vi skal være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO₂-avtrykk

Dette har vi gjort:

- Vår virksomhet påvirker miljøet og klima i liten grad, og vi har over tid ført klimaregnskaper
- Vi valgte å renovere eksisterende bygningsmasse framfor å rive og bygge nytt da hovedkontoret trengte oppgradering i 2018-2020
- Vi har valgt smart lys- og klimastyrin, kombinasjon med mer effektive vindus- og isolasjonsløsninger
- Hele virksomhetens avfallshåndtering er kvalitets-sikret, og gjennomgående kildesortering er sikret
- Gjennom SpareBank 1 har vi innkjpsordninger som sikrer bærekraft gjennom strenge produkt- og leverandørkrav
- Digitale tjenester reduserer transport, tid og forbruk. Vi er tidlig ute med å ta i bruk digitale verktøy som bidrar til trygg effektivisering, herunder e-møter, e-signering, e-tinglysning, digital registrering, automatisering av prosesser o.l.

Våre ambisjoner:

- Sertifisering som Miljøfyrtårn. Dette innebærer blant annet: Sette mål for utslippsreduksjon, føre detaljert klima- og miljøregnskap, rapportere i henhold til internasjonale standarder
- Dokumentere utslipp og utslippsutvikling knyttet til alle våre engasjementer. Dette innebærer å innhente suksessivt mer detaljerte opplysninger om våre kunders virksomhet og eiendommer, som er finansiert via oss
- Vurdere utskifting til null-utslipps-biler
- Fortsette digitaliseringen der dette gir bærekraftig kvalitet- og effektivitetsforbedring

A2: Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger

Dette har vi gjort:

- I vår virksomhet er det nedfelt i både styrende dokumenter og HR-strategi at alle ansatte skal likebehandles
- I vår virksomhet skal samfunnet for øvrig gjenspeiles i våre ansatte, knyttet til eksempelvis kjønn, alder, funksjonsevne og andre segmenteringsnormaler

Våre ambisjoner:

- Mangfoldsbegrepet skal defineres og implementeres i HR-strategi, og vektlegges spesielt i arbeidet med etterfølgerplanlegging og lederrekruttering

A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft

Dette har vi gjort:

- Gjennom allmøter og gruppearbeider er bærekraftarbeidet forankret i hele organisasjonen. Dette inkluderer kjennskap til FNs bærekraftsmål og virksomhetens bærekraftambisjoner
- Arbeidet med antihvitvasking og terrorfinansiering er viktig, og det har hatt ekstraordinær oppmerksomhet i hele organisasjonen i 2019 og 2020
- Vi har etablert grønt boliglån og grønt billån som lokalt kredittprodukt

Våre ambisjoner:

- Etablere et grunnleggende kompetansenivå på bærekraft. Dette inkluderer kunnskap om FNs bærekraftsmål, samt bedriftens overordnede ambisjoner og mål. Videre skal ansatte kjenne bankens grønne produkter og tjenester. Ambisjonen gjelder alle ansatte, uavhengig av funksjon i banken
- Etablere felles struktur for bærekraft og bærekraftprosesser i banken, herunder modeller og verktøy for bærekraftrådgivning
- Alle rådgivere skal gjennomføre kurs for grunnleggende bærekraft, «Bærekraftig finans», kunne rådgi på bruk av Energiportalen, der kunder kan se hva de sparer på energieffektiviseringstiltak, gjennomføre intern trening på bærekraftrådgivning, ta ansvar for å oppdatere og kontinuerlig forbedre kompetanse, prosesser, produkter og tiltak
- Drive løpende kompetanseoppdatering via nettkursene Pass-Opp
- Synliggjøre bærekraftkompetanse i kundebehandling, gjennom at vi behandler alle kunder med respekt, likeverdig og fordomsfritt, og gjennom vår rolle som fremsnaker av regionen og lokalt næringsliv
- Alle ledere skal jevnlig sette bærekraft på agendaen

5.2 Våre produkter og tjenester

5.2.1 Hvorfor er bærekraftige produkter og tjenester viktig?

Vi jobber sammen med våre kunder for å nå bærekraftmålene, og vi bidrar til høyere bevissthet, kompetanse og endringshastighet.

Å gi lån til personkunder og bedriftskunder er bankens kjernevirksomhet. Ansvarlig utlån har vært en del av vårt samfunnsoppdrag som lokal sparebank i snart 200 år. Bankens maktposisjon knyttet til finansiering av investeringer, virksomheter og prosjekter gir banken en mulighet til å påvirke og understøtte en bærekraftig samfunnsutvikling.

Banken har totalt 60.000 personkunder og 5.000 bedriftskunder. Daglig har våre rådgivere gode samtaler med mange av våre kunder, og er en viktig samtalepartner for kunden rundt

spørsmål om dagens og fremtidige økonomiske verdier for person og selskap. Samfunnets evne til å omstille seg til en mer bærekraftig utvikling har betydning for kundens økonomiske verdier. Det er derfor både naturlig og viktig at våre rådgivere også diskuterer bærekraft med kunden og gir kundene råd om hvordan de kan sikre sine økonomiske verdier i fremtiden samtidig som de bidrar til en mer bærekraftig utvikling.

5.2.2 Hvordan jobber vi får å oppnå bærekraftige produkter og tjenester?

Bankens arbeid med bærekraftig investering bygger på følgende ambisjoner:

A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft

A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene

A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftsprinsipper

Bankens låneprosess og kredittåndbøker skal gjenspeile ambisjonene. Vi skal utvikle modeller for kartlegging og vurdering av klimarisiko, direkte risiko og overgangsrisiko i engasjementene.

Vi tilbyr grønne finansieringsprodukter innen boliglån og billån. Vi finansierer ikke prosjekter knyttet til våpen, kull, pornografi eller uregulert kryptovaluta. Våre kunder skal operere innenfor norske lover, og i bærekraftperspektivet vektlegges særskilt lover knyttet til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering og forurensning. Kunder som opererer i strid med lover eller allment etisk problematisk virksomhet, skal ikke innvilges kreditt.

Vi skal gi råd til kundene om bærekraftige investeringer tilknyttet deres bolig eller virksomhet. Vi skal dokumentere og diskutere energiklasse på underliggende panteobjekter. Vi skal prioritere grønne avvik på avviksvoter etter boliglånsforskriften.

Kundenes behov og interesser skal ivaretas gjennom faglig god og ansvarlig kundeførelse som sikrer at kunden selv kan ta bevisste og velinformerte valg. Bankens rådgivere skal behandle alle kunder med respekt, likeverdig og fordomsfritt.

Våre rådgivere skal ha god kompetanse på bærekraft, og bidra til at kundene tar velinformerte valg knyttet til sin privatøkonomi.

Ansvarlig forvaltning hos fondsleverandører

Fondssparing er et viktig spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr er investert i selskaper innen svært mange ulike sektorer, både i Norge og globalt. Det er krevende å ha oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftsprestasjoner, både innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Derfor er det klart søkelys på feltet, både fra sivilsamfunn og fra finansnæringen selv.

Vi skal ha fokus på bærekraft i samtalene med kundene vedrørende valg av investeringsprofil på sparemidler. Vi skal bidra til at kundene tar et aktivt valg.

Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsforvaltere skriftlig bekrefte at de er kjent med og følger våre retningslinjer, og de må årlig oppdatere SpareBank 1 på hvordan ESG-oppfølgning av investeringer skjer gjennom innrapportering av data som danner grunnlaget for merkeordningen (positiv screening, negativ screening og aktivt eierskap). FNs prinsipper for ansvarlige investeringer skal være signert av fondsforvalterne og etterlevelse rapporteres.

SpareBank 1 har sammen med The Governance Group gjennomført kartlegging av 291 fond. Dette er grunnlag for en merkeordning, som i nettbank viser kundene hvor bærekraftige hvert fond faktisk er. Fondene har bærekraftkarakter fra A til F. Alle Odins fond oppnår karakter B, som indikerer «Veldig bra».

Økonomisk kriminalitet

Banken har høyt fokus på arbeidet for å forhindre økonomisk kriminalitet. Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge og avdekke svindel, kriminalitet og terrorhandlinger. Kundene spesielt og samfunnet generelt skal ha tillit til at banken jobber aktivt på dette området.

5.2.3 Hvilke resultater har vi oppnådd og hvilke mål har vi satt oss for videre arbeid?

A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft

Dette har vi gjort:

- Siden 1833 har vår bank bidratt til bærekraftig utvikling av lokalsamfunnene
- I 2020 etablerte vi grønt boliglån og grønt billån for å gjøre det lønnsomt å ta bevisst bærekraftige valg

Våre ambisjoner:

- Bygge bærekraftfokus på lønnsomhet for kunder, herunder redusert risiko og gunstige vilkår/priser
- Ha et særlig fokus på byggelån og prosjektfinsiering, da vi her bidrar til at en aktiv bærekraftholdning kan føre til mer bærekraftige valg før byggestart
- Inkludere bærekraft i rådgivning, herunder kreditt, forsikring og sparing/plassering

A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene

Dette har vi gjort:

- Vi har en lokal bank med lokale kunder. Vi kjenner lokale forhold, og har alltid vektlagt forhold som handler om hvor vidt engasjementene er riktig for samfunnet, langsiktighet, og også for bankens omdømme
- Banken lever av å håndtere risiko, og har alltid hatt grundige prosesser for å vurdere risikobildet

Våre ambisjoner:

- Utarbeide láneprosesser, kredittåndbok og rutiner som sikrer kartlegging og vurdering av klimarisiko, direkte risiko og overgangsrisiko i kredittengasjementer
- Utvikle modeller og verktøy for kartlegging og vurdering av klimarisiko
- Diskutere energiklasse på aktuelt objekt med kunden i alle nye kredittsaker
- Benytte mulighetsrommet i kredittprosessene med prioritet på bærekraft. Dette inkluderer prioritet av miljøvennlige engasjementer og engasjementer som bidrar til å redusere sosial ulikhet

A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter

Dette har vi gjort:

- Vi har opprettet grønt boliglån og grønt billån for privatmarkedet, med det som er en grønn kunderebatt for dem som velger miljøvennlig
- Vi har utredet ulike modeller for bærekraftslån i bedriftsmarkedet
- Våre bilforsikringsprodukter, som smart bilforsikring, er bærekraftfokuset i perspektivet forebyggende skadebegrensning

Våre ambisjoner:

- Etablere grønne finansieringsprodukter for bedriftsmarkedet
- Komplettere produktporteføljen for privatmarkedet med sparing/plassering og forsikring
- Tilpasse forretningsmodeller til gjeldende grønt marked
- Tilpasse og differensiere produktporteføljen på en måte som sikrer at det er økonomisk lønnsomt å velge bærekraftig
- Vurdere gunnlaget for utsendelse av grønne obligasjoner
- Bidra til videre utvikling av forsikringsprodukter med tydeligere grønn profil

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftprinsipper

Dette har vi gjort:

- Vi, som en lokal sparebank, er avhengig av tillit og godt omdømme. Derfor tar vi ikke bare økonomiske hensyn. Vi har alltid vært opptatt av om kundens virksomhet er lovlig, redelig, og bra for samfunnet. Det er bærekraftprinsippene som ligger i vår sparebanktradisjon
- Dagens bærekraftprinsipper er en konkretisering, og en forlengelse av gjeldende prinsipper og tradisjon
- Våre fondstilbydere og fond er gjennomgått for å ekskludere fond som ikke er bærekraftige. I tillegg er alle fond nå merket på en slik måte at kunder kan se hva som skiller bærekraftprofilene til de ulike fondene fra hverandre

Våre ambisjoner:

- Bygge rutiner for rådgivning som fokuserer på å bygge bevissthet og kunnskap hos kundene, slik at de kan ta bærekraftige valg
- Bygge trygghet for rådgivere til å diskutere bærekraft med sine eksisterende og potensielle kunder, for vi ønsker at våre kunder skal ha et bevisst forhold til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering, forutensning, utnyttelse av naturressuser og menneskerettigheter
- Implementere en konkret eksklusjonsliste, som tydeliggjør hvilke formål eller bransjer som vår bank prinsippt ikke finansierer

5.3 Vårt samfunnsengasjement

5.3.1 Hvorfor er vårt samfunnsengasjement og bærekraftig lokal samfunnsutvikling viktig?

En av SpareBank 1 Ringerike Hadelands viktigste oppgaver er å bidra til et sterkt lokalsamfunn. Dette fordrer lokalt engasjement - av mennesker, for mennesker og mellom mennesker.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland ønsker å bidra til at regionen skal være

- et godt sted å drive næringsvirksomhet,
- et godt sted å bo, og
- et attraktivt sted å flytte til

Banken har vært tilstede i lokalsamfunnets økonomiske liv i snart 200 år.

Og vi vet at når menneskene trives, bor godt, har utdanningsmuligheter, trygge arbeidsplasser og meningsfulle fritidsaktiviteter, vil banken også kunne gå godt.

5.3.2 Hvordan jobber vi får å oppnå en bærekraftig lokal samfunnsutvikling?

Bankens arbeid med bærekraftig lokal samfunnsutvikling bygger på følgende ambisjoner:

A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser

A9: Vi skal være lokal kompetansebygging på økonomi

A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt

A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår

A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Vårt samarbeid med og økonomisk støtte til Universitetet i Sør-Norge (USN) har bidratt til at større bredde og høyere kvalitet på høyere utdanning lokalt. Vårt bidrag til Ungt Entreprenørskap støtter innovasjon og utvikling, og opprettelse av lokale arbeidsplasser. Vårt bidrag til talentstipendet er med å inspirere unge talenter innen kultur, idrett og forskning/utdanning til videre satsning og utvikling. Vårt bidrag til Ringeriksstipendet muliggjør at kvalifiserte toppidrettsutøvere kan kombinere toppidrett med høyere utdanning på USN Campus Ringerike. Vårt kompetanseprogram mot lokale skoler øker kunnskapen om personlig økonomi. Vår støtte til Vekst- og Næringsbarometeret tilrettelegger for økt kunnskap for lokale beslutningstakere innen næring og politikk. Vårt samarbeid med Næringsstiftelsen sikrer midler til god innovasjon og utvikling lokalt. Vår aktive og brede sponsorvirksomhet gjør oss til en god samarbeids- og utviklingspartner for over 150 lag/foreninger, institusjoner og enkeltpersoner som driver idrett, utdanning og kulturformidling. Aktiviteter som rettes mot barn og ungdom blir prioritert.

5.3.3 Hvilke resultater har vi oppnådd og hvilke mål har vi satt oss for videre arbeid?

A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser

Dette har vi gjort:

- Vår bank ble etablert for å bidra til vekst og utvikling i lokalsamfunnet, i jordbruket, skogbruket eller etter hvert i annet privat næringsliv. Sammen med visjonære og hardt arbeidende kunder har vi fått ting til å skje, hvert år, helt siden 1833
- Også i dag gjør bankens rådgivning og kredittvirksomhet det mulig å etablere lokale arbeidsplasser
- Banken engasjerer seg også utenfor kredittprosessene. Økonomiske tilskudd til lokale næringsforeninger, kunnskapsdeling via Næringsbarometeret og Vekstbarometeret, politisk påvirkningsarbeid knyttet til infrastrukturprosjekter, samt egen næringsstiftelse er eksempler på aktive bidrag til lokal verdiskapning og lokale arbeidsplasser
- Gode kredittprosesser sikrer kvaliteten i engasjementene, enten det gjelder miljø, sosiale forhold eller sunn virksomhetsstyring

Våre ambisjoner:

- Videreføre det aktive påvirkningsarbeidet, i kombinasjon med godt bankhåndverk, slik at vi bidrar til sunn næringsutvikling lokalt i hele vår region
- Forsterke kredittprosessene slik at vi forsikrer oss om at våre engasjementer er bærekraftig også når det kommer til bedriftsinterne forhold, som arbeidsvilkår
- Revidere de økonomiske virkemidlene slik at det blir tydelig vektning av bærekraft, særlig knyttet til klima og miljø
- Vurdere å delta i, eller opprette, en lokal trainee-ordning

A9: Vi skal være lokal kompetansebygging på økonomi

Dette har vi gjort:

- Vår bank er direkte engasjert i utdanning av barn og unge gjennom blant annet temadager i skolen og Ungt Entreprenørskap
- Å lære unge verdien av sparing har ligget i sparebanktradisjonen fra starten, og vår bank gjør dette helt ifra barn blir født, med en bokgave. Videre møter vi barna opp igjennom oppveksten i den årlige sparebankuken, samt når de er i konfirmasjonsalder, før de endelig blir myndige

Våre ambisjoner:

- Videreutvikle ett nytt og felles utdanningskonsept rettet mot ungdomsskole og videregående skole. Konseptet skal brukes av alle lokalbanker, og inneholde engasjerende tematikk knyttet til personlig økonomi, bærekraft og grønne fordeler
- Bruken av fysiske penger og fysiske sparebøsser går ned. Vi trenger å erstatte sparebankuke med en digital sparetjeneste og -aktivitet. Løsningen bør være alders-tilpasset og tilpasset alment tilgjengelig teknologi

A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt

Dette har vi gjort:

- Allerede på 1850-tallet begynte banken sitt arbeid med å forsterke utdanningssystemet lokalt. Tanken var at dette ville øke utviklingstakten og bygge samfunnet
- Vi har et bredt samarbeid med Universitet i Sørøst-Norge. Samarbeidet inkluderer faglig samarbeid, utdanningsstipender, kompetansedeling, premiering av de beste masteroppgavene, og økonomisk støtte til utvikling av studieretning og -nivå
- Vår bank har vært samarbeidspartner med Ungt Entreprenørskap, for å bidra til å gjøre de unge bedre rustet til å bygge forretningsforståelse og evne til å realisere egne forretningsideer

Våre ambisjoner:

- Fortsette samarbeidet med utdanningsinstitusjoner
- Utvikle og etablere en ordning for å løfte statusen til yrkesfaglig utdanning

A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår

Dette har vi gjort:

- Banken, sammen med våre tre sparebankstiftelser, er regionens største bidragsyter til allmenntilgunnede formål. I 2019 var samlet bidrag 87 millioner kroner. Midlene går i stor grad til lag, foreninger og andre som bidrar til gode bo- og oppvekstvilkår i regionen
- Banken har alene ca 150 samarbeidsavtaler per år

Våre ambisjoner:

- Videreføre vår stolte tradisjon for å støtte allmenntilgunnede initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region
- Vi erkjenner at kunnskapen om alle våre samarbeidsprosjekter er relativt lav, og at vår støtte vil ha ytterligere verdi om vi bidrar til økt bevissthet i befolkningen om alt det gode arbeidet våre samarbeidspartnere gjør for lokale oppvekstmiljøer. Derfor skal banken, sammen med sparebankstiftelsene etablere «Vi Heier.no». Nettavisen skal gi positive ringvirkninger i lokalmiljøene, slik at samarbeidspartners arbeid blir bedre kjent, verdsatt og brukt

A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Dette har vi gjort:

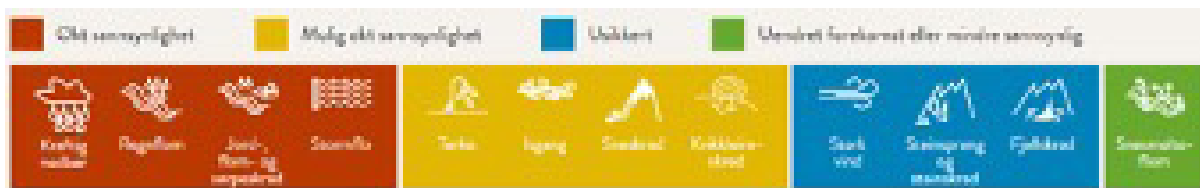
- Arbeidet med lokale klima- og miljøtiltak har i nyere tid vært ad hoc-utløst
- Det vesentligste av tiltak har vært knyttet til bankens kredittgivning

Våre ambisjoner:

- Etablere et dedikert miljøfond. Fondet bør være øremerket tiltak som reduserer negativ påvirkning, eller øker den positive
- Vurdere grunnlaget for et miljøfond som er sluttkunderrettet

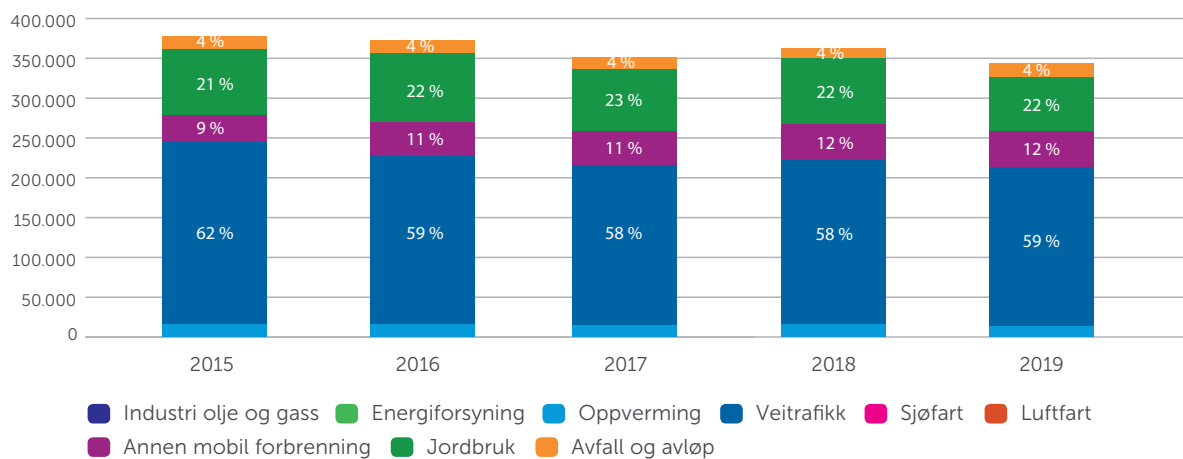
6. Klimarisiko i bankens markedsområde

Bankens hovedmarkedsområde er innenfor de seks kommunene, Ringerike, Gran, Jevnaker, Nittedal, Hole og Lunner. Norsk klimaservicesenter har identifisert at følgende risikoen vil kunne ha størst betydning på fremtidens klima i disse kommunene.

I følge miljødirektoratets beregninger, var utslippet fra bankens markedsområde i 2018 på 344.056 tonn CO₂-ekvivalenter, ned 5 % fra 2017. Utslippene stammer hovedsakelig fra veitrafikk som står for om lag 60 % av utslippene. Utslipp fra landbruket er fordelt på flere kategorier i oppdelingen til miljødirektoratet, og står samlet sett for anslagsvis 25-30 % av utslippene.

Samlet klimagassutslipp i Ringerike, Gran, Lunner, Nittedal, Jevnaker og Hole

7. Bærekraftsrisiko i bankens utlånsportefølje og estimert CO₂-avtrykk

Bankens utlånsportefølje består av 68 % utlån til personmarkedet og 32 % utlån til bedrifts-markedet. Utlån til personmarkedet er hovedsakelig til boligformål.

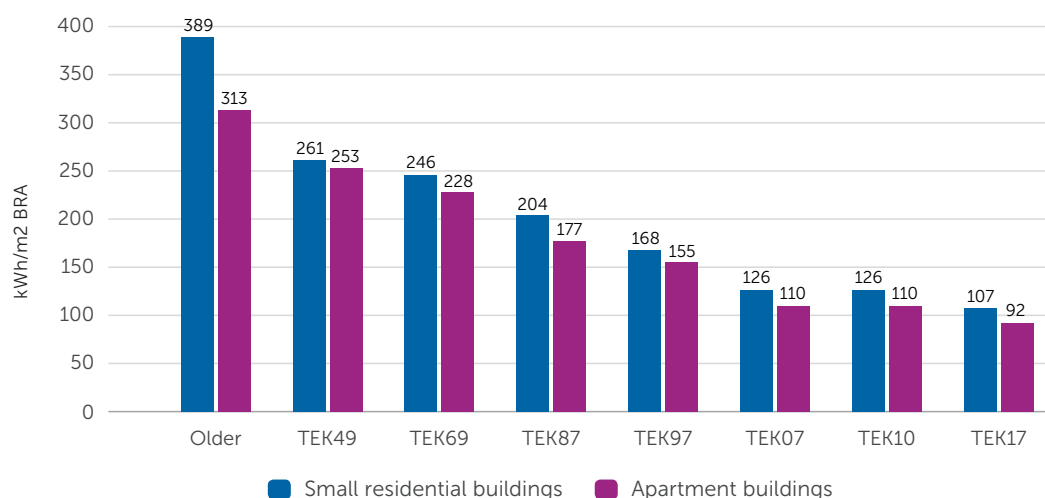
Banken har i 2020 gjennomført en risikokartlegging av bærekraftsrisikoene som banken er utsatt for. Identifiserte risikofaktorer tildeles en faktor basert på vurdering av konsekvens og sannsynlighet for hendelsen. Risikokartleggingen skal bidra til at det foretas en kvalifisert og strukturert vurdering og dokumentasjon av de kontroll- og styringstiltak som er etablert, og om disse tiltakene er forsvarlig ivarettatt i virksomhetene. Risikokartleggingen ligger til grunn for bankens ambisjoner innen bærekraftsområdet.

7.1 Bærekraftsrisiko i bankens boliglånsportefølje

Bankens boliglånsportefølje består hovedsakelig av finansieringer innen bankens geografiske markedsområde. Klimarisikoen i bankens boliglånsportefølje samsvarer derfor i stor grad med de identifiserte klimarisikoene for de seks kommunen i bankens markedsområde. Banken har høyt fokus på anti-hvitvaskingsarbeidet og bekjempelse av økonomisk kriminalitet ved kjøp og salg av fast eiendom.

7.2 Estimert CO₂-avtrykk for bankens boliglåns-portefølje (Scope 3)

CO₂-avtrykket på bankens boliglånsportefølje beregnes basert på antatt strømforbruk for boligen. 126 gram CO₂-ekvivalenter per kWh benyttes som beste estimat på klimagassutslippet. Dette baserer seg på en europeisk strøm-mix, og således et prinsipp om fri flyt av kraft på tvers av landegrenser i Europa. Anslaget om strømforbruk baserer seg på byggestandard og størrelse på boligen (BRA). Byggestandard settes likt byggeår minus 2 år. Altså vil et hus bygd i 2010 klassifiseres til TEK07 og ikke TEK10.

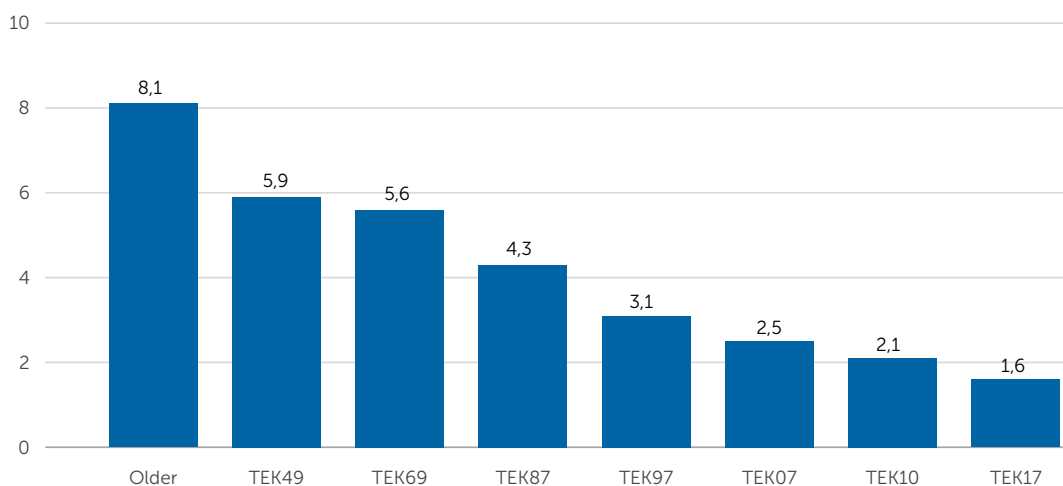

Figur: kwh per kvm BRA for ulike byggestandarder. Kilde: <https://spabol.sparebank1.no/green-bonds>

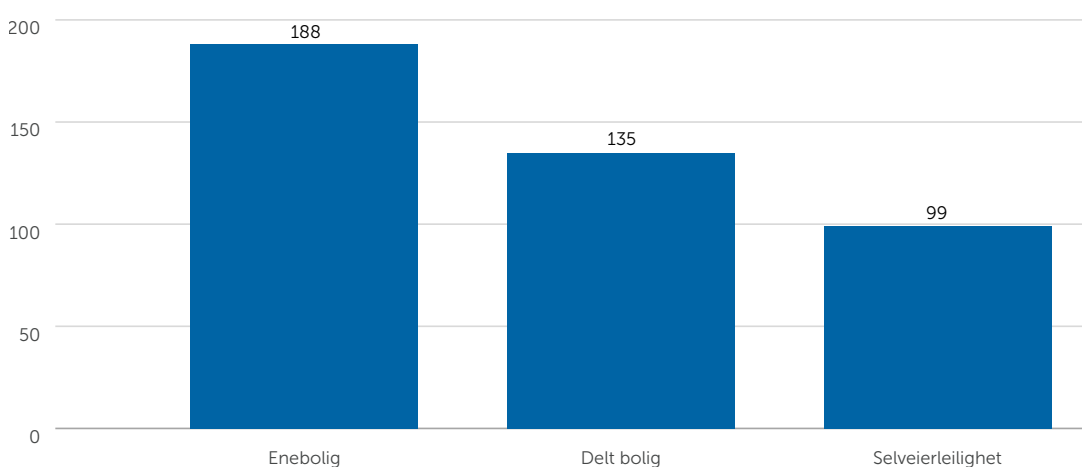
Det beregnes klimagassutslipp for bankens sikkerhetsmasse innen sikkerhetsklassene enebolig, delt bolig og leilighet, med tilhørende finansiering innenfor privatmarkedet. Uttrekket korrigeres for duplikate oppføringer, sekundærboliger eller tilleggssikkerheter, samt for manglende og/eller misvisende dataregistreringer. Uttrekket representerer om lag 85 % av totale antall boliglån til privatmarkedet. Gjennomsnittlig byggeår i uttrekket er 1975 og gjennomsnittlig størrelse på boligen (BRA) er 168 kvm. Banken vil fremover jobbe for å styrke kvaliteten i dataene som benyttes til beregningen. Estimater er i angitt i tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e).

Estimert CO₂-avtrykk for boliglånsporteføljen utgjør **56.053 tCO₂e**, tilsvarende **5,11 tCO₂e per bolig**.

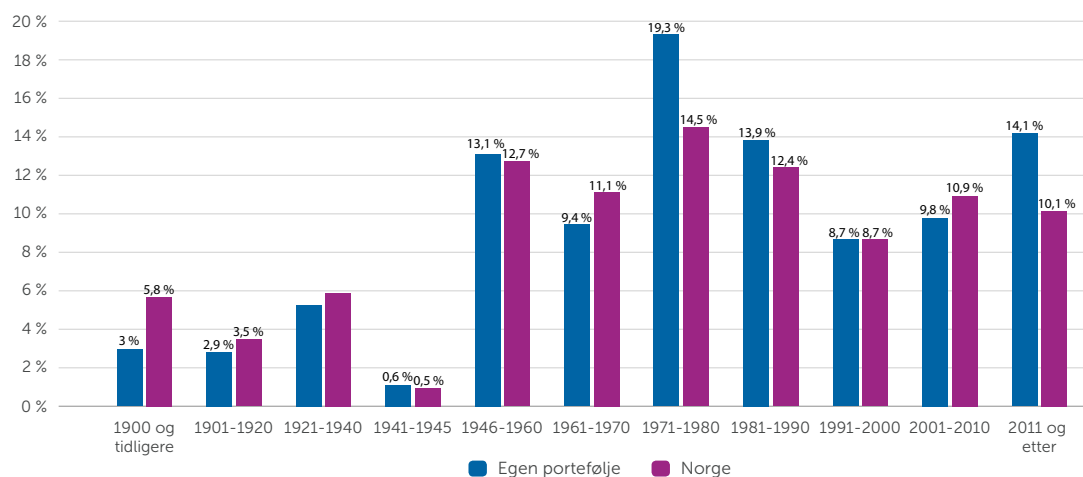
Gjennomsnittlig antall tonn CO₂-ekvivalenter per byggestandard

Figur: Gjennomsnittlig tonn CO₂-ekvivalenter per enhet i hver byggestandard

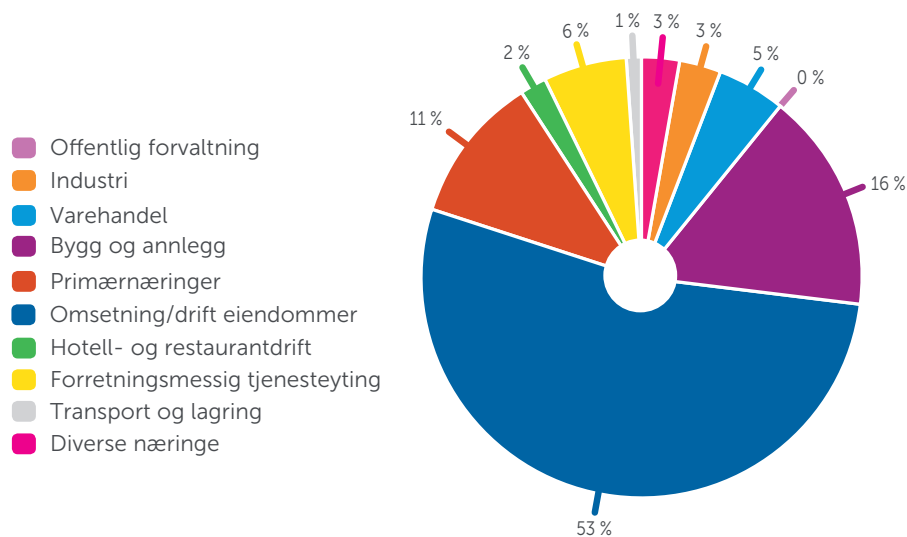
Figur: Gjennomsnittlig størrelse per enhet innen hver sikkerhetsklasse

Figur: Andel boliger etter byggeår

7.3 Bærekraftsrisiko i bankens utlån til næringsdrivende

Bankens utlån til næringsdrivende utgjør 11,7 mrd. kroner, hvor utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 53 % av porteføljen.

Nedenfor omtales bærekraftsrisikoen innen de tre næringene hvor banken har størst eksponering; omsetning og drift av eiendommer, primærnæringer og bygg og anlegg.

Bærekraftsrisiko innen omsetning og drift av eiendommer (53 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen omsetning og drift av eiendommer påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisikoer:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker verdien av eiendommene og øker sannsynligheten for fysiske skader
- Økt etterspørsel etter energieffektive leieobjekter påvirker verdien av eksisterende bygningsmasse
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftsrisiko innen landbruk og skogbruk (11 % av porteføljen)

Bankens portefølje innen primærnæringen består hovedsakelig av utlån til landbruk og skogbruk. Kundenes virksomhet innen næringen påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker avlinger og øker sannsynlighet for skogbrann og stormskader
- Økt sannsynlighet for spredning av dyre- og plantesykdommer
- Økt spredning av fremmede arter
- Strengere reguleringer knyttet til utslipp, biodiversitet, arealbruk etc.
- Endret forventning fra konsumenter med økt fokus på redusert konsum av kjøtt og på økologiske produkter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftsrisiko innen bygg og anlegg (16 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen bygg og anlegg påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær øker risikoen for fysiske skader på anleggsvirksomheten
- Endret krav til utslipp ved anleggsvirksomhet, herunder krav til fossilfrie anleggsplasser
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

7.4 Estimert CO₂-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende (Scope 3)

CO₂-avtrykket på bankens utlånsportefølje til næringsdrivende baserer seg på hvor stor andel av norske bankers og finansforetaks utlån banken står for i de enkelte bransjene. Denne andelen er deretter multiplisert med totalt utslipp (CO₂-ekvivalenter) fra den enkelte bransje. Metodikken forutsetter at lånebehovet og utslippsintensiteten i de ulike næringene er likt fordelt i landet. Modellen tar derfor ikke hensyn til regionale forskjeller når det gjelder lånebehov og utslippsintensitet. Banken kan både være underrepresentert og overrepresentert i enkelte bransjer.

Modellen gir et grovt estimat på karbonrelatert kreditteksponering og karbonintensivitet i de bransjene banken har utlån til. Metoden er ikke presis nok til å benyttes som sammenligningsgrunnlag mot andre banker eller bruke som grunnlag til målsetninger.

Sektor	Totale utlån Norge (MNOK) ¹	Bankens utlån (MNOK) per 31.12	Bankens andel av totale utlån Norge	Totale utslipp til luft (tusen tonn CO ₂ -ekv/år) ¹	Utslippintensitet (tonn CO ₂ -ekv. per MNOK utlån)	Bankens utlånsporføljes beregnede utslipp (tusen tonn CO ₂ -ekv)
Omsetning og drift av fast eiendom	663.013	5.735	0,9 %	122	0,18	1,1
Jordbruk og skogbruk	129.516	1.088	0,8 %	4.950	38,22	41,6
Foretning og finansiell tjenesteyting	126.916	597	0,5 %	1	0,01	0,0
Varehandel, reparasjon av motorvogner	66.870	342	0,5 %	1.104	16,51	5,6
Industri *	87.542	225	0,3 %	2.097 *	23,95	5,4
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	132.477	1.398	1,1 %	1.938	14,63	20,4
Tjenesteytende næringer ellers	45.378	209	0,5 %	416	9,17	1,9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	17.563	197	1,1 %	133	7,57	1,5
Transport ellers og lagring **	60.216	110	0,2 %	6.803 **	112,98	12,5
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	57.096	94	0,2 %	1.699	29,76	2,8
Informasjon og kommunikasjon	21.084	8	0,0 %	59	2,80	0,0
Total	1.407.671	10.002	0,7 %	19.322	13,73	92,8

¹⁾ Kilde; SSB - tabell 08116 (2020-11), 09288 (2019-tall)

* Industri: Oljeraffinering og metallproduksjon er ekskludert, da banken ikke er eksponert mot disse næringene

**Transport og lagring: Innenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert mot disse næringene

Utvinning av råolje og naturgass med tilhørende tjenester, lufttransport og utenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert i disse næringene.

Estimert CO₂-avtrykk for bankens utlånsporføljen til næringsdrivende utgjør

92.800 tCO₂e

8. Oppsummert GRI-rapportering

GRI-indikator

Generell informasjon

Organisasjonsprofil	Navn på indikator	Besvarelse/kilde									
102-1	Navn på organisasjonen	SpareBank 1 Ringerike Hadeland									
102-2	Viktigste produkter og tjenester	Årsrapport: Virksomheten i konsernet									
102-3	Adresse til organisasjonens hovedkontor	Søndre Torv 5, Hønefoss									
102-4	Antall land organisasjonen har virksomhet i	Norge									
102-5	Eierskap og juridisk selskapsform	Sparebank med egenkapitalbevis notert på Oslo Børs									
102-6	Beskrivelse av de markedene organisasjonen operer i	Årsrapport: Virksomheten i konsernet									
102-7	Organisasjonens størrelse og omfang	Årsrapport: Virksomheten i konsernet Årsregnskapet 2020 med styrets beretning									
102-8	Totalt antall ansatte etter ansettelsesform og ansettelseskontrakt, fordelt på lokasjon og kjønn	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Vikarer</th> <th>Fast ansatt</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kvinner</td> <td>1</td> <td>94</td> </tr> <tr> <td>Menn</td> <td>-</td> <td>52</td> </tr> </tbody> </table> <p>Alle er ansatt i Norge.</p>		Vikarer	Fast ansatt	Kvinner	1	94	Menn	-	52
	Vikarer	Fast ansatt									
Kvinner	1	94									
Menn	-	52									
102-9	Beskrivelse av selskapets leverandørkjede	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2									
102-10	Vesentlige endringer i løpet av rapporteringsperioden som gjelder størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede	Ingen vesentlige endringer i struktur, eierskap eller leverandørkjede									
102-11	Beskrivelse av om og hvordan "føre var"-prinsippet er implementert i organisasjonen	Bærekraftsrapportering: kap 5.2 Banken har som mål å forplikte seg til FNs Global Compact i løpet av 2021, herunder prinsipp 7 om føre-var-tilnærming. "									
102-12	Eksterne initiativer eller prinsipper for det økonomiske, miljø- og samfunnsmessige arbeidet som organisasjonen har gitt sin tilslutning til	Bærekraftsrapportering: kap. 4									
102-13	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobborganisasjoner	Bærekraftsrapportering: kap. 4									
Strategi											
102-14	Uttalelse fra konsernsjef	Årsrapport: Adm. Banksjefs kommentarer									
Etikk og integritet											
102-16	Organisasjonens verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd	Årsrapport: Strategi og mål Bærekraftsrapportering: kap. 5.1.2									
Styring											
102-18	Organisasjonens styringsstruktur, herunder øverste myndighet og komiteer som er ansvarlige for beslutninger på økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige temaer	Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse									
Interessentdialog											
102-40	Interessentgrupper som organisasjonen er i dialog med	Bærekraftsrapportering: kap. 3									
102-41	Prosent medarbeidere som er dekket av kollektive tariffavtaler	100 %									
102-42	Beskrivelse av hvordan organisasjonen identifiserer viktige interessenter	Bærekraftsrapportering: kap. 3									
102-43	Tilnærming til interessentsamarbeid og hvor ofte organisasjonen involverer de ulike interessentene	Bærekraftsrapportering: kap. 3									
102-44	Viktige temaer og spørsmål som er blitt tatt opp gjennom dialog med interessenter og selskapets respons	Bærekraftsrapportering: kap. 3									

102-45	Oversikt over alle enhetene som omfattes av organisasjonens årsrapport	Årsregnskap 2020: note 1
102-46	Beskrivelse av prosess for å definere rapportens innhold, avgrensninger og integrering av GRI-prinsippene	Bærekraftsrapportering: kap 1
102-47	Oversikt over alle temaer som er vurdert som vesentlige	Bærekraftsrapportering: kap 5
102-48	Endring av historiske data fra tidligere rapporter	Bærekraftsrapporteringen er utarbeidet for første gang i 2020
102-49	Vesentlige endringer i rapportens innhold, omfang, avgrensning eller målemetoder	Bærekraftsrapporteringen er utarbeidet for første gang i 2020
102-50	Rapporteringsperiode	2020
102-51	Dato for utgivelse av forrige rapport	Bærekraftsrapporteringen er utarbeidet for første gang i 2020
102-52	Rapporteringsfrekvens	Årlig
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten	Banksjef Marked og Kommunikasjon
102-54	Rapporteringsnivå	GRI standard nivå "Core"
102-55	GRI-indeks	Bærekraftsrapportering: Vedlegg GRI-indeks
102-56	Ekstern verifikasjon av rapporteringen	Nei

Spesifikk informasjon

Økonomisk prestasjon

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport: Strategi og mål
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	Årsregnskap 2020

Etikk og antikorrupsjon

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
205-1	Andel av selskapets lokasjoner som er evaluert for risiko knyttet til korrupsjon	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
205-2	Kommunikasjon og opplæring i policy og rutiner knyttet til anti-korrupsjon	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak	Ingen

Klimagassutslipp

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
305-1	Direkte klimagassutslipp (scope 1)	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
305-2	Indirekte klimagassutslipp fra energiforbruk (scope 2)	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (scope 3)	Bærekraftsrapportering: kap 7

Miljøvurdering av leverandører

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
308-2	Betydelige faktiske og potensielle negative miljøkonsekvenser av arbeidspraksisten i leverandørkjeden og iverksatte tiltak	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Ansatte

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
401-1	Nyansettelser og turnover	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Opplæring og utdanning

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
404-2	Programmer for medarbeiderutvikling og livslang læring	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Mangfold og likestilling

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
405-1	Mangfold i styrende organer og ulike ansattkategorier	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Ikke-diskriminering

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
406-1	Identifiserte tilfeller av diskriminering og implementerte korrigerende tiltak	Ingen

Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Personvern og informasjonssikkerhet

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluerer av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
418-1	Antall dokumenterte klager knyttet til brudd på personvernet eller tap av kundedata	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

Antihvitvasking

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5

103-3	Evaluering av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
	Antall transaksjoner flagget som mistenkelig, undersøkt og innrapportert	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
Ansvarlig kreditt		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluering av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.2.2
Ansvarlige investeringer og krav til finansielle leverandører		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluering av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2
Innovasjon og digitalisering		
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-2	Beskrivelse av styringssystem som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapportering: kap 5
103-3	Evaluering av styringssystemet	Bærekraftsrapportering: kap 5.1.2

9. Oppsummert TCFD-rapportering

Område	Status 2020	Tiltak 2021
Styring		
En beskrivelse av styrets oppsyn av klimarelaterte trusler og muligheter	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020.	Policyen er gjenstand for årlig revidering.
Beskriv ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020.	Policyen er gjenstand for årlig revidering.
Strategi		
Beskriv klimarelaterte trusler og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt.	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7
Betydningen av klimarelaterte trusler og muligheter for virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging.	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7
Beskriv den potensielle betydningen av ulike scenarier på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7	Bærekraftsrapportering: kap. 6 og 7
Risikostyring		
Beskriv prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.	Risikokartlegginger gjennomføres årlig i forbindelse med revisjon av policyen.
Beskriv virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ble vedtatt i 2020. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.	Risikokartlegginger gjennomføres årlig i forbindelse med revisjon av policyen.
Beskriv hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring.	Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko ligger på nivå 2 i bankens styringsdokumenter, og er således førende for policyene innen de ulike risikoområdene i bankens virksomhet.	Policyen er gjenstand for årlig revidering. Føringer fra policyen vil innarbeides i øvrige styringsdokumenter i banken i løpet av 2021.
Mål og metoder		
Beskriv metodene virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring	Banken har en risikobasert tilnærming til sitt bærekraftsarbeid. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.	Banken har en risikobasert tilnærming til sitt bærekraftsarbeid. Se for øvrig beskrivelse av risikokartlegging i bærekraftsrapportering kap. 7.
Rapportering på Scope 1 og Scope 2	Bærekraftsrapportering: kap. 5.1.2	
Rapportering på Scope 3	Bærekraftsrapportering: kap. 5.1.2, 7.2 og 7.5	Det vil jobbes for å forbedre datakvaliteten i scope 3 beregningene for bankens utlånsportefølje.
Beskriv målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene	Banken har foreløpig ikke satt mål for arbeidet. Det vil jobbes for å bedre datakvaliteten i beregninger.	Banken vil sette mål relatert til økning av positiv påvirkning.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret og ledelsen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. De formelle kravene for denne følger av regnskapslovens § 3-3b og Oslo Børs krav om å følge og forklare eventuelle avvik fra Norsk anbefaling for eierskapsstyring og selskapsledelse (NUES).

Pkt 1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

God virksomhetsstyring i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeveiseiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i konsernet. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse og retter seg etter dens anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt 2. Virksomhet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er i dag et moderne, børsnotert bankkonsern som tilbyr alle typer finanstjenester. Bankens vedtatte visjon er å være "den anbefalte banken".

Bankens overordnede strategiske mål er å være et lønnsomt og solid bankkonsern som er attraktiv for kunder, egenkapitalbeveiseiere, medarbeidere og lokalsamfunnet. Den overordnede strategien skal gjenspeile disse ambisjonene. Som følge av dette skal bankkonsernet:

- Bidra til vekst og utvikling
- Nær og dyktig – med kortreiste beslutninger
- Digitale løsninger med personlig signatur
- Være samfunnsengasjert og skape stolthet for regionen
- Bedriftskultur med arbeidsglede, åpenhet og kontinuerlig forbedring

- Selvstendig og offensiv eier i SpareBank 1-alliansen

Styret evaluerer løpende konsernets strategiske mål bilde og fastsetter de overordnede mål-setningene relatert til risikoprofil og avkastning. Videre fastsetter styre overordnede rammer og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard.

Bankens vedtekter finnes på bankens nettside.

Samfunnsansvar er en integrert del av SpareBank 1 Ringerike Hadeland sin virksomhet og uttrykkes gjennom strategier tiltak og aktiviteter banken gjennomfører i lokalsamfunnet. Et aktivt samfunnsengasjement er direkte verdiskapende ved at det reduserer risiko, gir nye forretningsmuligheter, skaper motiverte medarbeidere og ikke minst bidrar til å opprettholde bankens gode omdømme.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har egne nettsider for samfunnsansvar. Det vises ellers til eget kapittel om bærekraft i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 3 Selskapskapital og utbytte

Styret foretar løpende en vurdering av kapital-situasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil, samt regulatoriske krav. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et langsiktig mål for ren kjernekapital på 15,5 prosent. Per 31.12.2020 var ren kjernekapitaldekning på 18,9 prosent forholdsmessig konsolidert. Styret vurderer kapitaldekningen å være tilfredsstillende.

For detaljert informasjon om kapitaldekningen, se note 5 i årsrapporten. For en nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises det til konsernets Pilar 3-rapportering som er publisert på bankens nettside.

Utbytte

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal til enhver tid ha en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som er fastsatt av styret. Utbyttepolitikken gir grunnlag for de utbytteforslagene som fremmes av styret for representantskapet.

Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, resultatutvikling og eksterne rammevilkår. Styret legger til grunn at minst 50 prosent av konsernets resultat etter skatt utbetales som kontantutbytte. Årsoverskuddet blir fordelt mellom egenkapitalbeviserne og sparebankens fond i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Konsernets investor- og utbyttepolitikk er tilgjengelig på bankens nettside.

Tilbakekjøp av aksjer

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har per 31.12.2020 tillatelse fra Finanstilsynet til å erverve og ta pant i egne egenkapitalbevis for samlet pålydende inntil 50 mill. kr. Tillatelsen er gyldig frem til neste representantskapsmøte senest 30.04.2021, eller inntil Finanstilsynet ut fra hensynet til konsernets soliditet tilbakekaller tillatelsen.

Kapitalforhøyelser

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31.12.2020 foreligger det ingen styrefullmakter til å foreta kapitalforhøyelser i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 4 Likebehandling av egenkapitalbevisere og transaksjoner med nærstående

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en egenkapitalbevisklasse og alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Styret og ledelsen legger vekt på at alle egenkapitalbeviserne skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Ved aksjekapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinnsrett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland slår fast at styremedlemmer og adm. banksjef ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at vedkommende må anses for å ha personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av konsernets etiske retningslinjer. Den enkelte

plikter selv å påse at han ikke er inhabil ved behandlingen av en sak.

Styreinstruksen slår videre fast at styremedlemmer på eget initiativ skal opplyse om enhver interesse den enkelte eller vedkommendes nærstående kan ha i avgjørelsen av et spørsmål. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratre ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratre. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos styremedlemmet og behovet for allmennhetens tillit til bankens virksomhet. Styrets vurderinger av habilitets-spørsmål protokolleres.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 5 Fri omsettelighet

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker RING og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen 5: Ingen

Pkt. 6 Generalforsamling (Representantskapet)

En sparebank er i utgangspunktet et selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper, jfr. finansforetaksloven kapittel 8 om hvilke organer en sparebank skal ha. SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens bestemmelser om finansforetaks organer.

Representantskapet er konsernets øverste organ. Representantskapet skal se til at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak. Etter lovgivingen legges det vekt på at de valgte medlemmer skal sammen avspeile sparebankens kundestruktur, andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. Egenkapitalbeviserne og innskyterne har ni representanter hver, mens ansatte har seks representanter.

Representantskapet fastsetter konsernets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser, samt velge medlemmene til bankkonsernets styre og valgkomité.

Ordinært representantskapsmøte skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av mars måned hvert år. Innkalling og saksdokumenter sendes medlemmene og er tilgjengelig på bankens nettside senest 21 dager før møtet avholdes. Ved forfall innkalles varamedlemmer. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller med rådgiver. På representantskapsmøtet deltar styreleder, minst en representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Andre styremedlemmer kan stille. Fra administrasjonen deltar adm. banksjef og banksjef økonomi/finans.

Øvrige medlemmer av konsernledelsen kan stille. Det er kun medlemmer av representantskapet som har stemmerett og generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Protokoll fra møtene i representantskapet er tilgjengelig på bankens nettside.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes på bankens nettside.

Egenkapitalbeveiseiernes valgmøte

Det avholdes årlig ett valgmøte for egenkapitalbeveiseierne hvor representanter til representantskapet velges og hvor det informeres om selskapets finansielle stilling. Egenkapitalbeveiseierne innkalles til valgmøte senest 14 dager før valgmøtet avholdes. Innkallingen inkluderer valgkomiteens innstilling til representanter til representantskapet samt andre relevante sakspapirer. Hver egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Den som har stemmerett er valgbar. Alle egenkapitalbeveiseiere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

Avvik fra anbefalingen: SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak i sammensetningen av styrende organer. Avvikene vurderes ikke å ha noen reell forskjell fra anbefalingen.

Pkt. 7 Valgkomitéer

I samsvar med SpareBank 1 sine vedtekter er det etablert en valgkomité for innskyterne og en valgkomite for egenkapitalbeveiseierne. I tillegg har de ansatte et valgstyre for sine representanter.

Valgkomite for representantskapet

Representantskapet i SpareBank 1 Ringerike Hadeland velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen består av fem medlemmer, hvor det minst er en representant fra henholdsvis egenkapitalbeveiseierne, innskyterne og de ansatte, samt ett uavhengig medlem av interessegruppene som ikke er medlem av representantskapet. Komiteen ledes av representantskapets leder. Valget gjelder for to år om gangen.

Valgkomitéen avgir begrunnet innstilling representantskapet for valg av styrets leder og medlemmer, samt medlemmer av valgkomiteen. Innstillingen skal gi relevant informasjon om kandidatens bakgrunn og uavhengighet. Valgkomiteen har også som oppgave å gjennomgå og foreslå eventuelle endringer i honorarstrukturen for selskapets tillitsvalgte.

Valgkomitéen skal forberede innskyternes valg av representantskapsmedlemmer og varamedlemmer til representantskapet. Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest to uker før innskytervalget skal gjennomføres.

Informasjon om valgkomitéen finnes på bankens nettside.

Valgkomité egenkapitalbeveiseierne

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer og varamedlem til representantskapet, samt leder og medlemmer til valgkomiteen. Valgene gjennomføres på egenkapitalbeveiseiernes valgmøter.

Valgstyre for ansattes valg

Valg av ansatte som medlemmer av representantskapet foretas av og blant de ansatte i selskapet i henhold til egen instruks.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret velges av representantskapet for inntil to år av gangen. Styret består av syv medlemmer, hvorav to er ansatte representanter. Styret skal være sammensatt slik at de ivaretar bankens behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ved valg av styrets medlemmer foretas en egnethetsvurdering som blant annet tar hensyn til behovet for både kontinuitet og uavhengighet. De valgte styremedlemmene skal til sammen oppfylle alle nødvendige lovpålagte kompetansekrav. Begge kjønn skal være representert ved minst 40 prosent i styret.

Ingen av styremedlemmene som er valgt av representantskapet har noen ansattes- eller oppdragsforhold til selskapet utover sine verv som tillitsvalgte. De enkelte styremedlemmenes bakgrunn er beskrevet i årsrapporten på selskapets nettsider.

Ingen i konsernledelsen er medlem av styret.

Styret har minimum 9 møter i året og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Et styremedlem, som ble innvalgt 2018, var tidligere ansatt i konsernet som banksjef økonomi/finans frem til 15.02.2015. Styremedlemmet er ansatt som adm. direktør i en av bankens største kunder. Styremedlemmets uavhengighet er vurdert av valgkomiteen. Utover dette har selskapet ingen avvik fra anbefalingen

Pkt. 9 Styrets arbeid

Styrets oppgaver reguleres av en egen styreinstruks vedtatt av representantskapet og det utarbeides årsplaner for styrets arbeid. Instruksen regulerer blant annet styrets ansvar og plikter, saksbehandling og hvilke saker som skal styrebehandles, samt regler for innkalling og møtebehandling. Styret leder konsernets virksomhet i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og vedtak fattet i representantskapet. Styret er ansvarlig

for at midler konsernet rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte, samt å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret konsernets strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Det er styret som ansetter og avsetter adm. banksjef. Styret har også fastsatt styringsinstruks for adm. banksjef.

Styremedlemmer tar ikke ta del i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for vedkommende selv eller noen av sine nærstående. Styrets nestleder leder diskusjonen dersom styreleder erklærer seg inhabil. Se for øvrig punkt 4 hvor interessekonflikter og inhabilitet omtales nærmere.

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for selskapet. Styret foretar årlig en egenevaluering av sitt virke med henblikk på arbeidsform, saksbehandling, møtestruktur og prioritering av oppgaver, og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Styret har opprettet tre faste styreutvalg som består av medlemmer av styret, som er nærmere beskrevet nedenfor. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, med formål å foreta vurderinger av utpekte saksområder og derved forbedre styrebehandlingen. Styret fastsetter instruks for utvalgene.

Godtgjørelsesutvalg

Godtgjørelsesutvalget består av tre medlemmer, inkludert en ansattrepresentant fra konsernets styre, som møtes minimum to ganger årlig. Utvalget skal forberede styrets behandling av blant konsernets godtgjørelsesordning og forberede behandling av adm. banksjefs kontrakt og vilkår for årlig behandling av et samlet styret.

Godtgjøringsutvalget er regulert i finansforetakslovens § 15-4 (2)

Risikoutvalget

Risikoutvalget består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Risikoutvalget skal forberede behandlingen av saker knyttet til styrets styring og kontroll av konsernets samlede risiko, samt jevning vurdere om konsernets styring- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Utvalget skal videre overvåke systemene for internkontroll, herunder konsernets interne revisjon.

Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13-6 (4).

Revisjonsutvalget

Revisjonsutvalg består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Utvalgets sammensetning oppfyller anbefalingens krav uavhengighet og kompetanse. Revisjonsutvalget skal forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, samt avgi uttalelse for valg av revisor. Utvalget skal ha løpende kontakt med revisor om årsregnskapet og vurdere og overvåke revisors uavhengighet og objektivitet, herunder i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor som kan ha betydning for revisors uavhengighet og objektivitet.

Revisjonsutvalgets sammensetning og oppgaver er regulert i finansforetakslovens § 8-18 – 8-20

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 10 Risikostyring og internkontroll

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fokus risikostyring og internkontroll, og at det er en integrert del av styrets arbeid. God risiko- og kapitalstyring er sentralt i konsernets langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå konsernets forretningsmessige mål.

Bankkonsernets pilar 3-rapport, inneholder en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring og er tilgjengelig på bankens nettsider.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil og ha så høy kvalitet i risikooppfølgingen at ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Selskapets risikoprofil er fastsatt gjennom styringsdokumenter for ulike risikoområder og er kvantifisert gjennom styrefastsatte rammer.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risiko-utvikling følges opp gjennom periodiske risiko-rapportert til konsernets ledelse og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring og compliance som er uavhengig av forretningsenhetene.

Internkontroll finansiell rapportering

Bankens avdeling for økonomi og finans utarbeider finansiell rapportering i SpareBank 1 Ringerike Hadeland og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder og konsernets regnskapsprinsipper. Banksjef økonomi og finans rapporterer direkte til adm. banksjef.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av selskapets delårsregnskap i tillegg til full revisjon av selskapets årsregnskap.

Internrevisjonen

Intern revisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risikostyringsprosessene er målrettede, effektive og fungerer som forutsatt. Det er EY som står for leveransen av internrevisortjenester til konsernet, og omfatter morbanken og datterselskaper underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll.

Internrevisjonen rapporterer halvårlig til styret, som vedtar årsplaner og budsjett for internrevisjonen. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Bærekraftig verdiskaping

Banken har en viktig rolle som utviklingsaktør og ønsker å være et forbilde på god forretningsdrift, også når det gjelder ESG-relaterte spørsmål. Konsernets mål er at all forretningsdrift, investeringer og økonomisk verdiskaping skal ivareta hensynet til etikk, miljø, sosiale forhold samt arbeidstaker- og menneskerettigheter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal kjennetegnes av høy etisk standard, god eierstyring og selskapsledelse.

Styret har vedtatt etikkregler for konsernet, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. I tillegg gjennomføres årlig en etikkuke med fokus på aktuelle områder hvor ansatte deltar i diskusjoner rundt utvalgte tema. Dette skal bidra til at bevisstgjøring av konsernets verdigrunnlag og at etiske retningslinjer blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert varslingsrutiner dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser eller andre forhold som kan være med på å skade selskapets omdømme eller finansielle situasjon.

Avvik fra anbefalingens: Ingen

Pkt. 11 Godtgjørelse til styret

Styrets medlemmer mottar en årlig kompensasjon fastsatt av representantskapet. Styremedlemmenes honorar er ikke resultatavhengige og det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmene. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for selskapet utover styrevervet eller verv avledet av dette.

Nærmere informasjon om kompensasjon for styret fremgår av note til årsregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Fastsetting av lønn og annen godtgjørelse til adm. banksjef foretas av styret. Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som velges av og blant styrets medlemmer. Utvalget skal forberede alle saker om godtgjørelsesordninger som skal avgjøres av styret. Nærmere informasjon om kompensasjon for ledende ansatte fremgår av note til årsregnskapet.

Styrets erklæring om lederlønn er eget saksdokument til representantskapet.

Det er ingen aksjeverdivasert godtgjørelse i konsernet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 13 Informasjon og kommunikasjon

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet.

Informasjon til markedet formidles gjennom investorpresentasjoner, hjemmesider på internett, pressemeldinger og regnskapsrapporter. Det avholdes regelmessige presentasjoner overfor investorer, långivere og andre samarbeidspartnere.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 14 Selskapsøvertakelse

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert og det må gis tillatelse fra Finanstilsynet for eierandel over 10 prosent av eierandelskapitalen.

Oversikt over de største egenkapitalbeveiere i SpareBank 1 Ringerike Hadeland fremkommer av årsregnskap og kvartalsrapporter.

Avvik fra anbefalingen: Lovpålagt eierbegrensning

Pkt. 15 Revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter anbefaling fra revisjonsutvalget og innstilling fra styret. Revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon konsernet gir i sine offentlige regnskap. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet. I tillegg møter revisor i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet.

Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon.

Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget og styret. Revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i selskapets interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, samt eventuelle forbedringsforslag.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Egenkapitalbevis

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde ved utgangen av 2020 en egenkapitalbeviskapital på 1.565,0 mill. kroner fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis hvert pålydende 100 kroner. Banken hadde ingen egenbeholdning av egenkapitalbevis.

Egenkapitalbeveiseiernes kapital per 31. desember 2020 består i tillegg til egenkapitalbeviskapitalen av utjevningfondet på 1.562 millioner kroner og overkursfondet på 492 millioner kroner. Kapital tilhørende egenkapitalbeveiseierne utgjorde samlet 3.619 millioner kroner (morbank) samt avsatt utbytte på 34 millioner kroner.

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på Bankens samlede egenkapital. Banken vil skape verdier for egenkapitalbeveiseierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Det legges vekt på at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Banken skal til enhver tid ha en egenkapital som er tilpasset finansielle mål, vekststrategi og ønsket risikoprofil, og som kan danne grunnlag for økende inntjening over tid.

Årsoverskuddet blir fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeveiseierne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av morbankens egenkapital.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som målsetting at minst halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet i konsernet utbetales som kontantutbytte. Ved fastsettelsen av utbytte vil det bli tatt hensyn til konsernets og morbankens resultatutvikling, markeds-situasjonen, stabilitet i utbytte samt behov for ren kjernekapital.

Overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper og felleskontrollert virksomhet.

I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskaper, mens resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter konsolideres etter egenkapitalmetoden. Utbytte inkluderes derfor ikke i konsernresultatet.

Årsoverskudd til disponering for 2020 fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på 7 millioner kroner. Samlet beløp til disponering utgjør 319 millioner kroner.

Finansdepartementet anbefaler begrensninger i disponeringen for 2020 basert på usikkerheten i dagens markedssituasjon og potensialet for fremtidig økning i utlånstapene. Etter styrets oppfatning gjør bankens inntjening i 2020 og bankens status pr 31.12.2020 det forsvarlig å betale normalt utbytte for 2020. Styret er imidlertid enig med myndighetene i at pandemien skaper ekstra usikkerhet, og vil følge anmodningen fra Finanstilsynet og Finansdepartementet om å begrense utbyttebetalingen nå. Styret anbefaler derfor et kontantutbytte på 2,20 kroner pr egenkapitalbevis, til sammen 34 mill. kroner. Dersom situasjonen i 4. kvartal 2021 tillater det, er styrets intensjon å betale ut ytterligere 9,20 kroner i kontantutbytte før utgangen av 2021. Samlet utbytte for 2020 blir da 11,40 kroner pr egenkapitalbevis. Styret vil anbefale at representantskapet i møtet den 22. mars 2021 gir styret fullmakt til dette.

Investorpolitikk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom investorpresentasjoner, bankens hjemmesider, børsmeldinger, pressemeldinger og regnskapsrapporter.

Det avholdes regelmessige presentasjoner overfor eiere, långivere og andre samarbeidspartnere. Det avholdes kvartalsvise webinarer som er åpne for alle og som også deles på bankens hjemmesider. Banken vil likebehandle sine eiere og vil ikke gi noen egenkapitalbevisiere urimelige fordeler på andre eieres eller bankens bekostning.

Banken har som mål at det skal være god likviditet i egenkapitalbevisene og god spredning blant eiere som representerer sparebankstiftelsene, kunder, regionens investorer samt øvrige investorer. Banken vil bidra til tiltak som fremmer dette målet.

Informasjonsadresser

SpareBank 1 Ringerike Hadeland distribuerer informasjon til markedet via bankens hjemmeside [på www.rhbank.no](http://www.rhbank.no) (Investor Relations) og via Newsweb (www.newsweb.no)

Finansiell kalender for 2021

Representantskapsmøte:	22.03.2021
Ex utbytte dato:	23.03.2021
1. kvartal:	10.05.2021
2. kvartal:	13.08.2021
3. kvartal:	29.10.2021

Foreløpige årsregnskapstall for 2021 blir offentliggjort i februar 2022.

Utbetalingsdato for utbytte er satt til 31. mars 2021.

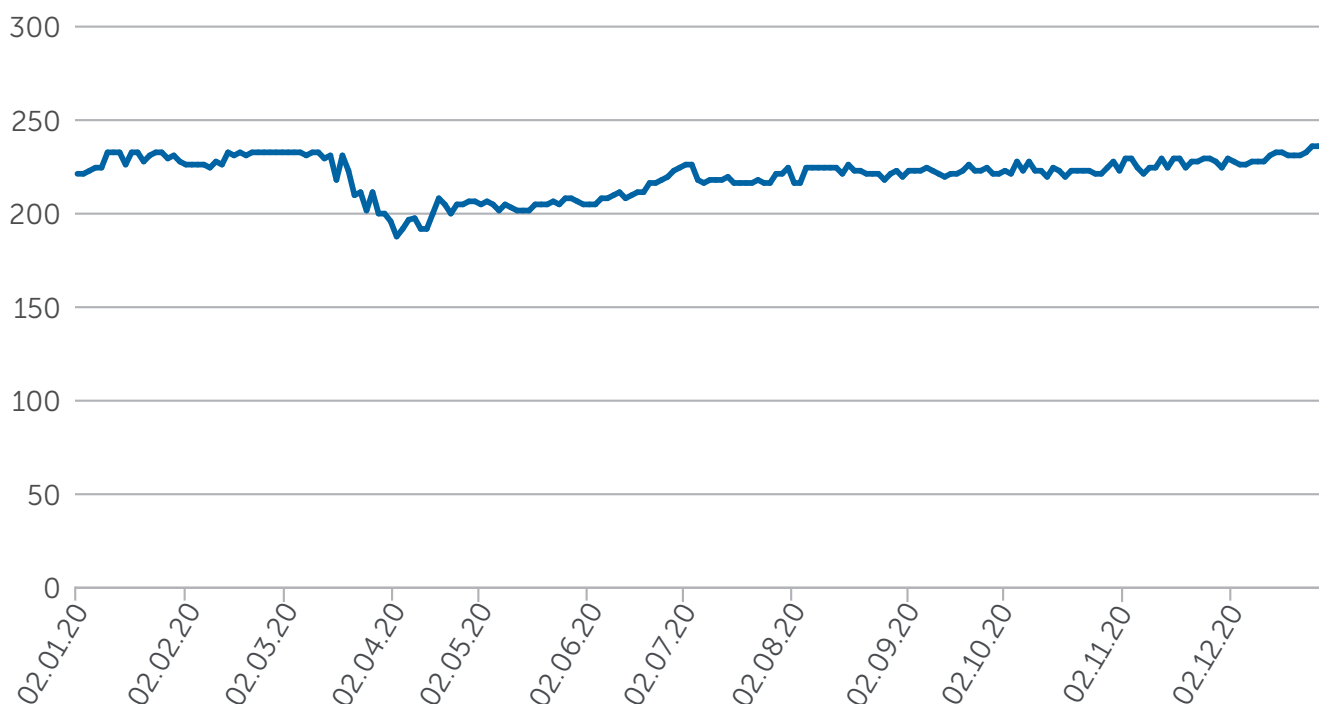
Skjermingsfradrag

For å hindre dobbeltbeskatning av Banken og eierne gjelder regler om Fradrag for Skjerming (Skattelovens § 10-12, erstattet tidligere regler om RISK-fradrag). Skjermingen beregnes for det enkelte egenkapitalbevis, og settes til egenkapitalbevisets skjermingsgrunnlag multiplisert med en skjermingsrente. Skjermingsgrunnlaget settes til egenkapitalbevisets inngangsverdi. Skjermingsrenten fastsettes av departementet i forskrift. Skjermingen tilordnes eier av egenkapitalbeviset per 31. desember i inntektsåret.

Markedsutvikling for bankens egenkapitalbevis 2020

Markedskursen for SpareBank 1 Ringerike Hadelands egenkapitalbevis (RING) var ved utgangen av 2020 på 238 kroner per bevis. Per 31. desember 2019 var kursen 230 kroner. Kursstigningen i 2020 var således 3,5 %.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland i perioden 02.01.20-31.12.20

Bankens tillitsvalgte 2020

Representantskapet

Innskytervalgt

Medlemmer

Mette Sønsteby
Steinar Aasnæss (nestleder)
Lise Kihle Gravermoen (repr. samf. funksjon)
Harald Myhre
Cecilie Laeskogen
Ann Kristin Bakke
Kari-Anne Jønnes (leder)
Kjetil Gulbrandsen
Roy S. Torheim

Varamedlemmer

Richard Hals Gylseth
Jane Dahl Sogn
Kjersti Land Nyhus (repr. samf. funksjon)

Egenkapitalbeviseiervalgt

Medlemmer

Frederik W. Skarstein
Ellen Grønlund
Tor Eid
Helge A. Hagelsteen Vik
Ole Western
Finn Martinsen
Kjell Eddie Wang
Lars Torgeir Dahl
Roar Ruden

Varamedlemmer

Guro Cathrine Thoresen
Arvid Skjennum

Ansattevalgt

Medlemmer

Randi Irene Roa
Liv Grinna
Heidi Brusveen
Espen Gundersen
Hanne Dahl Molden
Katrine Mathiesen

Varamedlemmer

Emil Lundberg
Dawan Jamal Ramadan

Styret og valgkomiteer

Styret

Medlemmer

Olav Fjell (leder)
Wenche Ravlo (nestleder)
Jane K. Gravbråten
Svein Oftedal
Hans Anton Stubberud
Liv Bente Kildal (ansatt)
Gunnar Bergan (ansatt)

Valgkomite Representantskapet

Medlemmer

Kari-Anne Jønnes (leder) (repr. samf. funksjon)
Peer Veiby
Ann Kristin Bakke
Tor Eid
Randi Irene Roa (ansatt)

Valgkomite Egenkapitalbevisiere

Medlemmer

Bjørg Westhagen (leder)
Helge A. Hagelsteen Vik
Lars Torgeir Dahl

SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

Lokalbank Ringerike
Søndre Torv 6
3504 Hønefoss

Lokalbank Jevnaker
Storgata 14
3520 Jevnaker

Lokalbank Gran
Smietorget
2750 Gran

Lokalbank Nittedal
Mattias Skytters vei 21–23
1482 Nittedal

KONSERNET SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

Postboks 518 Sentrum
Søndre Torv 6
3504 Hønefoss
Telefon: 915 02130
Telefaks: 32 11 33 01
E-post: firmapost@rhbank.no

Vedlegg

PROTOKOLL FRA MØTE I REPRESENTANESKAPET I SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND 19. mars 2020 – Del 1

Møte i representantskapet ble avholdt som Skype- og telefonmøte under ledelse av representantskapets leder Kari-Anne Jønnes.

Tilstede per telefon/skype var 23 stemmeberettigede medlemmer og 1 varamedlem.

Styrets medlemmer var innkalt. Meldt forfall: Hege Marie Syversen og Gunnar Bergan.

Ekstern revisor, Roger Furholm, var innkalt og møtte.

Ledergruppen var innkalt.

Behandlet ble følgende saker:

Sak 1/20 Åpning av møte ved representantskapets leder

Representantskapets leder, Kari-Anne Jønnes, ønsket velkommen til møte.

Enstemmig vedtak:

Årsmøtet erklæres lovlig satt.

Sak 2/20 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling er sendt ved epost 27. februar 2020 og til Oslo Børs 27. februar 2020. Melding om ny møteform ble informert i epost av 12. mars 2020, og oppdatert innkalling ble sendt 16. mars 2020, og til Oslo Børs 16. mars 2020. Bakgrunnen for gjennomføring av representantskapsmøte/generalforsamlinger med elektronisk deltakelse er ved myndighetsrestriksjoner for å hindre smittespredning. Jfr. § 5-8 a i allmennaksjeloven, som åpner for dette.

Enstemmig vedtak:

Det fremkom ingen bemerkninger til innkallingen. Innkalling og dagsorden godkjennes.

Sak 3/20 Valg av to personer til å undertegne protokoll

Tor Eid og Randi Irene Roa foreslås til å undertegne protokoll sammen med leder i representantskapet, Kari-Anne Jønnes.

Enstemmig vedtak:

Tor Eid og Randi Irene Roa ble valgt.

Sak 4/20 Godkjenning av årsregnskap og årsberetning for 2019

- herunder disponering av årsresultat
- redegjørelser om samfunnsansvar
- redegjørelser om foretaksstyring

Styrets leder Olav Fjell ga en kort redegjørelse i tilknytning til styrets vurdering av driften for 2019 med styrets beretning. Det ble lagt spesielt vekt på vurderingene rundt utbetaling av utbytte basert på den aktuelle situasjonen med tiltak for å begrense spredning av koronavirus og den medfølgende økonomiske uro og Finanstilsynets anmodning av fornyet vurdering av dette.

Adm. banksjef Steinar Haugli ga en kort orientering av driften i konsernet i 2019. I tillegg informerte adm. banksjef om status og tiltaks-/beredskapsplan i bankkonsernet i forbindelse med pandemien med koronaviruset og tilhørende økonomiske utfordringer.

Revisjonsberetningen ble referert av revisor Roger Furholm.

Enstemmig vedtak:

1. Styrets årsberetning og redegjørelsene om foretaksstyring og om bankens og konsernets samfunnsansvar godkjennes og den fremlagte oppstilling over resultatregnskap og utvidet resultatregnskap, balanse, endring i egenkapital, kontantstrømoppstilling og noter fastsettes som bankens årsregnskap for 2019.
2. Kontantutbytte på egenkapitalbevis for 2019 fastsettes til kr 13,30 per egenkapitalbevis, med til sammen kr 208.150.386,-. Utbytte utbetales til de egenkapitalbevisiere som er registrert i Verdipapirsentralen den 19. mars 2020.
3. Det avsettes kr 293.336.571,- til utjevningsfondet.
4. Det avsettes kr 5.686.854,- til gaver til allmennyttige formål.
5. Det avsettes kr 8.014.216,- til grunnfondskapitalen.

Sak 5/20 Godkjenning av revisjonshonoraret for 2019

Fra Deloitte AS er det påløpt et revisjonshonorar for 2019 på kr 587.000,- (eks. mva).

Enstemmig vedtak:

Representantskapet fastsetter et revisjonshonorar på kr 587.000,- (eks. mva) for 2019.

Sak 6/20 Godtgjørelsesordninger SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Representantskapet ble orientert om saken godtgjørelsesordninger - Styrets redegjørelse for praktisering i 2019 og planer for 2020.

Redegjørelse ble behandlet og godkjent av styret 11.02.20, og styremøte 18.03.20.

Enstemmig vedtak:

Redegjørelsen vedrørende godtgjørelsesordningen tas til orientering.

Sak 7/20 Fullmakt til opptak av fondsobligasjoner og ansvarlig lån

Representantskapet ble orientert om saken.

Enstemmig vedtak:

Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp nye fondsobligasjoner og ansvarlig lånekapital, samlet eller hver for seg, fordelt som følger:

- Fondsobligasjoner: 300 mill. kroner
- Ansvarlig lån (tidsbegrenset eller evigvarende): 300 mill. kroner

Det er en forutsetning for opptak av fondsobligasjoner og ansvarlige lån i henhold til fullmakten at kapitalen godkjennes av Finanstilsynet som kjerne og/ eller tilleggskapital.

Fullmakten gjelder frem til neste årsmøte i representantskapet senest 30.04.2021.

Sak 8/20 Fullmakt til å erverve og avtale pant i egne egenkapitalbevis

Representantskapet ble orientert om saken. Det gjøres oppmerksom på at lovhenviising i saken utsendt 27.02.20 skal være finansforetaksloven § 10-5.

Enstemmig vedtak:

I henhold til finansforetaksloven § 10-5, jf. Allmennaksjeloven § 9-4 og § 9-5 gis styret fullmakt til å erverve og ta pant i bankens egne egenkapitalbevis, på følgende vilkår:

- 1 Banken kan i en eller flere omganger, erverve og/eller ta pant i egne egenkapitalbevis med samlet pålydende verdi inntil NOK 50 000 000.
- 2 Det beløp som skal betales for hvert egenkapitalbevis som erverves skal være minimum NOK 175 og maksimum NOK 300.
- 3 Erverv av egenkapitalbevis skal skje ved kjøp i verdipapirmarkedet via Oslo Børs og avhendelse skal skje gjennom salg i samme marked. Styret står fritt til å avgjøre for hvilke engasjement og i hvilken utstrekning pant i egne egenkapitalbevis skal godtas som sikkerhet. Eventuell realisering (avhendelse) av pantsatte egenkapitalbevis skal skje i verdipapirmarkedet via Oslo Børs.
- 4 Fullmakten kan benyttes fra det tidspunkt den er godkjent av Finanstilsynet og registrert i Foretaksregisteret.
- 5 Fullmakten skal gjelde frem til neste årsmøte i representantskapet, senest 30.04.2021.

Sak 9/20 Revidering av bankens vedtekter

Representantskapet fikk presentert saken vedrørende uttak av varamedlemmer og kapittel vedrørende tjenestetid. Representantskapet har fått tilsendt endringsmarkert dokument for vedtektene til SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Valgkomiteen for representantskapet foreslår at varamedlemmer til valgkomiteen tas vekk som tillitsverv, da de ikke blir benyttet i praksis.

Det fremmes også forslag om at bestemmelsen om tjenestetid for tillitsvalgte utgår fra bankens vedtekter, Jfr kap. 7 – §7-1 Tjenestetid for tillitsvalgte: «Et valgt medlem av representantskapet eller styret kan ikke ha dette tillitsverv i et sammenhengende tidsrom lengre enn 12 år eller ha disse tillitsverv i mer enn 20 år sammenlagt. En person kan ikke velges eller gjenvelges til noen av disse verv dersom vedkommende på grunn av bestemmelsen i foregående punktum ikke kan sitte valgperioden ut.»

Enstemmig vedtak:

Representantskapet godkjenner reviderte vedtekter i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Sak 10/20 Revidering av valgkomiteens instruks

Representantskapet fikk presentasjon om saken vedrørende revidering av valgkomiteens instruks, som følge av vedtak i sak 9/20 Revidering av bankens vedtekter. Representantskapet har fått tilsendt endringsmarkert instruks for valgkomiteen i sin helhet.

Enstemmig vedtak:

Representantskapet godkjenner revidert instruks for valgkomiteen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Hønefoss, 19.03.20

Kari-Anne Jønnes

Tor Eid

Randi Irene Roa

